

แนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการพัฒนาคุณภาพชีวิต
ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกำลังพล
ในหน่วยทหารของกองทัพบก

โดย

พลตรี อัสวิน บุญธรรมเจริญ
ผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ ๑๘
กองทัพบก

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตร การป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๐
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๐ – ๒๕๖๑

บทคัดย่อ

เรื่อง **แนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกำลังพลในหน่วยทหารของกองทัพบก**

ลักษณะวิชา **สังคมจิตวิทยา**

ผู้วิจัย **พลตรี อัสวิน บุญธรรมเจริญ หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๐**

การวิจัยเรื่อง แนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกำลังพลในหน่วยทหารของกองทัพบก มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา วิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค แนวทางการเพิ่มประสิทธิผล การประยุกต์ บริบททั่วไปและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลในกองทัพบก รวมทั้งการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป โดยการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ผลการวิจัยพบว่า การวัดระดับความรู้ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลมณฑลทหารบกที่ ๑๘ ที่ได้รับจากศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง และการนำไปใช้ในวิถีประจำวันในภาพรวม มีความรู้ ความพึงพอใจ การศึกษาระดับประสิทธิผล พร้อมแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงาน และการกำหนดแนวทางการพัฒนาพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพล และครอบครัวอยู่ในระดับสูง ตามแนวพระราชดำริหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอันนำไปสู่การกำหนดแนวทาง อีกทั้งการเสนอแนะการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานของกองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลมณฑลทหารบกที่ ๑๘ ซึ่งการตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ครบทุกข้อ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาวิจัยถึงสาเหตุ ปัญหา และอุปสรรค เพื่อวิเคราะห์ในด้านต่างๆ ต่อไป
2. ด้านการสร้างความรู้ ควรนำผลการสร้างความรู้ในกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว เพื่อให้เกิดความเข้าใจในทุกระดับ
3. ด้านการประเมินผล ควรนำผลการวิจัยถึงปัญหา อุปสรรคของการประเมินในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับปรุง พัฒนาเพิ่มเติมให้ได้ผลสัมฤทธิ์ได้จริง และเกิดประโยชน์ในอนาคตต่อไป

Abstract

Title : Guidelines for Enhancing the Effectiveness of the Personnel's Quality of Life Development according to Sufficiency Economy Philosophy in unit of the Royal Thai Army.

Field : Social Psychology

Name : Major General Atsawin Boonthamcharoen **Course :** NDC **Class :** 60

The purpose of this study was to analyze problems, obstacles, guidelines to increase the effectiveness, application of the general context and philosophy of sufficiency economy of the Royal Thai Army personnel, including the application of the philosophy of sufficiency economy by using Qualitative Research method.

The research found that the knowledge measurement about Sufficiency Economy Philosophy of the 18th Military Circle personnel obtained from the Sufficiency Economy Learning Center and using in daily life as a whole, they had knowledge, satisfaction, effective education with the guideline to develop their work and determining way to develop the quality of life of personnel and their family was at high level according to the Philosophy of Sufficiency Economy which led to the establishment of guidelines. The recommendations for solving the problems of the Royal Thai Army task in improving the quality of life according to Sufficiency Economy Philosophy of the 18th Military Circle personnel in response to the objectives of the research.

Suggestions;

1. The Philosophy of Sufficiency Economy should be researched to identify the causes and obstacles for further analysis.
2. About the awareness, there should create awareness in short, medium and long term among the target audience, leading to understanding at all levels.
3. About the evaluation, the problems and obstacles of assessment in the Sufficiency Economy Philosophy from the research should be brought to improve and develop for future achievement.

คำนำ

ในการพัฒนาองค์กรให้มีความเข้มแข็งนั้น นอกจากจะต้องพัฒนาอาวุธยุทธโศปกรณ์ให้มีความก้าวหน้าทันสมัยแล้ว สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลในองค์กรให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจให้กับกำลังพล เพื่อให้ส่งผลต่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพขององค์กร

เอกสารวิจัย เรื่อง แนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกำลังพลในหน่วยทหารของกองทัพภาคที่ ๓ มุ่งหวังเพื่อต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลในกองทัพภาค และศึกษาแนวทางในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการยกระดับคุณภาพชีวิตของกำลังพล ตลอดจนเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาเครื่องมือที่จะนำมาประเมินคุณภาพชีวิต การประยุกต์ใช้ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม และต่อเนื่อง มีการบูรณาการร่วมกันของกำลังพลในกองทัพภาค ซึ่งจะนำไปสู่การมีประสิทธิภาพของกองทัพภาคต่อไป

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยเล่มนี้จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับกองทัพภาคและครอบครัวมากขึ้น รวมทั้งนำผลการวิจัยที่ได้ในครั้งนี้ไปขยายผล ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาองค์กร และบุคลากรในกองทัพภาคต่อไป

พลตรี

(อัศวิน บุญธรรมเจริญ)

นักศึกษาวិทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๐

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	จ
สารบัญแผนภาพ	ฉ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
ขอบเขตของการวิจัย	๒
การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	๓
วิธีดำเนินการวิจัย	๓
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๔
คำจำกัดความ	๔
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖
หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๖
ความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๑๑
แนวความคิดเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลในหน่วยทหาร	๑๘
ขีดความสามารถ	๒๒
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพ	๒๔
แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	
(พ.ศ.๒๕๕๓ – ๒๕๖๐)	๓๒
แผนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒	
(พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)	๓๖
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔๒
สรุป	๔๓
กรอบแนวความคิดในการวิจัย	๔๓

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๓	
วิธีดำเนินการวิจัย	๔๓
วิธีดำเนินการวิจัย	๔๓
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๔๓
ตัวแปรและการวัดตัวแปร	๔๓
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๔๘
การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ	๕๐
การเก็บรวบรวมข้อมูล	๕๐
การวิเคราะห์ข้อมูล	๕๐
มณฑลทหารบกที่ ๑๘	๕๑
ภารกิจ	๕๑
ขีดความสามารถ	๕๑
ปัญหาข้อขัดข้อง	๕๖
บทที่ ๔	
ผลการวิจัย	๕๕
ขั้นตอนที่ ๑ ขั้นตอนของการศึกษาระดับประสิทธิผลและแนวทางการพัฒนา	
การปฏิบัติงานของกองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนว	
พระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๖๑
ขั้นตอนที่ ๒ การกำหนดแนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตตาม	
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลในหน่วยทหารของกองทัพบก	๖๘
ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกต	๗๒
บทที่ ๕	
สรุปและข้อเสนอแนะ	๗๗
สรุป	๗๗
ข้อเสนอแนะ	๘๐
บรรณานุกรม	๘๑
ประวัติย่อผู้วิจัย	๘๔

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๓ - ๑	ผังอัตรากำลังพลของหน่วยมณฑลทหารบกที่ ๑๘	๕๖
๓ - ๒	รายนามผู้บังคับบัญชา มทบ.๑๘	๕๗
๔ - ๑	แสดงข้อมูลทั่วไปด้านเพศ ของผู้ตอบแบบสอบถาม	๖๑
๔ - ๒	แสดงข้อมูลทั่วไปด้าน อายุ ของผู้ตอบแบบสอบถาม	๖๑
๔ - ๓	แสดงข้อมูลทั่วไปด้าน รายได้ต่อเดือน ของผู้ตอบแบบสอบถาม	๖๒
๔ - ๔	แสดงข้อมูลทั่วไปด้าน วุฒิการศึกษา ของผู้ตอบแบบสอบถาม	๖๒
๔ - ๕	แสดงผลการทดสอบความรู้ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ มณฑลทหารบกที่ ๑๘ และครอบครัวที่ได้รับจากศูนย์ประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและการนำไปใช้ในชีวิต ประจำวัน	๖๓
๔ - ๖	แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยคะแนน ความพึงพอใจในการ นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับการอบรมไปใช้ในการ พัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลมณฑลทหารบกที่ ๑๘ และครอบครัว	๖๕

สารบัญแผนภาพ

หน้า

แผนภาพที่

๒-๑	สรุปหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๑๔
๒-๒	กรอบแนวคิดในการวิจัย	๔๓
๓-๑	ผังการจัด	๕๘
๓-๒	ผังการจัดการบังคับบัญชา	๕๕

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทาง การดำเนินชีวิต แก่พสกนิกรชาวไทย มาโดยตลอด นานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลัง ได้ทรงเน้นย้ำ แนวทางการแก้ไข เพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง และยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นการนำหลักธรรมมา ประยุกต์ใช้ ในการดำเนินชีวิตประจำวันนั้นเอง โดยเฉพาะหลักธรรมเรียกว่า ทางสายกลาง หลักแห่งความเจริญ และหลักแห่งความสำเร็จ เป็นต้น

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทาง การดำรงอยู่ และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นเครื่องมือโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤติ เพื่อความมั่นคง และความยั่งยืนของการพัฒนา คุณลักษณะเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และประเทศ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ.๒๕๔๕-๒๕๔๘) เป็นต้นมา กำหนดหลักการสำคัญคือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการพัฒนา และแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ยึดวิสัยทัศน์ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี มาเป็นกรอบของวิสัยทัศน์ประเทศไทยในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๕ : ๓) โดยยึด “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” ตามแนวพระราชดำริที่เป็นตัวอย่างของการดำเนินงานที่สอดคล้องและเป็นไปตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นรูปธรรม (ธนากร ตั้งเขป, ๒๕๕๕ : ๒๒-๒๖) เพื่อให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิต ขจัดความยากจนและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคง

กองทัพบกได้ตระหนักถึงการพัฒนาความเป็นอยู่ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพล และครอบครัวในพื้นที่ โดยได้ดำเนินการอบรมให้ความรู้ทั้งทางด้านเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้กำลังพลนำไปใช้ยึดถือปฏิบัติ เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิต สร้างความมั่นคงทางจิตใจให้มีคุณค่า และเป็นกำลังหลักที่สำคัญในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรือง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และถูกรอบงำด้วยวัฒนธรรมที่สวนทางกับ วัฒนธรรมเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้สภาพลักษณะสังคมดั้งเดิมกำลังจะหายไป การส่งเสริมให้กำลังพล มีแนวทางในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔)

จากเหตุปัจจัยดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการพัฒนา คุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลในหน่วยทหารของกองทัพบก โดยผล ของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น และดำเนินชีวิต ได้อย่างเหมาะสมกับตนเองและครอบครัว ตลอดจนถึงวัยเกษียณอายุราชการ อีกทั้งได้รับการส่งเสริมจาก รัฐบาล หรือหน่วยงานต่างๆ เพื่อช่วยเหลือ และสนับสนุนให้กำลังพลในหน่วยทหารของกองทัพบก สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาที่ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญเพื่อศึกษา

๑. เพื่อศึกษาริบททั่วไปและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลใน กองทัพบก รวมทั้งการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๒. เพื่อวิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค การประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพล ในกองทัพบก
 ๑. เพื่อศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิผล การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลในกองทัพบกให้มีความเป็นอยู่ที่ได้อย่างทั่วถึงต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา จะศึกษาเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลในกองทัพบก โดยมุ่งเน้นให้กำลังพลและครอบครัวของกำลังพลมีความเป็นอยู่ที่ดี มีขวัญ และกำลังใจในการ ปฏิบัติงานตอบสนองต่อภารกิจของกองทัพบกให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดเวลา

๒. ขอบเขตด้านพื้นที่ที่จะศึกษาในหน่วยมณฑลทหารบกที่ ๑๘ และครอบครัว เพื่อใช้เป็นโครงการนำร่อง เพื่อเป็นแนวทางให้กับหน่วยอื่นๆ ของกองทัพต่อไป

๓. ขอบเขตด้านประชากรจะใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญจากส่วนต่างๆ ดังนี้

๓.๑ ผู้เชี่ยวชาญจากศูนย์ประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและความมั่นคง จำนวน ๕ คน

๓.๒ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลในกองทัพบก จำนวน ๕ คน

๓.๓ กำลังพลของมณฑลทหารบกที่ ๑๘ และครอบครัว จำนวน ๔๐๐ คน

๓.๔ กำลังพลของหน่วยทหารอื่นๆ จำนวน ๕ คน

๔. ขอบเขตด้านเวลา ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะดำเนินการตั้งแต่ พ.ย.๖๐ – พ.ค.๖๑

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องของงานวิจัยครั้งนี้จะทบทวนวรรณกรรมต่างๆ ที่ครอบคลุมแนวความคิด ทฤษฎี วรรณกรรมต่างๆ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. แนวความคิดเรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒. แนวความคิดเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลในหน่วยทหาร

๓. ทฤษฎีการเพิ่มประสิทธิภาพ

๔. ทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ตามลำดับขั้นของ Maslow

๕. วรรณกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลในกองทัพบกตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๖. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีการดำเนินการดังนี้

๑. การรวบรวมข้อมูล

๑.๑ ข้อมูลทุติยภูมิ รวบรวมข้อมูล แนวความคิด ทฤษฎี วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลในกองทัพบกจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น ห้องสมุดวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) ห้องสมุด สปร. ห้องสมุดของหน่วยงานที่ดำเนินการตามโครงการพระราชดำริต่างๆ ห้องสมุดของหน่วยทหารที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

๑.๒ ข้อมูลปฐมภูมิ จะสัมภาษณ์เชิงลึกต่อผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มประชากรต่างๆ ที่กำหนดตามขอบเขตของประชากร จำนวน ๓๕ คน ดังนี้

๑.๒.๑ ผู้เชี่ยวชาญจากศูนย์ประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และความมั่นคง จำนวน ๕ คน

๑.๒.๒ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลในกองทัพบก จำนวน ๕ คน

๑.๒.๓ กำลังพลของมณฑลทหารบกที่ ๑๘ และครอบครัว จำนวน ๔๐๐ คน

๑.๒.๔ กำลังพลของหน่วยทหารอื่นๆ จำนวน ๕ คน

๒. การวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้การวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูล (Content Analysis) จากข้อมูลที่ได้จากการรวบรวม ทั้งข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิ นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ร่วมกับแนวคิด ทฤษฎี เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลในกองทัพบกตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ทำให้ทราบบริบททั่วไปและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลในกองทัพบก

๒. ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค การประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลในกองทัพบก

๓. ทำให้ทราบแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพ การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลในกองทัพบกให้มีความเป็นอยู่ที่ดีอย่างทั่วถึงต่อไป

คำจำกัดความ

การพัฒนาคุณภาพชีวิต	หมายถึง	การพัฒนาคนในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านสุขภาพอนามัย การศึกษา จิตใจและคุณธรรม ความพร้อมในการดำรงชีวิตในสังคม ความสามารถในการประกอบอาชีพ รวมถึงการพัฒนาในทุกขั้นตอนของชีวิต นับตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยสูงอายุ เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น ทั้งส่วนบุคคล สังคม และประเทศชาติ
---------------------	---------	---

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	หมายถึง	พระราชดำริเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ไขปัญหาความยากจน และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น ยึดหลักแห่งความพอดีพอประมาณ ความมีเหตุมีผลการดำรงอยู่อย่างพอมีพอกินพอใช้ และมีภูมิคุ้มกันพึ่งพาตนเองเป็นหลักก่อนและสามารถนำความรู้ที่มาพัฒนาในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และมีความสามัคคีช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันในองค์กรและชุมชน
ประสิทธิภาพ	หมายถึง	กระบวนการ วิธีการ หรือการกระทำใดๆ ที่นำไปสู่ผลสำเร็จโดยใช้ทรัพยากรต่างๆ อันได้แก่ ทรัพยากรทางธรรมชาติ แรงงาน เงินทุนและวิธีการดำเนินการหรือประกอบการ ที่มีคุณภาพสูงสุดในการดำเนินการได้อย่างเต็มศักยภาพ
กำลังพลของกองทัพบก	หมายถึง	กำลังพลในหน่วยมณฑลทหารบกที่ ๑๘

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลในหน่วยทหารของกองทัพบก เพื่อเป็นแนวทาง และศึกษารูปแบบของการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลในหน่วยทหารของกองทัพบก ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ซึ่งมีหัวข้อสำคัญ นำเสนอ ดังนี้

๑. แนวความคิดเรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๒. แนวความคิดเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลในหน่วยทหาร
๓. แนวคิดและทฤษฎีการเพิ่มประสิทธิภาพ
๔. ทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ตามลำดับขั้นของ Maslow
๕. วรรณกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลในกองทัพบกตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๖. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หมายถึง โครงการที่ในหลวงได้พระราชทานดำริขึ้น รัฐได้น้อมนำจัดให้มีองค์กรกลางระดับชาติ คือ “คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.)” มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน มอบหมายให้ ส่วนราชการต่าง ๆ ดำเนินการเพื่อสนอง พระราชดำริให้แล้วเสร็จ กองทัพบกได้น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาปฏิบัติด้วยวิธีการต่าง ๆ มากมาย เช่น การอบรมการดำเนินชีวิตตามแนวทางหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (รู้ เข้าใจ ตระหนัก ปฏิบัติ) เพื่อให้ประชาชนบนพื้นแผ่นดินไทยมีความสงบร่มเย็น มีความอุดมสมบูรณ์ และความเจริญรุ่งเรือง ยังมีหลักการทรงงานเป็นแบบอย่างอันทรงคุณค่าในการดำเนินชีวิตของบุคคล /ครอบครัว และสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้แก่ชีวิต สังคม และบ้านเมือง พระองค์จึงทรงเป็นมิ่งขวัญและแรงบันดาลใจอันยิ่งใหญ่แก่ปวงชนชาวไทยเสมอมา

คนส่วนใหญ่อาจเข้าใจว่า เศรษฐกิจพอเพียง คือการผลิตเพียงให้เพียงพอกับการบริโภคของตนเอง ขัดกับแนวคิดทางธุรกิจที่ผลิตเพื่อแสวงหากำไรสูงสุด แต่เมื่อศึกษา วิเคราะห์ คำนิยามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะเห็นว่า เศรษฐกิจพอเพียงให้ความสำคัญของภาคธุรกิจและไม่ขัดกับแนวคิดธุรกิจที่มุ่งแสวงหากำไร ตรงกันข้ามเศรษฐกิจพอเพียงได้เสนอแนวทางแสวงหากำไรในระดับพอประมาณ การเลือกประกอบการอย่างมีเหตุผลเพื่อธุรกิจสามารถอยู่ได้ในระยะยาว เพราะธุรกิจที่มุ่งแต่แสวงหากำไรเพียงอย่างเดียวโดยไม่คำนึงถึงสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง การเอาเปรียบผู้ลงทุน คู่ค้า ลูกค้า รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกระดับตลอดจนสิ่งแวดล้อม ย่อมเป็นธุรกิจที่ปราศจากพื้นฐานที่มั่นคงและส่งผลกระทบต่อให้เกิดวิกฤตตามมาภายหลัง ดังนั้น เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการประกอบธุรกิจที่มุ่งสร้างความสมดุลให้เกิดขึ้นใน ๓ มิติ คือ มิติเศรษฐกิจ มิติสังคม และมิติสิ่งแวดล้อม เป็นแนวคิดการพัฒนาธุรกิจให้พร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านทุน ปัจจัยการผลิต สังคม สภาพแวดล้อม รวมถึงวัฒนธรรม โดยเน้นการบริหารความเสี่ยงด้วยการสร้างภูมิคุ้มกันในตัว ไม่ประมาท ไม่โลภมากเกินไป ขยายธุรกิจให้เหมาะสมกับกำลังทุน ความถนัดของตนเอง ยึดหลักความรอบคอบระมัดระวัง

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการน้อมนำมาใช้ในภาคส่วนต่างๆ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น สามารถนำมาใช้กับทุกคน ทุกหน่วยงาน และทุกๆภาคส่วน ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับว่าใครจะไปประยุกต์ใช้ได้อย่างไร หากทุกคนมาร่วมกันน้อมนำหลักปรัชญาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาใช้ก็น่าจะช่วยให้ประเทศไทยของเรามีความสุขสงบได้ ซึ่งในขณะนี้ก็ได้มีฝ่ายต่างๆ มาช่วยกันขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นที่แพร่หลาย และนำไปสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมและปฏิบัติให้เกิดผลอย่างจริงจัง เนื่องจากเศรษฐกิจพอเพียงจะช่วยส่งเสริมให้ระบบเศรษฐกิจเสรีมีการเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ มีความสมดุล มีความยั่งยืนมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ประเทศไทยมีรากฐานที่มั่นคงในส่วนภาคเกษตร และภาคเอกชนเอง จะนำเอาหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้กับได้อย่างไร

พระราชดำรัสเนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๔๑ “... ให้พอเพียงนี้ก็หมายความว่า มีกิน มีอยู่ ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หรูหราก็ได้ แต่ว่าพอ แม้บางอย่างอาจจะดูฟุ่มเฟือย แต่ถ้าทำให้มีความสุข ถ้าทำได้ก็สมควรที่จะทำสมควรที่จะปฏิบัติ อันนี้ก็ความหมายอีกอย่างของเศรษฐกิจ หรือระบบพอเพียง ...พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่เบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพพูดจาก็พอเพียงทำอะไรก็พอเพียงปฏิบัติตนก็พอเพียง...”

“ความพอเพียง” หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็น ที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลง ทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ มีสติ ปัญญา ความรอบคอบ ความเพียร ความอดทน และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการ ทุกขั้นตอนให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต มุ่งเน้นให้บุคคลและครอบครัวอยู่ร่วมกัน อย่างมีความสุขทั้งทางกายและทางใจ พึ่งพาตนเอง ไม่ทำอะไรเกินตัว ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น รวมทั้งใฝ่รู้และมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อความมั่นคงในอนาคต สร้างความรู้ ความเข้าใจ ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถ่องแท้ ประเมินตนเองเพื่อให้รู้จักตนเอง รู้ศักยภาพของตนเอง รู้ปัญหาที่ประสบอยู่ เกิดความคิดพึ่งตนเอง โดยใช้ศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหา ตั้งใจใช้ชีวิต “อย่างพอเพียง” พึ่งตนเองให้ได้โดยลดกิเลส ทำประโยชน์ส่วนรวมให้มากขึ้น ประหยัดคอออมเป็นภูมิคุ้มกันที่ดี ที่สุด จัดทำบัญชีรายรับ - รายจ่ายในครัวเรือน รู้กำไร - ขาดทุนและหนี้สิน ไม่จ่ายฟุ่มเฟือย รอบคอบ และรู้ทันกระแสบริโภคนิยม ลด ละ เลิกอบายมุขและยาเสพติด ไม่เบียดเบียนสิ่งแวดล้อม รู้รัก สามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกันและมีจิตสาธารณะต่อสังคมและสภาวะแวดล้อม

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นวิถีการดำเนินชีวิต การงาน การบริหารจัดการ รวมถึง การกำหนดนโยบายด้านต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นแนวทางสายกลางโดยยึดหลัก ความพอประมาณ ความมี เหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีภายใต้เงื่อนไขความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง และธรรมาตีสังแวดล้อม อย่างสมดุลและยั่งยืน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในทุกระดับ ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว กลุ่ม องค์กร ชุมชน และระดับสังคม ดังที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ ร่วมกันประมวลและกลั่นกรอง พระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และทรงพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ นำไปเผยแพร่เป็นแนวทางในการปฏิบัติ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ความว่า “... เศรษฐกิจ พอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนา และบริหารประเทศให้ดำเนินไป ในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้อง อาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการ การวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอนและขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของ คนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ

ปัญญา และความรอบคอบเพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นหลักการดำเนินชีวิต การทำงาน การบริหาร การพัฒนา รวมถึงการดำเนินกิจกรรมในด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ ที่เน้นแนวทางสายกลางยึดหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดีภายใต้เงื่อนไขความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง และเงื่อนไขคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความเพียร ขยันอดทนและการแบ่งปัน สรุปลงเป็นกรอบแนวคิดได้ว่า เป้าหมายการพัฒนาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นกระแสแห่งตะวันออก (Easternization) ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงศึกษา คิดค้น ทดสอบ ทดลอง มาเป็นเวลากว่า ๓๐ ปี พระองค์ทรงทุ่มเทพระวรกาย เพื่อแสวงหาหนทางที่จะทำให้คนไทย มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ทรงจัดตั้ง ศูนย์ศึกษาพัฒนาการเรียนรู้ทั่วทุกภาคของประเทศ ทรงทดลองทำโครงการพัฒนา กว่า ๓,๐๐๐ โครงการ เพื่อศึกษา ทดลอง จนพบว่าแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นวิถีการดำเนินชีวิต การงาน การอยู่ร่วมกันที่สอดคล้องเกื้อกูล และเหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมไทยเป็นการพัฒนาที่เน้น ความพอดี หรือแนวทางสายกลาง แบ่งการพัฒนาเป็น ๓ ระดับ คือ ระดับบุคคล ครอบครัว ระดับกลุ่ม องค์กร ชุมชนและระดับสังคม โดยมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อการอยู่ร่วมกันระหว่างคน สังคม ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีอย่างมีคุณค่า สมดุลยั่งยืน การพัฒนาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการพัฒนาจากระดับล่างขึ้นสู่บน หรือการพัฒนาจากฐานไปสู่ยอด เป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป การมีฐานที่มั่นคงขอดีจึงเกิดความมั่นคงความสำเร็จในการสร้างสังคมพอเพียง จึงอยู่ในจิตใจ ของทุกคน (สุภากษ์ อินทองคง, ออนไลน์, ๒๕๔๕)

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency economy) เป็นหนึ่งในแนวพระราชดำริที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานเป็นปรัชญาในการดำรงชีวิต ยึดหลักความพอเหมาะ พอใช้ มีเหตุผล และความไม่ประมาท ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงถือปฏิบัติด้วยพระองค์เอง อย่างต่อเนื่องยาวนาน ดำรงชีวิตเป็นแบบอย่างได้อย่างสมบูรณ์ ได้พระราชทานพระราชดำริให้คนไทย ทั่วไปปฏิบัติ ตั้งแต่ปี ๒๕๑๗ ดังพระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๑๗ ความตอนหนึ่งว่า

“... การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือความพอมี พอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและการใช้อุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควร และปฏิบัติได้แล้วจึงค่อยสร้าง ค่อยเสริมความ เจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้น โดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญยกฐานะ เศรษฐกิจขั้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศ และของประชาชน โดยสอดคล้องด้วยก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่าง ๆ ขึ้น ซึ่งอาจกลายเป็น

ความยุ่งยากล้มเหลวได้ในที่สุด ดังเห็นได้ที่ อารยประเทศหลายประเทศ กำลังประสบปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงในเวลานี้”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการแก้ไขให้รอดพ้นสามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทรงเห็นความสำคัญของความพออยู่ พอกิน ซึ่งมีผลต่อราษฎรและประเทศชาติที่สำคัญ คือเป็นแบบอย่างที่ดีให้คนไทยดำเนินชีวิตบนทางสายกลาง มีความซนหมั่นเพียร ในการประกอบสัมมาชีพ รู้จักใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด รู้จักประมาณตน และดำรงชีวิตอย่างรู้จักคิด อยู่ ใช้ กิน อย่างพอเพียง

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ในปี พ.ศ.๒๕๔๒ พระองค์ทรงพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปเผยแพร่เป็นแนวทางการปฏิบัติในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ (๒๕๔๕ – ๒๕๔๙) ซึ่งได้ประกาศใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สระแก้ว, ๒๕๕๑ : ๒๓) การทำความเข้าใจกับพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น มิควรจะนำเฉพาะเนื้อความของพระราชดำรัสมาพิจารณาเท่านั้น แต่จำเป็นต้องเข้าใจบริบททางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ ในขณะที่มีพระราชกระแสรับสั่งจะสะท้อนความห่วงใยที่พระองค์ทรงมีต่อสถานการณ์ในบ้านเมือง และพสกนิกรชาวไทย ความสำคัญของพระบรมราโชวาทนี้อยู่ที่พระองค์ทรงเห็นว่า แนวทางการพัฒนาที่เน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นหลักแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น อาจเกิดปัญหาได้ จึงทรงเน้นการพอมีพอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่ในเบื้องต้นก่อน เมื่อมีพื้นฐานความมั่นคงพร้อมแล้ว จึงสร้างความเจริญและฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้นแทนที่จะเน้นการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมนำการพัฒนาประเทศแต่เพียงประการเดียว

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่หมายถึงปรัชญาในการต่อต้านความเปลี่ยนแปลงหรือการไม่ยอมรับความเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น แต่เป็นการใช้ปัญญาปรับตัวให้เข้ากับกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกได้อย่างพอเพียง พอเหมาะ พอประมาณ ในทิศทางที่จะสามารถพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเจริญ ตามทางสายกลางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีขั้นตอนการยกระดับจากเศรษฐกิจพอเพียงแบบพื้นฐานที่เน้นการพัฒนาให้สามารถพึ่งตนเองได้ ในระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัว ไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า ซึ่งเน้นการพัฒนาไปสู่ความเจริญยิ่งขึ้นของสังคมส่วนรวมในวงกว้าง (สุนัย เศรษฐบุญสร้าง, ๒๕๕๐ : ๒๐)

จากการศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยพบคำตอบเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ หลักคิด หลักปฏิบัติพัฒนาตามหลักความจริงที่เป็นกลางตามธรรมชาติได้แก่ หลักคิด หลักปฏิบัติที่ต้องคำนึงถึงความจริงของความเป็นมนุษย์และสิ่งรอบ ๆ ตัวมนุษย์ ที่เรียกว่าธรรมชาติ การจะปฏิบัติตามหลักคิดเศรษฐกิจได้นั้น จะต้องปฏิบัติตามหลักการ ๓ ข้อ ที่เรียกว่า ความพอเพียง คือ ต้องมีความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีระบบคุ้มคชรอง ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายในและภายนอก มีวัตถุประสงค์ คือ ให้เกิด ให้มีความสมดุล และความพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางของสังคมโลก ทั้งในด้านวัตถุ (เทคโนโลยี) สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากภายนอก ด้วยมาตรการและเงื่อนไขในการพัฒนาคน และสังคมใน ๓ ด้าน คือ ด้านพฤติกรรม (จริยธรรม) ด้านความคิด (คุณธรรม) และด้านความรู้ (ปัญญา) โดยกลุ่มเป้าหมายแรกที่ต้องเน้น คือกลุ่มแกนนำของสังคมได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ (ราชการ) นักทฤษฎี (นักวิชาการ) นักธุรกิจ เพราะกลุ่มเหล่านี้จะเป็นผู้คิดนโยบาย คิดแผนพัฒนา และการดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ของประเทศ ส่วนกลุ่มอื่น ๆ คือ กลุ่มประชาชนจะเป็นกลุ่มรองหรือกลุ่มตาม

ความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ประมวลและกลั่นกรองจาก พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง (ตามหนังสือ ที่ รล.๐๐๐๓/๑๘๘๘๘ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ สำนักพระราชพิธี พระบรมมหาราชวัง กทม.) ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ ความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และดำเนินการทุกขั้นตอน ขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคมสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ มีหลักพิจารณาเริ่มแรกเป็นกรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น มีพื้นฐานมาจากวิถีดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา เป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤต เพื่อความมั่นคงยั่งยืนของการพัฒนา ทั้งนี้คุณลักษณะเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตน

ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน ความพอเพียง ประกอบด้วย ๓ คุณลักษณะระดับพรรณนาของนักวิชาการดังนี้

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (๒๕๔๕ : ๘) ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นปรัชญาที่เป็นทั้งแนวคิด หลักการและแนวทางปฏิบัติของแต่ละบุคคล องค์กร โดยคำนึงถึงความพอประมาณกับศักยภาพของตนเองและสภาวะแวดล้อม ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง โดยชี้ความรู้อย่างถูกหลักวิชาการ ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวังควบคู่ไปกับการมีคุณธรรม ไม่เบียดเบียนกัน แบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมมือปรองดองกันในสังคม ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างสายใยเชื่อมโยงคนในภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมเข้าด้วยกัน สร้างสรรค์พลังในทางบวกนำไปสู่ความสามัคคี การพัฒนาที่สมดุลยั่งยืนพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ภายใต้อิทธิพลกระแสโลกาภิวัตน์ได้

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา ๒๗ เมษายน ๒๕๔๕ เวลา ๑๓.๓๐ น. ณ ห้องประชุม ๑ สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ..... ประเด็นเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมีฐานแนวคิดที่สะท้อนมาจากผลการพัฒนาของประเทศไทย ตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน และสถานการณ์โลกที่มีการเปลี่ยนแปลงมากในระยะเวลาอันรวดเร็ว อาจกล่าวได้ว่าเวลานี้ระบบเศรษฐกิจโลกเหลือเพียงข้าวเดียวคือข้าวเสรีนิยมหรือทุนนิยมหรือบริโภคนิยม ซึ่งในโลกทุนนิยมนี้ประเทศต่างๆ มุ่งแสวงหาความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจเป็นที่ตั้ง และลักษณะสำคัญคือแสวงหาความร่ำรวยจากการลงทุน การบริโภคนิยมเป็นทฤษฎีหลักของระบบทุนนิยม ถ้าปราศจากจุดนี้แล้วถือว่าเจริญไม่ได้ เพราะฉะนั้น จึงเกิดภาวะของการแข่งขันกันอย่างรุนแรง และมีการกระตุ้นให้เกิดการบริโภคนิยมตลอดเวลา โดยการกระตุ้นกิเลส ทำให้เกิดการอยาก ซึ่งจะทำให้ระบบนี้อยู่ได้

จากเอกสารสรุปการบรรยายพิเศษ เรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียง” โดย เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา (ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล) อ้างใน : www.nesac.go.th/NESAC_LIVE/suff_eco/

นิธิ เอียวศรีวงศ์ (อ้างใน อุดมพร อมรธรรม, ๒๕๔๕ : ๒๕) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงโดยนัยแห่งวัฒนธรรมว่า เศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่เทคนิค แต่มีความหมายกว้างกว่านั้นมาก เพราะต้องรวมเอาอุดมการณ์บางอย่าง โลกทัศน์บางอย่าง ความสัมพันธ์บางอย่างและค่านิยมบางอย่างอยู่ในนั้นด้วย

จึงจะนับได้ว่าเป็นเศรษฐกิจพอเพียงที่แท้จริง ทั้ง ๔ ประการ คือ ส่วนที่เรารู้จักกันว่าวัฒนธรรมนั่นเอง ถ้าไม่เข้าใจเศรษฐกิจพอเพียงตามความหมายเช่นนี้ เศรษฐกิจพอเพียงจะมีความเป็นไปได้แก่ คนจำนวนน้อยเท่านั้น คือ เกษตรกรที่มีที่ดินของตนเองในปริมาณเพียงพอจะผลิตเพื่อพอบริโภค หรือทำรายได้พอสำหรับครัวเรือนเท่านั้น ฉะนั้นเศรษฐกิจพอเพียงจึงนิยมกันไว้

เพียงว่า เศรษฐกิจพอเพียง คือ วัฒนธรรมไม่ใช่เทคนิคการเพาะปลูก หรือศีลธรรม ความไม่ละโมภ และการประหยัดเท่านั้น

ประเวศ วะสี (อ้างใน โครงการสังเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง, ๒๕๔๗ : ๒๑) กล่าวว่าปรัชญาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นส่วนหนึ่งของธรรมรัฐแห่งชาติหรือเป็นส่วนหนึ่งในระเบียบวาระริบด่วนของชาติ อันประกอบด้วย การสร้างคุณค่าและจิตสำนึกใหม่ สร้างเศรษฐกิจพอเพียง ปฏิรูประบบเศรษฐกิจมหภาคและการเงิน ปฏิรูประบบรัฐทั้งการเมืองและระบบราชการ ปฏิรูปการศึกษา ปฏิรูปสื่อ ปฏิรูปกฎหมายที่เชื่อมโยงกัน ทำให้ประเทศไทยมีฐานที่เข้มแข็งเติบโตได้อย่างสมดุล เป็นแนวคิดทางเศรษฐกิจที่มีคุณลักษณะเด่น คือ นอกจากความเอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์ หรือมิติมนุษย (Human Dimension) โดยอนุรักษ์ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมในกระบวนการผลิตแล้วยังครอบคลุมถึงแนวคิดด้านศีลธรรม และจิตใจไปพร้อม ๆ กับให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจวัฒนธรรมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเข้มแข็งของชุมชน

เกษม วัฒนชัย (๒๕๔๘ : ๑๘) ให้ทรงสนะเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า หลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนสำหรับทุกประเทศในโลก โดยเฉพาะการสร้างเสริมความเข้มแข็ง เพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง อันเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ และเกษม วัฒนชัย (๒๕๔๘ : ข) ได้ให้ความเห็นว่า เศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย

๑. ความพอเพียง คือ รู้จักพอประมาณ พออยู่ พอมี พอกิน พอใช้ ประหยัดและไม่เบียดเบียนผู้อื่น

๒. ความมีเหตุผล คือ การตัดสินใจกระทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความพอเพียงต้องใช้เหตุผลและพิจารณาด้วยความรอบคอบ

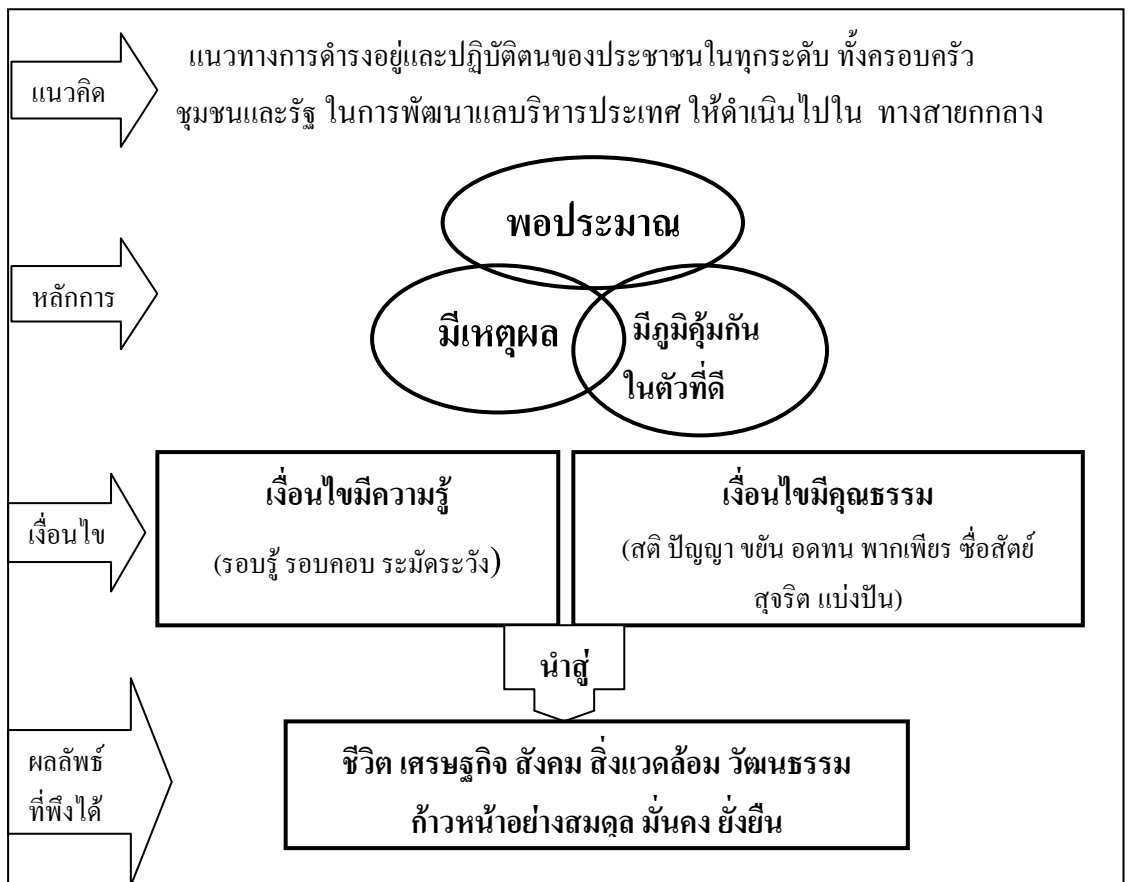
๓. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คือ เตรียมใจให้พร้อมรับผลกระทบและความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

กรมการศาสนา (๒๕๔๕ : ๑๕) ได้ให้นิยามของเศรษฐกิจพอเพียงตามหลักพระพุทธศาสนา หมายถึง การดำรงชีวิตที่เรียบง่าย ประหยัด ไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย ยึดถือทางสายกลาง รู้จักพอดีพอประมาณ และพอใจ มีความเมตตาเอื้ออาทรต่อกัน ไม่เบียดเบียนกัน ไม่เอาวัดเอาเปรียบกัน ไม่มุ่งร้ายทำลายกัน ประกอบสัมมาอาชีพด้วยความขยันหมั่นเพียร สามารถพึ่งตนเองได้ ไม่เดือดร้อนไม่ตกเป็นทาสอบายมุข วัตถุนิยมและบริ โภคนิยม ดำเนินชีวิตในความพอดี มีชีวิตใหม่ คือ หวนกลับมาใช้ชีวิตไทยในการสร้างรากฐาน หรือพื้นฐานของระบบเศรษฐกิจทั้งหมด

จากการศึกษาความหมาย และคุณลักษณะของเศรษฐกิจพอเพียงข้างต้น สรุปได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน ซึ่งมีความหมายที่ซ้อนกันอยู่ และมีความเกี่ยวเนื่องกัน การมีเหตุผลย่อมบ่งชี้ถึงความพอประมาณ

ในขณะที่ความพอประมาณ ในขณะที่ความพอประมาณจะไปสร้างภูมิคุ้มกัน ขณะเดียวกันการมีภูมิคุ้มกันเป็นเงื่อนไขที่สำคัญของการมีเหตุผล ส่วนเงื่อนไขของการมีความรู้คู่คุณธรรมจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะหนุนช่วยองค์ประกอบทั้งสามสามารถให้ดำเนินไปได้อย่างมั่นคง ไม่สามารถแยกจากกันได้อย่างเด็ดขาด

แผนภาพที่ ๒ - ๑ สรุปหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา : เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการ ประจำปี ๒๕๕๖ เรื่อง “ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ ๒ ทศวรรษหน้า” สถาบันปริกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หน้า ๑๔.

คุณลักษณะที่ ๑

ความพอประมาณ คือ มีความพอดีต่อความจำเป็นและเหมาะสมกับฐานะของตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป และต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย พออยู่พอกิน พอมี พอดี เดินสายกลาง ไม่โลภ ไม่สุรุ่ยสุร่าย ประหยัด

คุณลักษณะที่ ๒

ความมีเหตุผล คือ การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่าง ๆ หรือระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล ตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และ วัฒนธรรมที่ดีงาม โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างถ่วงถ่วง (รู้จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค) ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น จากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ (รู้เรา รู้เขา รู้จักเลือกนำสิ่งที่ดีและเหมาะสมมาประยุกต์ใช้)

คุณลักษณะที่ ๓

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว คือ การเตรียมตัวให้พร้อม รับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลง ด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของ สถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งใกล้และไกล เพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือ ได้อย่างทันท่วงที เช่น การช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน รู้รักสามัคคี การออม การมีจิตสาธารณะ การสร้าง ความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชน

เงื่อนไขเพื่อให้เกิดความพอเพียง

มีความรู้ คือ รอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะ นำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้น ปฏิบัติดำเนินการทุกขั้นตอน

คุณธรรม คือ มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ไม่โลภ ไม่ตระหนี่ รู้รักสามัคคี รู้จักแบ่งปันให้ผู้อื่น และใช้สติและปัญญาในการดำเนินชีวิตอย่าง รอบคอบ

แนวทางปฏิบัติและผลที่คาดว่าจะได้รับ

จากการนำแนวคิด หลักการ และเงื่อนไข ของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมา ประยุกต์ใช้ คือ การเชื่อมโยงสู่ ๔ มิติ คือ ชีวิตของแต่ละบุคคล ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้าน วัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม เป็นการพัฒนาที่สมดุล มีความก้าวหน้า มั่นคงและยั่งยืน พร้อมรับ การเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน

ดร.อาชวี เตาลานนท์ ประธานคณะทำงานขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านองค์กร ชุมชนเอกชน ท่านได้เปรียบเทียบหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการขับรถยนต์ ซึ่งในการขับรถ ก็จะมีอุปกรณ์ต่างๆ เช่น คันเร่ง เบรก น้ำมัน ซึ่งเวลาเราขับรถจะใช้ได้อย่างใดอย่างหนึ่งในการขับ ไม่ได้ เราจะเหยียบคันเร่งตลอดไม่ได้ ต้องมีผ่อน มีลดความเร็ว ต้องใช้เบรก และเพื่อความ ปลอดภัย ก็ควรเร่งความเร็วให้พอประมาณ เหตุผล นั่นก็คือต้องมีสติ และต้องมีความระมัดระวัง ซึ่ง นั่นก็คือ หลัก ๓ ห่วง ๒ เงื่อนไขนั่นเอง

หมอประเวศ วะสี ได้ให้ทัศนะที่น่าสนใจไว้ดังนี้ “เศรษฐกิจพอเพียง ไม่ได้แปลว่าไม่เกี่ยวข้องกับใคร ไม่ค้าขาย ไม่ส่งออก ไม่ผลิตเพื่อคนอื่น ไม่ทำเศรษฐกิจมหภาค สิ่งเหล่านี้หลายคนอาจคิดเอาเอง พุคเอาเอง และกลัวไปเองทั้งนั้น ถ้าจะกระตุกกันสักหน่อยก็ขอกล่าวว่า “พระเจ้าอยู่หัวไม่ใช่คนโง่” ที่ทรงกล่าวเรื่องนี้ ดั่งมีประเทศเนเธอร์แลนด์ เดนมาร์ก สวีตเซอร์แลนด์ เป็นตัวอย่างที่เคยยากลำบากและเสียดสมดุค ต่อเมื่อพัฒนาประเทศแบบเศรษฐกิจพอเพียง จึงกลับเข้มแข็ง ได้สมดุค และเติบโตไปด้วยดี”

อาจารย์ไพฑูถย์ วัฒนศิริธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีความเห็นว่า การปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะทำให้เกิด สังคมคนไม่ทอดทิ้งกัน สังคมที่เข้มแข็ง สังคมที่มีคุณธรรม และสังคมประชาธิปไตย กลายเป็นสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน

คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์ ได้กล่าวว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น สามารถประยุกต์ใช้ได้กับคน ทุกระดับ ทุกอาชีพ ดังนั้นพวกเราข้าราชการก็สามารถน้อมนำมาใช้สำหรับชีวิตประจำวันของเราได้เช่นกัน ด้วยการนำหลักพอเพียง พอประมาณ มีเหตุมีผล รวมถึงหลักภูมิคุ้มกันที่ดีมาใช้กับตนเองด้วย การประหยัด อดออม มีน้อยใช้น้อย ไม่ใช่จ่ายเกินตัว

ตำรวจ มีสมชัย ปราชญ์ชุมชน ตำบลพระยาบันลือ อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา “เศรษฐกิจพอเพียง คือ การมองเห็นถึงชีวิตของชุมชนและมีการสัมผัสได้ แต่กระนั้น พระพุทธเจ้าบอกว่า เหตุการณ์มีเกิด สมดุคและดับไป การพออยู่ พอดี คือสิ่งที่ดี แนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง หนทางไม่ได้โรยด้วยกลีบกุหลาบ กว่าจะเกิดความเข้าใจกว่าหน่วยงานราชการจะเข้าใจ กว่าชาวบ้านจะเข้าใจ หลายบ้านถูกยึดด้วยระบบเกษตรสมัยใหม่ มีทางเดียวที่จะแก้ไขได้อย่างสง่างามนั้น คือ ฟังตนเองได้ซึ่งเป็นเศรษฐกิจแบบพอเพียง เศรษฐกิจพอเพียงก็เหมือนธรรมะ เหมือนศาสนา หากรู้แต่ไม่ปฏิบัติ อย่าหวังว่าจะเข้าใจ เข้าถึงหรือทำได้ สิ่งสำคัญ คือ การปฏิบัติ

เอก ชิตเกษร และพรรณนุช ชัยปิ่นชนะ ได้ให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายแก่รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในงานวิจัยเรื่อง การจัดการรายจ่ายและเพิ่มรายได้เชิงบูรณาการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลท่าคุ่ม อำเภอลำปาง จังหวัดลำพูน เมื่อ พ.ศ.๒๕๕๔ ว่า การที่จะนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปทำประโยชน์ให้เกิดขึ้นสู่ชุมชน ควรเริ่มจากการสร้างความตระหนักและความเข้าใจเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ชุมชนก่อนและจึงนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติในชีวิตประจำวันอย่างเป็นรูปธรรม เริ่มตั้งแต่การทำบัญชีครัวเรือน นำข้อมูลจากการบันทึกบัญชีครัวเรือน ไปกำหนดกิจกรรมลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้

ต่อเนื่องและจริงจัง บันทึบบัญชีครัวเรือนจนเป็นนิสัยก็จะนำไปสู่การบูรณาการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืนได้

เจี๊สุ เอ็มเล่ง : หนึ่งในแกนนำสตรีชุมชน โศกพยอม ต.ละงู อ.ละงู จ.สตูล กล่าวว่า “ชีวิตที่พอเพียงสำหรับมะ คือ ได้แค่วันไหนแค่นั้น หรือว่ามะทำได้แค่วันไหน มะก็พอใจที่จะได้เท่านั้น ให้เราได้กิน ได้อยู่อย่างสบายอกสบายใจ พอใจในสิ่งที่เรามีอยู่ ไม่ต้องขวนขวายมากมาย เคยคิดอยากจะมีเหมือนคนอื่นแต่ก็ไม่ได้พยายามทำ เพราะว่ามะพอใจกับสิ่งที่มะมี ที่มะทำได้ พอใจกับสิ่งที่มี ภูมิใจกับสิ่งที่เป็น มะมีงานทำทุกวัน ถึงแม้เป็นงานรับจ้าง ไม่มีงานเป็นหลักเหมือนคนอื่นแต่มะอยู่ได้ พึ่งพาตนเองได้ มะยอมรับว่าสภาพตอนนี้อยู่ได้มีความสุขตามสมควร มีความสุขที่สุดที่มะอยู่ได้ ลูกสาวมะอยู่ได้ ครอบครัวเรามีความสุขตามสมควรที่เราทำได้ พอแล้ว”

ปริยานุช พิบูลสรารุท (๒๕๔๕ : ๔) กล่าวว่า การใช้ชีวิตอย่างมีความพอเพียงจะต้องมีความสมดุลทางเศรษฐกิจ คือต้องรักษาสมดุลของรายรับและรายจ่าย ต้องมีเงินออม มีหลักประกันความมั่นคงของชีวิต และให้ความสำคัญกับการทำบัญชีรายรับรายจ่ายว่าเป็นเครื่องมือที่ทำให้ทราบถึงการใช้จ่ายเงินแต่ละเดือนและทราบว่า การใช้ชีวิตเป็นไปอย่างพอเพียงหรือไม่

รอบี หม่องเรี ปราชญ์ชาวบ้านชุมชน โศกพยอม ต.ละงู อ.ละงู จ.สตูล กล่าวว่า “รายได้เพียงเล็กน้อยเดือนละ ๔ -๕ พัน ไม่พอหรอกถ้าใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย โดยเฉพาะถ้าเราไปหลงคิดกับวัตถุต่าง ๆ อยากได้ใครมีไปตามคนอื่น ๆ เราจะอยู่ไม่ได้ ป๊ะอยากได้รถกระบะซักคันไว้ ทำให้ทำงานสะดวกขึ้นและไปไหนมาไหนสะดวกขึ้น แต่เมื่อมาคิดดูก็จะเป็นภาระมาก ๆ ในตอนนี้ ไว้ให้เรารู้สึกว่าเอามาแล้วไม่เป็นภาระ รอให้ลูกเรียนจบก่อนจึงค่อยซื้อ น่าจะดีกว่า ตอนนี้ก็ไม่ลำบากอะไร การมีอะไรเพิ่มขึ้นเราต้องไม่ลำบากไปกว่าเดิม นั่นแสดงว่าเราพร้อมที่จะมีอะไรเพิ่มขึ้น แต่ถ้าเรารู้จักใช้ รู้จักจัดสรรเงินที่เรามี ใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุด ก็ใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข วันนี้เรามีค่าใช้จ่ายไม่มาก กับข้าวกับปลาแทบจะไม่ต้องซื้อ ซื้อเฉพาะที่เราทำเองหาเองไม่ได้เท่านั้น เรียกว่า เราต้องรู้จักใช้เงิน รู้จักใช้ชีวิต รู้จักประมาณตน รู้จักพอใช้ในสิ่งที่เรามี”

องคมนตรี นายแพทย์เกษม วัฒนชัย ได้เน้นย้ำการนำหลักปรัชญาฯ ไปใช้ว่าจะได้รับความสมดุลและพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม จากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดีเป็นนิตินัย คือเชื่อมั่นว่า ถ้าทำตามปรัชญาฯ เราจะมีสมดุลในยามปกติ แล้วยามที่มีการกระทบกระทั่งจากภายนอกไม่ว่าด้านไหนๆ หรือทั้งสี่ด้าน เพราะเราเข้มแข็งทั้งสี่ด้าน

สุรภี เหมวนิช (๒๕๕๕ : ๑) ให้ความเห็นว่า การทำบัญชีรับจ่ายเป็นประจำทุกเดือน จะทำให้รู้สถานะการเงินของตนเองและครอบครัว ช่วยลดการใช้จ่ายที่เกินตัวได้ คนทั่วไปควรจะทำบัญชีครัวเรือนเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันด้านการเงินของครอบครัว รวมทั้งควรปลูกฝังให้ลูกหลานเป็น

คนรู้จักพอประมาณ มีเหตุมีผลในการใช้เงิน และกล่าวว่าการทำบัญชีรายรับ รายจ่าย ของตนเอง หรือของครอบครัวเป็นวิถีแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สมคิด ศิวเงิน : ผู้ประสานงานศูนย์หัตถกรรมทองลงหิน ชุมชนประดิษฐ์ โทरण พหลโยธิน ๔๗ เขตจตุจักร กรุงเทพฯ กล่าวว่า “เรามีชีวิตที่ไม่เดือดร้อน มีอาชีพที่ทำโดยสุจริต ตรงไปตรงมา ใช้ระบบการแบ่งปันกันและกันดีที่สุด ต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ...กำลังผลิต ทำได้มากก็เป็นประโยชน์กับเรา โดยไม่ต้องพึ่งพาใคร เราพึ่งพากันเองในกลุ่ม รายได้มากก็มี ความสุข ต้องให้เห็นผลงาน อย่าเอาเปรียบใคร ในกลุ่มคนทำทองก็เรียนรู้จากกันและกัน เป็นเจ้าแก่ ลูกน้องวานกันไปมา ต้องมีเครดิต ทำงานต้องไม่ยอมให้เสียเครดิต ใช้น้อยทำน้อย ใช้นักต้องทำมาก หลักของความซื่อสัตย์ทำให้คนเชื่อถือ ถ้าไม่สำเร็จ ก็จะมีเพื่อนฝูงมาช่วยกัน พึ่งพากันในกลุ่ม เท่านั้น ก็พอเพียงแล้ว ลูกหลานที่จบการศึกษา ก็มาจากเงินหัตถกรรมทั้งนั้น บ้าน รถ สิ่งของต่างๆ มาจาก ทองลงหิน ถ้าเรารู้จักใช้เงิน ก็พอเพียงแล้ว อยู่อย่างสุขสบายไม่เดือดร้อนใคร เราก็ไม่เดือดร้อน

ประพัฒน์ อภัยมูล : แกนนำเครือข่ายเกษตรยั่งยืนแม่ทา ต.แม่ทา กิ่งอำเภอแม่อน จ.เชียงใหม่ มีแนวคิดว่าการรวมกลุ่มชุมชน ต้องเริ่มจากคนเล็กๆ ที่มารวมกัน เริ่มจากของใกล้ตัว อย่างปัญหาความยากจน หนี้สิน ปัญหาครอบครัว เมื่อรวมเป็นกลุ่มก็จะคุยกันได้ง่ายในกลุ่มก่อเกิด การแก้ปัญหาที่ถูกต้อง ดังนั้นแม่ทาก็มีกลุ่มเล็ก กลุ่มน้อยหลายกลุ่ม อย่างเช่น กลุ่มช่างไม้ กลุ่มคน กินเหล้า ฯลฯ ซึ่งแต่ละกลุ่มเขาก็จะคุยกัน วิเคราะห์สาเหตุร่วมกัน ทำไมจึงมีหนี้สิน กลุ่มคนกิน เหล้าก็จะรู้ว่าหมดไปกับเหล้า ปัญหาเล็กปัญหาน้อยจึงได้รับการแก้ไข จากจุดนี้นำมาสู่การรวมกัน เป็นเครือข่าย ที่เชื่อมโยงกลุ่มเล็กกลุ่มน้อยในชุมชน มาทำกิจกรรมร่วมกัน วิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน อดีตเราทำกินอย่างไร เกษตรแม่ทาเป็นแบบไหน แล้วเกิดเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร เพราะอะไร เมื่อ เราแก้ปัญหา ก็จะนำไปสู่การแก้ปัญหาในระดับต่างๆ ทั้งครอบครัว และชุมชนได้

แนวความคิดเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลในหน่วยทหาร

กองทัพบก มีหน้าที่ ต้องเตรียมความพร้อมไว้เพื่อป้องกันประเทศและรับผิดชอบ การกิจตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ คือ การรักษาและป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงของ ประเทศชาติ การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ รวมทั้งการปราบปรามการจลาจล การ พัฒนาประเทศ

ทหาร มีหน้าที่หลักอยู่ที่การป้องกันประเทศและการธำรงรักษาเอกราชอธิปไตยของชาติ ไว้ด้วยแสนยานุภาพ นอกจากนั้นยังมีหน้าที่ด้านอื่นอีกซึ่ง มีความสำคัญเท่าเทียมกัน คือ การบำบัด บรรเทาความทุกข์ยาก การปฏิบัติพัฒนาให้บังเกิดความเจริญร่มเย็นแก่บ้านเมืองและประชาชน สันติสุข โศภณโครงการพระราชดำริทุกโครงการ

ในเอกสารประกอบการศึกษาวิชาความมั่นคงศึกษา (Security Studies) ของโรงเรียนเสนาธิการทหารบก (วิชัย ชูเชิด, ๒๕๔๗ : ๑๕) กล่าวว่า “ความมั่นคงของชาติ หมายถึง สภาวะการณ์หรือสภาพที่รัฐชาติ ภายใต้การนำของรัฐบาลที่มีอำนาจอธิปไตยในการปกครองดินแดนดังกล่าวด้วยตนเองที่สามารถดำรงอยู่ด้วยความปลอดภัยจากภัยอันตรายทั้งปวงไม่ว่าจะเป็น ภัยธรรมชาติ ภัยใดๆ ความเกรงกลัว ความกังวล และความสงสัย มีความเจริญก้าวหน้า มีเสรีต่อความกดดันต่างๆ ซึ่งจะประกันให้เกิดอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนภายในชาติดำเนินไปได้อย่างอิสระ มีความแน่นแฟ้นเป็นปึกแผ่น มีความแน่นอนไม่เปลี่ยนแปลงไปโดยง่าย มีความอดทนต่อแรงกดดันต่างๆ ที่มากระทบในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านเอกราช อธิปไตย ในด้านบูรณาการแห่งดินแดน ในด้านสวัสดิภาพ ความปลอดภัยและผาสุกของประชาชน ในด้านการปกครองของประเทศและวิถีการดำเนินชีวิตของตน อีกทั้งจะต้องมีขีดความสามารถที่จะพร้อมเผชิญต่อสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น”

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากภาวะโลกไร้พรมแดน ซึ่งมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่เป็นผลมาจากกระแสการเปลี่ยนแปลงสู่ประชาธิปไตย การขยายตัวของทุนนิยมโดยมีการแข่งขันทางการค้าอย่างเสรี การแพร่กระจายของกระแสสิทธิมนุษยชน กระแสการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดเสรีภาพอย่างไร้ขอบเขตของการบริโภคข้อมูลข่าวสาร

ผลจากความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทำให้สังคมไทยดั้งเดิมที่เคยมีความเอื้ออาทรกัน และมีสถาบันทางสังคมที่เข้มแข็ง อาทิ ชุมชน วัด และ โรงเรียน ทำหน้าที่ขัดเกลาทางสังคมบนฐานความรู้ทางศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีที่ดีงาม ซึ่งช่วยให้ปัญหาความขัดแย้งในสังคมยุติลงได้โดยไม่ใช้ความรุนแรงและคนมีความรักสามัคคีได้เปลี่ยนเป็นสังคมที่แก่งแย่งแข่งขัน มุ่งสร้างรายได้เปรียบเอาชนะกัน โดยละเลยคุณธรรม จริยธรรม และการเสริมสร้างสถาบันครอบครัวอันเป็นหลักพื้นฐานของสังคม เป็นผลให้สังคมไทยกลายเป็นสังคมที่ปรับตัวช้า และขาดการสังเคราะห์องค์ความรู้ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง คนรุ่นใหม่ที่จะเป็นอนาคตของชาติ ตกเป็นเหยื่อของกระแสค่านิยมทางวัตถุ สถานะทางสังคมที่เคยเข้มแข็งถูกบั่นทอนจากค่านิยมบริโภค การแข่งขันเพื่อเอาชนะกัน ส่งผลให้ชุมชนฐานรากอ่อนแอและสังคมเปราะบาง ขาดทิศทางและความพร้อมในการพัฒนาอย่างมีเป้าหมายที่เหมาะสมกับภาวะโลกไร้พรมแดน

อย่างไรก็ตาม ในช่วงที่สังคมไทยก้าวเข้าสู่บริบทใหม่ของการพัฒนาที่ส่งผลให้เกิดค่านิยมทางสังคมที่เน้นการใฝ่หาทางวัตถุ ทำให้เกิดวัฒนธรรมของการแข่งขันกลบวัฒนธรรมการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน นำไปสู่สภาพของสังคมวัฒนธรรมที่อ่อนแอ ประกอบกับระบบการเมืองเชิงอำนาจส่งผลให้เกิดสภาพการเลือกปฏิบัติต่อประชาชน เนื่องจากถูกจำกัดความเป็นคนละฝ่ายและเหตุขัดแย้งที่อยู่ในวิสัยที่เคยคลี่คลายได้ในอดีตได้แปรเปลี่ยนเป็น ความขัดแย้งที่เกิดการแบ่งฝ่าย

ซ้ำเกิดข้อกังขาจากนานาประเทศเกี่ยวกับความเป็นจริงของเหตุการณ์ละเมิดสิทธิมนุษยชนจากรายงานขององค์กรในต่างประเทศ สถานการณ์เช่นนี้มีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติและเกียรติศักดิ์ศรีของประเทศ

เสริมสร้างความสมดุล มั่นคง และยั่งยืนในระดับ ฐานราก โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำรงอยู่และการปฏิบัติตนของคนในชาติ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับประเทศ โดยในระดับชุมชนให้ความสำคัญในลำดับต้นกับการจัดการให้มีแผนแม่บทชุมชน เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้มีการประยุกต์ใช้ในระดับปัจเจกชน ระดับชุมชน และเชื่อมโยงชุมชนเป็นเครือข่าย ขยายขอบเขตกิจกรรมจนถึงระดับชาติ และระดับนานาชาติ

ยามปกติในพื้นที่ทุกส่วนของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคหรือแม้แต่พื้นที่ยากลำบากที่ห่างไกลความเจริญในชนบทและตามแนวชายแดน ทหารส่วนหนึ่งยังคงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติภารกิจอยู่ในบริเวณพื้นที่เหล่านั้นและอยู่ใกล้ชิดกับพี่น้องประชาชนในยามที่เหล่าทหารหาญว่างจากภารกิจหลักการเตรียมพร้อมของกำลังพลเพื่อป้องกันอธิปไตยของชาติ หากมีการส่งเสริมให้ทหารทุกคนมีความรู้เข้าใจในยุทธศาสตร์พัฒนาตามแนวพระราชดำริให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ แล้วนำแนวพระราชดำริในเรื่องยุทธศาสตร์พัฒนาอย่างง่าย ๆ ไปแนะนำและช่วยเหลือราษฎรซึ่งอยู่ใกล้เคียงกับที่ตั้งหน่วยทหาร ไม่ว่าจะเป็นที่ตั้งปกติถาวร ที่ตั้งเมื่อออกทำการฝึกภาคสนามหรือออกปฏิบัติภารกิจพิเศษ ช่วยให้ราษฎรได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึงในเวลาอันรวดเร็วแล้ว ก็จะเป็นการเสริมศักยภาพงานของส่วนราชการพลเรือนที่มาหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรได้อีกทางหนึ่ง สามารถช่วยให้ราษฎรรอบ ๆ ค่ายฯ มีความเข้มแข็งสามารถอุ้มชูตนเองและครอบครัวได้จนวงแหวนของความช่วยเหลือจากทหารทุกค่าย ฯ ขยายตัวออกไปจนมาบรรจบกันในที่สุดครอบคลุมทุกพื้นที่ทุกชุมชน เชื่อแนได้ว่าพี่น้องประชาชนและประเทศชาติอันเป็นที่รักของเราทุกคนจะมีความมั่นคงอย่างยั่งยืนตลอดไป (ชัยสิทธิ์ ชินวัตร ๒๕๔๖ : ๑)

บทบาทของกองทัพในการพัฒนาประเทศ เช่น ด้านการเมือง มีการเสริมสร้างระบอบประชาธิปไตย โดยให้ความรู้ ความใจ และสนับสนุนกำลังพลให้ใช้สิทธิทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง ด้านเศรษฐกิจ กองทัพสนับสนุน โครงการพระราชดำริทุกโครงการ กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ ได้ตอบสนองน้อมนำและขับเคลื่อนนโยบายอย่างต่อเนื่อง เป้าหมายให้ประชาชนอยู่ดีกินดี มีถนน มีแหล่งน้ำ ส่งเสริมอาชีพในท้องถิ่นทุรกันดาร อบรมอาชีพให้ทหารกองประจำการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว จัดอาหารกลางวันให้ผู้ยากไร้และดกงาน จัดตลาดนัด ธรรมจักรการประหยัดพลังงาน จัดกิจกรรมเทิดทูนจงรักภักดี-พิทักษ์สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และกิจกรรม

สาธารณประโยชน์ทางสังคม การรวมพลังแสดง สร้างเสริม สัมพันธ์ อันดีระหว่างทหารกับชุมชน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่วนราชการทหารและพลเรือนตลอดจนภาคเอกชน มีการร่วมมือดำเนินกิจการ เพื่อสนับสนุนพระราชกรณียกิจ และถวายความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงห่วงใยสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนชาวไทย และได้มีพระราชดำริเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาความทุกข์ยาก และความเดือดร้อนของประชาชนจึงกลายเป็นจุดเริ่มต้นของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินับร้อยนับพัน โครงการ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีกองบัญชาการทหารสูงสุดรับผิดชอบดำเนินการมี ๕ โครงการแต่ละโครงการดำเนินการในรูปของการประสานความร่วมมือระหว่างด้านกิจการพลเรือน ด้านการปรับปรุงพัฒนาพื้นที่และความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี สำหรับงานด้านการเสริมสร้างและกำลังใจแก่ประชาชนหรือการให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของประชาชน มีกรมกิจการพลเรือนทหารเป็นหน่วยรับผิดชอบหลักทั้งด้านอำนาจการและการปฏิบัติการ ส่วนการพัฒนาปรับปรุงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสาธารณูปโภค ที่จำเป็นต้องอาศัยเครื่องกลและความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีนั้น กองบัญชาการทหารพัฒนาและกรมแผนที่ทหารเป็นหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการ การดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของแต่ละส่วนราชการดังกล่าว

ผู้บัญชาการทหารสูงสุด มีนโยบายให้ส่วนราชการ กองบัญชาการทหารสูงสุด นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ ให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ทั้งในส่วนของกำลังพลและครอบครัวของกองบัญชาการทหารสูงสุด รวมทั้งชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงหน่วยทหาร เพื่อปลูกฝังให้กำลังพลและครอบครัวยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต (บันทึกข้อความ กกล.ยบ.ทหาร ที่ ต่อ กกล.๗ เลขรับ ๕๑๕/๕๐ ลง ๑๕ ก.พ.๕๐ เรื่องสรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ)

ราชกิจจานุเบกษา กฎกระทรวงกำหนดส่วนราชการที่ขึ้นต่อกองทัพภาค และเขตพื้นที่ของมณฑลทหารบกและจังหวัดทหารบก พ.ศ.๒๕๕๒

ภารกิจของจังหวัดทหารบก เป็นไปตามภารกิจที่กำหนดไว้ตามอัตรากิจจัดและยุทโธปกรณ์ โดยมีภารกิจดังต่อไปนี้

๑. การบังคับบัญชากำลังประจำถิ่นของกองทัพภาคตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด
๒. รักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ รวมทั้งการศาลทหาร การคดี และการเรือนจำ
๓. ดำเนินการระดมสรรพกำลังในพื้นที่
๔. สนับสนุนหน่วยทหารในเขตพื้นที่
๕. ดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์การต่อสู้เบ็ดเสร็จ เพื่อรักษาความสงบภายใน และการป้องกันประเทศ

ขีดความสามารถ

๑. รักษาระเบียบวินัยและแบบธรรมเนียมของทหารภายนอกที่ตั้งหน่วยทหาร และมีอำนาจสั่งการแก่หน่วยทหารในเขตพื้นที่ในกรณีเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมาย และตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

๒. ใช้อำนาจตามกฎหมายในการสั่งการแก่หน่วยทหาร เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยให้กับบุคคลสำคัญ สถานที่และอสังหาริมทรัพย์ของทหารในเขตพื้นที่ รวมทั้งจัดการเฝ้ารักษาสถานที่ตั้งสำคัญอย่างต่อเนื่อง

๓. อำนาจการรักษาความปลอดภัย และสถานที่สำคัญทางทหารในเขตพื้นที่ ในเรื่องการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ การพิทักษ์พื้นที่ส่วนหลัง การรักษาสถานที่และตำบลสำคัญสถานการณ์ฉุกเฉินทางการข่าวกรองและการต่อต้านข่าวกรอง

๔. ดำเนินการเกี่ยวกับการศาลทหาร การคดี และการเรือนจำ

๕. ดำเนินการระดมสรรพกำลังทางด้านกำลังพล การสัสดี การส่งกำลังบำรุง และการเกณฑ์ช่วยราชการทหาร

๖. การจัดการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร

๗. ดำเนินการกำลังพลในเรื่อง การจัดทำประวัติรับราชการ การดำเนินการเกี่ยวกับบำเหน็จ บำนาญ สนับสนุนหน่วยทหารในเขตพื้นที่

๘. บำรุงขวัญทหารในเขตพื้นที่ด้วยการสวัสดิการ และการบำรุงขวัญอื่น ๆ เช่น การสโมสรถทหาร การสงเคราะห์ทางการเงิน การออมทรัพย์ การสงเคราะห์ทางอาชีพ การพิพิธทหาร การกีฬา การบันเทิง การอบรมจิตใจ การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก เป็นต้น

๙. จัดการสนับสนุนการฝึกให้กับหน่วยทหารในเขตพื้นที่

๑๐. การสนับสนุนทางการส่งกำลังให้แก่ตนเองและหน่วยทหารในเขตพื้นที่

๑๑. ดำเนินการบริหารเงินราชการ ทำการเบิกจ่าย เก็บรักษา จัดทำบัญชีเงินราชการให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ และรวบรวม จัดทำ บริหาร ควบคุมงบประมาณตลอดจนรายงานผลการใช้งบประมาณของหน่วยทหารในเขตพื้นที่ ที่ต้องรับการสนับสนุนงบประมาณ จากจังหวัดทหารบก

๑๒. จัดการประชาสัมพันธ์เพื่อประโยชน์ทางทหาร ตลอดจนติดต่อกับหน่วยพลเรือนในเขตพื้นที่

กองทัพบก มุ่งมั่นในภารกิจที่รับหมายภายใต้เจตนารมณ์ ระเบียบปฏิบัติและคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ตลอดจนนโยบายของรัฐบาล เพื่อประโยชน์ต่อกองทัพ ความมั่นคงของประเทศ

ตลอดจนความผาสุกของประชาชน อย่างเต็มความสามารถตลอดไป กองทัพบกได้น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติด้วยวิธีการต่าง ๆ มากมาย เช่น การอบรมการดำเนินชีวิตตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (รู้ เข้าใจ ตระหนัก ปฏิบัติ) ให้แก่ กำลังพลและชุมชน ก่อให้เกิดมุมมองหลากหลายด้านการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทำให้สามารถหลุดพ้นจากวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมั่นคง

กองทัพบก ได้ดำเนินการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ กำหนดทฤษฎีการพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ ทฤษฎีการแก้ไขปัญหาความแห้งแล้งและขาดแคลนน้ำ ทฤษฎีการอนุรักษ์และพัฒนาป่าชายเลน โดยป้องกันมิให้นายทุนและเกษตรกรบุกรุกทำลายป่าไม้ เพื่อเพิ่มปริมาณของป่าไม้ในประเทศไทยให้เพิ่มมากขึ้นอย่างมั่นคงและถาวร

กองทัพบก ได้ช่วยเหลือการชลประทาน การเพาะปลูก และอุปโภคบริโภค โดยสร้างอ่างเก็บน้ำ ฝายทดน้ำ ขุดคลองส่งน้ำ การปลูกป่า บำรุงรักษาดินต้นน้ำ การกำจัดน้ำเสีย ตลอดจนการป้องกันและการแก้ไขปัญหาหน้าท่วม สำรวจปัญหาชาวเขา (การดำเนินชีวิต ความนึกคิด) การถ่ายทอดความรู้ เจ้าหน้าที่ต้องอดทน เสียสละ รู้ภาษาถิ่น เห็นอกเห็นใจผู้อื่น สำรวจพื้นที่ลาดชัน การเพาะปลูก ถนน รักษาป่า ขาดแคลนน้ำ อบรมปลูกฝังเปลี่ยนทัศนคติ การนำความรู้เทคโนโลยีเข้าไปให้ไม่ทิ้งถิ่น ให้ข้อมูลในด้านดินฟ้าอากาศและชนิดพืชผักตามฤดูกาล

คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์ ได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับข้าราชการว่า ข้าราชการต้องปฏิบัติหน้าที่โดยจะต้องอยู่บนหลักของความพอประมาณ การพอประมาณไม่ใช่ทำแต่น้อยให้พอเสร็จๆ ไป แต่พอประมาณ หมายถึง การประเมินความสามารถของเราว่ามีแค่ไหน แล้วทำให้เต็มทีกับความสามารถที่เรามี นอกจากนี้เราจะต้องมีเหตุมีผล ต้องมีการวิเคราะห์และไตร่ตรองทุกครั้งเมื่อทำงาน รวมทั้งต้องสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีให้กับตนเอง

นายปรีชา วัชรภัย เลขาธิการ ก.พ. ได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับข้าราชการว่า ข้าราชการนั้นจะต้องพยายามทำความเข้าใจกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้่องแท้ เพื่อที่จะได้ปฏิบัติราชการได้ด้วยการคำนึงถึงความพอเพียงทั้งในการใช้ความรู้ ความสามารถของตน และสามารถใช้ชีวิตอย่างพอเพียง มีการคิดดี พูดดี ทำดี และปฏิบัติตนอยู่ในความสุจริต และตระหนักถึงความ เป็นข้าราชการที่ดี เพื่อที่จะได้เป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพ

ความหมายเกี่ยวกับประสิทธิภาพ จากการศึกษาเอกสารปรากฏว่า มีนักวิชาการได้ให้ความหมายเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพไว้หลายท่าน ดังนี้ (ทิพาวดี เมฆสุวรรณ, ๒๕๕๖) ได้กล่าวถึง ประสิทธิภาพไว้ว่า มีความหมายรวมถึง ผลผลิตภาพ และประสิทธิภาพ โดยประสิทธิภาพเป็นสิ่งที่วัดได้หลายมิติ ตามแต่วัตถุประสงค์ที่ต้องการ พิจารณาคือ

๑. ประสิทธิภาพในมิติของกระบวนการบริหาร (Process) ได้แก่ การทำงานที่ได้มาตรฐาน รวดเร็ว ถูกต้อง และใช้เทคนิคที่สะดวกขึ้นกว่าเดิม

๒. ประสิทธิภาพในมิติของผลผลิต และผลลัพธ์ ได้แก่ การทำงานที่มีคุณภาพ เกิดประโยชน์ต่อสังคม เกิดผลกำไร ทนเวลาผู้ปฏิบัติงานมีจิตสำนึกที่ดีต่อการทำงานและให้บริการเป็นที่พอใจของลูกค้า หรือผู้มารับบริการ

วิทยา ด้านธำรงกุล ได้กล่าวถึง ประสิทธิภาพ หมายถึงความสามารถในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า เพื่อการบรรลุเป้าหมาย ประสิทธิภาพจึงมักถูกวัดในรูปแบบของต้นทุนหรือจำนวนทรัพยากรที่ใช้ไป เมื่อเทียบกับผลงานหรือผลผลิตที่ได้ เช่น ต้นทุน แรงงาน เวลาที่ใช้อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ ได้กล่าวถึง ประสิทธิภาพว่าหมายถึง การวัดผลการทำงานขององค์กรนั้น ว่าทำงานได้ปริมาณมากน้อยแค่ไหน คุณภาพงานดีมากน้อยแค่ไหน ใช้เงิน ใช้เวลา ใช้แรงงานไปมากน้อยแค่ไหน เป็นผลดีต่อผู้รับบริการมากน้อยแค่ไหน โดยรวมความมีประสิทธิภาพจึงหมายถึงการทำงานให้ได้ปริมาณและคุณภาพมาก องค์กรมีความสมัคสมาน สามัคคี มีสันติภาพและความสุขร่วมกัน เป็นผลดีต่อส่วนรวมและผู้รับบริการ แต่ใช้เวลา แรงงาน และงบประมาณน้อย

ความหมายของประสิทธิภาพ ว่าหมายถึง คล่องแคล่วในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ ประสิทธิภาพในวงการธุรกิจ หรือการจัดการที่ได้รับผลกำไร หรือขาดทุน สำหรับในการบริหารราชการในทางปฏิบัติวัดได้ยากมาก วิธีวัดประสิทธิภาพที่ใช้ในวงราชการจึงหมายถึง ผลการปฏิบัติงานที่เกิดความพึงพอใจ และประโยชน์แก่สังคม แต่ประสิทธิภาพในวงราชการจะต้องพิจารณาถึงคุณค่าทางสังคม จึงไม่จำเป็นต้องประหยัดหรือมีกำไร เพราะงานบางอย่างถ้าทำประหยัดอาจไม่มีประสิทธิภาพ ลักษณะการบริหารที่มีประสิทธิภาพ คือการบรรลุเป้าหมาย แต่การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ คือการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดเกิดผลอย่างรวดเร็ว งานเสร็จทันเวลา ถูกต้อง เป็นต้น

ดังนั้น ความหมายของคำว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน หมายถึง การกระทำของแต่ละบุคคลที่มีความสามารถและความพร้อม พยายามทุ่มเทอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติงานของตน

อย่างคล่องแคล่ว ด้วยความมีระเบียบ มีกฎเกณฑ์ ปฏิบัติงานให้เสร็จทันเวลา รวดเร็ว ถูกต้อง มีคุณภาพและมาตรฐาน จึงสรุปได้ว่าบุคคลจะมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ต้องเกิดจากความขยันหมั่นเพียรมีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ในงานพร้อมด้วยจิตใจที่ซื่อสัตย์ และภักดีต่อองค์กร งานจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรที่กำหนดไว้หรือดียิ่งขึ้น

จากการศึกษาเอกสารปรากฏว่า มีนักวิชาการได้ให้แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพไว้หลายท่าน ดังนี้ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) ได้กล่าวถึง การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน เรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานนี้ความจริงก็เป็นเรื่องที่มีชื่อแบบสมัยใหม่ ถ้าจะจับเข้ากับหลักธรรมะ ก็ยังนึกไม่ชัด ว่าคำว่า ประสิทธิภาพ นี้จะแปลว่าอะไรดีคำว่า ประสิทธิภาพ ก็หาตัวศัพท์ในภาษาบาลีได้อยู่ แต่ก็ไม่ใช่เป็นคำแบบดั้งเดิมที่ใช้ คือเอารูปศัพท์มาประกอบกัน คำว่า สิทฺธิก็แปลว่า ความสำเร็จ ถ้าเติม ‘ป’ เข้าไปข้างหน้าก็เป็น ‘ปสิทฺธิ’ แปลว่าความสำเร็จ ทัวแล้วก็มีภาพ หรือภาวะเข้าไป ภาวะแห่งความสำเร็จทัว หรือภาวะที่ทำให้สำเร็จผลอย่างใดอะไร ทำนองนี้ แต่นี่ก็เป็นการพูดเชื่อมโยงไปทางภาษาบาลีนิดหน่อยเท่านั้นเอง ความเป็นจริง ความหมายทัวๆ ไปก็เข้าใจกันอยู่แล้วอย่างที่ได้อธิบายมาแล้วว่าเรื่องที่จะพูดต่อไปนี้ คือ เรื่อง ประสิทธิภาพในการทำงาน จึงอยากจะโยงเรื่องประสิทธิภาพนี้ไปถึงพระพุทธเจ้า พูดถึง ประสิทธิภาพการทำงานของพระพุทธเจ้าเพราะตอนนี้จะพูดถึงธรรมะของพระองค์ที่ใช้ เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในการทำงาน ก็ต้องแสดงให้เห็นว่าพระพุทธเจ้านั้น ทรงมีประสิทธิภาพในการทำงานมาก ชีวิตของพระองค์เป็นตัวอย่างของการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อพระองค์มี ประสิทธิภาพในการทำงานแล้ว คำสั่งสอนของพระองค์ที่ว่าจะช่วยให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน นั้น จึงจะน่าเชื่อถือจริงเพราะฉะนั้นจะเริ่มด้วยข้อความที่แสดงว่า พระพุทธเจ้าทรงมี ประสิทธิภาพในการทำงานในแง่ที่เป็นประวัติของพระองค์เองอย่างไรก่อน หรือว่าพระพุทธเจ้าตรัสไว้เกี่ยวกับผลสำเร็จ แห่งงานของพระองค์อย่างไร

กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ระบุว่า ประสิทธิภาพในการผลิต หรือผลิตภาพ แรงงาน หมายถึง การเปรียบเทียบระหว่างจำนวนสินค้าหรือบริการที่ผลิตได้ (Output) กับจำนวน ของทรัพยากรหรือปัจจัยที่ใช้ในการผลิตสินค้า หรือบริการนั้นออก (Input) ความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ จะสะท้อนให้เห็นถึงการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของประสิทธิภาพในการผลิต ปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่ม หรือลดลงของประสิทธิภาพ การผลิตอาจแบ่งได้ ๓ หมวดคือ

๑. ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี เช่น กระบวนการผลิต กระบวนการทำงานของ เครื่องจักร หรือเครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ

๒. ปัจจัยด้านระบบการบริการ เช่น การใช้เทคนิคทางการบริหาร ส่งเสริม ระบบแรงงาน สัมพันธ์การใช้ระบบทวิภาคี เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เป็นต้น

ปัจจัยด้านแรงงาน เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดเพราะกิจการใดๆ อาจใช้เทคโนโลยี หรือเครื่องจักรที่ทันสมัยที่สุด มีการบริหารงานที่ดีเพื่อผลิตสินค้าหรือบริการที่ดีที่สุดในกิจการ นั้นๆ แต่หากไม่มีแรงงานเป็นผู้ใช้เทคโนโลยีและระบบที่วางไว้เป็นอย่างดีนั้นก็ย่อมไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ ดังนั้นแรงงานจึงเป็นปัจจัยหรือองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด การปรับปรุง ระบบการทำงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพของแรงงานนั้นเป็นสิ่งจำเป็นที่มีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต แต่ในปัจจุบันยังขาดข้อมูลที่จะเป็นเครื่องตัดสินใจในการดำเนินนโยบาย ทางด้านการเพิ่มประสิทธิภาพของแรงงาน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนบริหารแรงงาน การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ ตลอดจนการวางแผนพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมทั้งใน ภาครัฐและเอกชนกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ได้เล็งเห็นความสำคัญที่จะรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตและศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการผลิตของแรงงาน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นเครื่องชี้ถึงการเปลี่ยนแปลงภาวะการผลิตของแรงงานและผู้ประกอบการ อีกทั้งเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้ประกอบการปรับปรุงคุณภาพการผลิตของตน และของแรงงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ช่วยให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ และได้มาตรฐานเมื่อเทียบกับต่างประเทศซึ่งจะเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม

กันตยา เพิ่มผล ได้กล่าวถึง การพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานว่าเป็นการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม ความสามารถและทักษะในการทำงานของตนเองหรือผู้อื่นให้ดีขึ้น เจริญขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร อันจะทำให้ตนเองผู้อื่นและองค์กรเกิดความสุขในที่สุด ซึ่งการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาองค์กร หรือการพัฒนาสังคม นอกจากนั้นการพัฒนาตนเองกับการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานยังมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดอีกด้วย กล่าวคือประการแรกก่อนที่คนจะเข้าสู่การทำงานในองค์กรหนึ่งๆ นั้น บุคคลนั้นต้องมีความรู้ความสามารถมีคุณสมบัติตรงตามที่ต้องการนั้นต้องการ ซึ่งบุคคลจะมีคุณสมบัติตามที่องค์กรกำหนดนั้นก็จะต้องมีการพัฒนาตนเอง หรือได้รับการพัฒนาจากสถาบันต่างๆ จนมีความสามารถเพียงพอที่จะเข้าสู่งาน และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประการที่สองเมื่อบุคคลเข้าสู่งานแล้ว ก็เป็นหน้าที่ขององค์กรที่จะต้องพัฒนาบุคคลให้มีประสิทธิภาพ (ความสามารถ) ในการทำงานให้ดีที่สุด เพื่อประสิทธิผลขององค์กร จึงกล่าวได้ว่า การพัฒนาตนเองเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานจะก่อให้เกิดประสิทธิผลขององค์กรในที่สุดนั่นเอง

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) กล่าวถึงประสิทธิภาพการทำงานโดยทั่วไปว่า หมายถึง การทำงานที่ประหยัดได้ผลงานที่รวดเร็ว มีคุณภาพ คุ่มค่ากับการใช้ทรัพยากร ในด้านการเงิน คน อุปกรณ์ และเวลา ดังนั้นประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งซึ่งสามารถสร้างให้เกิดขึ้นได้ และสามารถวัดได้ โดยในทางปฏิบัติจะวัดประสิทธิภาพจากปัจจัยนำเข้ากระบวนการ หรือผลผลิต

ที่ออกมา โดยวัดอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างประกอบกัน ดังนั้น ประสิทธิภาพจึงสามารถมองได้ในแง่มุมต่างๆ ดังนี้

๑. ประสิทธิภาพในแง่มุมของค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนการผลิต (Input) เช่น การใช้ ทรัพยากร ทั้งเงิน คน วัสดุเทคโนโลยีที่มีอยู่อย่างประหยัด คุ่มค่า และเกิดการสูญเสียน้อยที่สุด

๒. ประสิทธิภาพในแง่มุมของกระบวนการบริหาร (Process) เช่น การทำงานที่ถูกต้อง ได้มาตรฐาน รวดเร็ว และใช้เทคนิคที่สะดวกสบายกว่าเดิม

๓. ประสิทธิภาพในแง่มุมของผลลัพธ์เช่น การทำงานที่มีคุณภาพ เกิดประโยชน์ต่อ สังคม เกิดผลกำไร ท้นเวลา ผู้ปฏิบัติงานมีจิตสำนึกที่ดีต่อการทำงาน และบริการเป็นที่พอใจของ ลูกค้า

โรเบิร์ต อีเคลลี่ (Robert E. Kelly) ได้กล่าวถึง การพัฒนาประสิทธิภาพตนเองว่า ผู้ที่มีความสามารถโดดเด่นระดับแนวหน้านั้น เกิดจากการเรียนรู้และการฝึกฝนทำให้พวกเขามี แนวคิดในการทำงานที่แตกต่างจากคนอื่น คิลลี่ได้แนะนำกลยุทธ์ ๕ ประการที่สามารถ นำมาปรับ ใช้เพื่อให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ได้แก่

๑. การเป็นผู้ริเริ่ม (Initiative) โดยการริเริ่มในสิ่งทีนอกเหนือจากงานประจำที่สามารถ สร้างความแตกต่างให้กับเป้าหมายหลักของบริษัท โดยต้องพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในทาง ปฏิบัติและยังคงมีความเกี่ยวข้องอยู่บ้าง

๒. เครือข่าย (Networking) คือ การใช้เครือข่ายในการเพิ่มผลผลิต เพื่อช่วยให้งาน ประจำที่ทำอยู่มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะแล้วผู้ปฏิบัติงานจะต้องคอยจนกว่าจะได้รับข้อมูลที่ แน่นนอนแล้วจึงสั่งให้ดำเนินการ ซึ่งการปฏิบัติงานแบบนี้จะไม่ประสบผลเลยถ้าไม่มีระบบเครือข่าย

๓. การจัดการตนเอง (Self-management) ต้องคาดการณ์ล่วงหน้าและเป็นผู้ลงมือ ปฏิบัติการทันทีมากกว่าที่จะรอให้เหตุการณ์เกิดขึ้น เนื่องจากต้องการมองภาพรวมเพื่อวาง แผนการ ชีวิตในการทำงาน ดังนั้นพวกเขาต้องรู้จักตนเองเป็นอย่างดี และต้องรู้ว่าจะทำงานให้ดีที่สุดได้ อย่างไร

๔. ทักษะ (Perspective) โดยส่วนใหญ่แล้วมักจะเชื่อในทักษะและมุมมองของตนเอง แต่ผู้ที่เป็นมืออาชีพจะคำนึงถึงแนวคิดของผู้อื่นด้วย เช่น หัวหน้า เพื่อนร่วมงาน ลูกค้า และ ผู้แข่งขันซึ่งจะช่วยให้มีมุมมองที่หลากหลายในการหาทางแก้ไขปัญหาได้ดียิ่งขึ้น

๕. การเป็นผู้ตาม (Followership) ไม่เพียงแต่รู้จักการทำตัวให้เด่น แต่ยังรู้จักวิธีการ ช่วยเหลือคนอื่นด้วย คือสามารถเป็นผู้นำได้ดีเท่ากับการเป็นผู้ตาม

๖. การเป็นผู้นำ (Leadership) ซึ่งในที่นี้หมายถึง การเข้าใจถึงความสนใจของผู้อื่น และ การนำส่วนที่ดีที่สุดออกมา ในทางกลับกันทุกคนต้องการผู้นำที่มีความรู้ มีความมุ่งมั่นในการทำงาน

ต่างๆ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างแรงจูงใจให้กับผู้อื่น รวมทั้งให้ความสำคัญกับความต้องการของทีมงาน

๗. การทำงานเป็นทีม (Teamwork) พวกดาวเด่นมักจะร่วมกับทีมงานที่สามารถสร้างความแตกต่างได้ และกลายมาเป็นเพื่อนร่วมงานที่ดี ดังนั้น พวกเขาต้องมั่นใจว่า ทีมงานนี้จะร่วมกันทำงานให้ประสบความสำเร็จ

๘. ความเข้าใจในองค์กร (Organization Savvy) โดยเฉลี่ยทุกคนมักคิดว่า การเมืองในที่ทำงานเป็นเรื่องสกปรก จึงหลีกเลี่ยงที่จะเกี่ยวข้องกับเรื่องราวส่วนตัวในที่ทำงาน แต่จะเรียนรู้การจัดการเพื่อที่จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของตน

๙. การนำเสนอ (Show and Tell) การประชุมมีทั้งแบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ ดังนั้น จึงต้องเรียนรู้ว่าเมื่อใดเป็นเวลาที่เหมาะสมในการนำเสนอข้อมูลแบบใด และต้องมีความใส่ใจในการเลือกการใช้ภาษาสื่อสารให้ตรงกับผู้ที่รับข่าวสารก่อนที่จะเริ่มส่งข่าวสาร

ซูเปอร์ (Super) ได้กล่าวถึง พื้นฐานทฤษฎีการพัฒนาการทางอาชีพ (Theory of Vocational Development) ไว้ ๕ ประการ คือ

๑. มนุษย์มีความแตกต่างกันในด้านความสามารถ ความสนใจและบุคลิกภาพ
๒. ความแตกต่างของบุคคลแต่ละคน ทำให้เขาเหมาะสมกับอาชีพต่างกันออกไป
๓. ในงานแต่ละอาชีพ แม้ต้องการบุคคลที่มีลักษณะบางอย่างก็ตาม แต่ก็มีกว้างมากพอที่บุคคลที่มีบุคลิกภาพใกล้เคียงสามารถประกอบอาชีพอื่นได้เช่นกัน
๔. ความพึงพอใจของบุคคล ความสามารถ สถานการณ์ที่เขาดำรงชีวิตอยู่ ตลอดจนกระทั่งความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเอง มีการเปลี่ยนแปลงไปตามเวลาและ ประสบการณ์ ทำให้การตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลอาจมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเสมอ
๕. ชีวิตเป็นระบบการไม่หยุดนิ่ง
๖. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อแบบแผนทางอาชีพของบุคคล คือ ระดับ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของพ่อแม่ ความสามารถทางด้านสติปัญญา ลักษณะของบุคลิกภาพและโอกาสที่เขาจะได้มีประสบการณ์ทางอาชีพต่างๆ
๗. การพัฒนาทางอาชีพ เป็นการพัฒนาทางจิตใจ และร่างกายผสมไปกับกระบวนการแสดงออกของความคิดรวบยอดของบุคคล
๘. การเข้าสู่อาชีพของบุคคลมักจะถูกกำหนดโดยกระบวนการประนีประนอม ระหว่างตัวบุคคลกับตัวแปรทางสังคม เช่น ระหว่างสภาพที่มีอยู่กับสภาพความเป็นจริง
๙. ความพึงพอใจในการทำงานขึ้นอยู่กับ

๘.๑ ความสามารถ ความสนใจ บุคลิกภาพและค่านิยมของเขามีโอกาสได้แสดงออก
มากขึ้นเพียงใดในงานที่ทำ

๘.๒ ประสิทธิภาพที่เขาได้รับจากการทำงาน สอดคล้องกับภาพพจน์ของตัวเอง
ที่ต้งขึ้นมากน้อยเพียงใด

ฮาร์ริงตัน อีเมอร์สัน (Harrington Emerson) ได้กล่าวถึงหลักการทำให้มีประสิทธิภาพ
ในหนังสือ The Twelve Principles of Efficiency ซึ่งได้รับการยกย่อง กล่าวถึงกันมากในหลัก ๑๒
ประการ ของประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน มีสาระสำคัญดังนี้

๑. ทำความเข้าใจและกำหนดแนวคิดในการทำงานให้กระจ่างแจ้ง
๒. ใช้หลักสามัญในการพิจารณาความน่าจะเป็นไปได้ของงาน
๓. คำปรึกษาแนะนำต้องสมบูรณ์และถูกต้อง
๔. ต้องรักษาด้วยความยุติธรรม
๕. ปฏิบัติด้วยความยุติธรรม
๖. การทำงานต้องเชื่อถือได้ มีความฉับพลัน มีสมรรถภาพ และมีการลงระเบียบ (Record)

เป็นหลักฐาน

๗. งานควรมีลักษณะแจ้งให้ทราบถึงการดำเนินงานอย่างทั่วถึง
๘. งานสำเร็จทันเวลา
๙. ผลงานได้มาตรฐาน
๑๐. การดำเนินงานสามารถยึดเป็นมาตรฐานได้
๑๑. กำหนดมาตรฐานที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการฝึกสอนได้
๑๒. ให้นำเน็จรางวัลแก่งานที่ดี

เฮอริเบิร์ต เอ ไชมอน (Herbert A. Simon) ได้กล่าวถึง ประสิทธิภาพในเชิงธุรกิจ
เกี่ยวกับการทำงานของเครื่องจักร โดยพิจารณาว่า งานใดที่มีประสิทธิภาพสูงที่สุดนั้น ดูได้จาก
ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า (Input) กับผลผลิต (Output) ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพ
เท่ากับผลผลิตลบด้วยปัจจัยนำเข้า แต่หากเป็นระบบการทำงานของภาครัฐ ต้องนำความพึงพอใจ
ของประชาชนผู้มาขอรับบริการรวมอยู่ด้วย ซึ่งอาจเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$\text{องค์กรภาคเอกชน } E = (O-I)$$

$$\text{องค์กรภาครัฐ } E = (O-I)+S$$

E = Efficiency ประสิทธิภาพในการทำงาน

O = Output ผลผลิตหรือผลงานที่ได้รับออกมา

I = Input ปัจจัยนำเข้าหรือทรัพยากรทางการบริหารทั่วไป

S = Satisfaction ความพึงพอใจในผลงานที่ออกมา

ไมเคิล แฮมเมอร์ และเจมส์ แชมป์ (M. Hammer & J. Champy) ได้กล่าวถึง กรอบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์บนพื้นฐานของทฤษฎีทั้งสามด้าน เช่น จากแนวคิด กระบวนการหรือปรับกระบวนการทางธุรกิจ หรือที่เรียกว่า Reengineering นั้น เป็นการมุ่งเน้นให้พนักงานทุกคนต้องลดต้นทุนค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น (ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์) ลดขั้นตอนการทำงานที่ไม่จำเป็นให้น้อยลงเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการทำงานมากยิ่งขึ้น (ทฤษฎีระบบ) รวมถึงการนำหลักการทางจิตวิทยาเข้ามาใช้ในระหว่างการทำ Reengineering (ทฤษฎีจิตวิทยา)

สำหรับทฤษฎีทางด้านเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับงานพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ประกอบด้วย

๑. ทฤษฎีการใช้ทรัพยากรที่จำกัด : Scarce Resource Theory ทฤษฎีนี้ กล่าวถึงข้อจำกัดของการใช้ทรัพยากร ทั้งที่เป็นงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เวลา และอื่นๆ พบว่า โครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดขึ้น อาจเผชิญปัญหาการมีทรัพยากรไม่เพียงพอ ผู้ปฏิบัติงานจึงต้องตัดสินใจเลือกทรัพยากรอื่นมาใช้ทดแทน โดยคาดการณ์ถึงทรัพยากรที่ถูกใช้กับผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุน หรือพิจารณาถึงค่า ROI : Return on Investment ว่า การเลือกใช้ทรัพยากรนั้น จะคุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่

๒. ทฤษฎีการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน : Sustainable Resource Theory ทฤษฎีนี้มุ่งเน้นผลตอบแทนที่ได้รับ มองเป้าหมายระยะยาวมากกว่าระยะสั้น ดังนั้นการลงทุนที่เกิดขึ้น จึงต้องคำนึงถึงข้อได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน (Sustainable Advantage) โดยนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการทำงานเพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงานให้รวดเร็วและมีคุณภาพมากขึ้นและต้องมองไกลถึงการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันกับคู่แข่งภายนอกในระยะยาว

๓. ทฤษฎีมองมนุษย์ให้เป็นทุนหรือทุนมนุษย์ : Human Capital Theory ทฤษฎีทุนมนุษย์ เป็นทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่ถูกนำมาใช้มากที่สุด โดยพิจารณาถึงผลผลิตที่ได้รับจากพนักงานเปรียบเทียบกับสิ่งที่ได้ลงทุนไปในรูปแบบของการฝึกอบรมและการศึกษาเป็นการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของต้นทุน (Cost-effectiveness Analysis) ทฤษฎีนี้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้นกับผลผลิตของพนักงานที่เพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย ซึ่งเมื่อผลผลิตเพิ่มสูงขึ้น ผลตอบแทนที่พนักงานจะได้รับย่อมเพิ่มสูงขึ้นด้วยเช่นกัน เพราะผลผลิตของพนักงานที่สูงขึ้นจะนำไปสู่ผลผลิตและผลประโยชน์ขององค์กรที่เพิ่มสูงขึ้น ทฤษฎีทุนมนุษย์จึงเป็นการวิเคราะห์จากแนวคิดของต้นทุนและผลประโยชน์ที่ได้รับ (Cost-benefit Analysis) และวิเคราะห์บนพื้นฐานของผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุน (ROI : Return on Investment) ซึ่งกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคำนึงถึงการเพิ่มมูลค่าของมนุษย์ที่เป็นพนักงานในองค์กร โดยเรียนรู้ผ่านการศึกษา การฝึกอบรม และการพัฒนาต่างๆ นำไปสู่ผลลัพธ์

หรือผลผลิตที่องค์กรต้องการ จากทฤษฎีดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ประสิทธิภาพ เริ่มจากการพัฒนาในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในด้านบุคลากร ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านการผลิต ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้องค์กรต่างๆ สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักทฤษฎีมาสโลว์

มาสโลว์ (Abraham H.Maslow) เป็นนักจิตวิทยาในกลุ่มมนุษยนิยมทฤษฎีของเขาได้ชื่อว่าทฤษฎีลำดับความต้องการ โดยอธิบายว่ามนุษย์มีความต้องการเป็นลำดับขั้น ซึ่งพบว่าบุคคลมักคืนสนองตอบสนองความต้องการขั้นต่ำสุดก่อน เมื่อได้รับการตอบสนองแล้ว จึงแสวงหาความต้องการขั้นสูงขึ้นไปตามลำดับ ในยุคแรก ๆ ที่มาสโลว์ทำการศึกษาแบ่งความต้องการของมนุษย์เป็น ๕ ลำดับ ลำดับ ๑-๔ เป็นความต้องการระดับต้น ลำดับที่ ๕ เป็นความต้องการระดับสูง ในยุคต่อมามาสโลว์ ได้ทำการศึกษาเพิ่มเติมแบ่งความต้องการลำดับที่ ๕ ให้ละเอียดออกไปอีกเป็น ๓ ลำดับ รวมใหม่ทั้งหมดเป็น ๗ ลำดับขั้นของความต้องการ ดังต่อไปนี้

ลำดับขั้นที่ ๑ ความต้องการทางสรีระ (Physical needs) คือความต้องการตอบสนองความหิวกระหาย ความเหนื่อย ความง่วง ความต้องการทางเพศ ความต้องการขับถ่าย ความต้องการมีกิจกรรมทางร่างกาย และความต้องการสนองความสุขของประสาทสัมผัส

ลำดับขั้นที่ ๒ ความต้องการความปลอดภัย (Safety needs) คือความต้องการ การคุ้มครอง ปกป้องรักษา ความอบอุ่นใจ ความปราศจากอันตราย และต้องการหลีกเลี่ยงความวิตกกังวล

ลำดับขั้นที่ ๓ ความต้องการความเป็นเจ้าของและความรัก (Belongingness and love needs) คือความอยากมีเพื่อน มีพวกพ้อง มีกลุ่ม มีครอบครัว และมีความรัก ขั้นนี้จัดเป็นความต้องการทางสังคม

ลำดับขั้นที่ ๔ ความต้องการเป็นที่ยอมรับ ยกย่อง และเกียรติยศ ชื่อเสียง (Esteem needs) คือ ความอยากมีชื่อเสียง มีหน้ามีตา มีคนยกย่องเลื่อมใส มีความเด่นดัง และต้องการความรู้สึที่ดีของคนอื่นต่อตน

ลำดับขั้นที่ ๕ ความต้องการใฝ่รู้ใฝ่เรียน (Need to know and understand) คือความอยากรู้อยากเข้าใจ อยากรู้ความสามารถ อยากรู้ประสบการณ์

ลำดับขั้นที่ ๖ ความต้องการทางสุนทรียะ (Aesthetic needs) ได้แก่ความต้องการด้านความดี ความงาม คุณธรรมและความละเอียดอ่อนทางจิตใจ

ลำดับขั้นที่ ๗ ความต้องการความสำเร็จ หรือความสมบูรณ์แบบในชีวิต (Self-actualization needs) ขั้นนี้ถือว่าเป็นความต้องการสูงสุดแห่งความเป็นมนุษย์ ซึ่งจะเกิดขึ้นนี้ได้ต้องปูพื้นฐานให้บุคคลได้ตอบสนองความต้องการของตนในลำดับขั้นที่ ๑ เป็นลำดับมาจนถึงระดับสูง

หรือสร้างความรู้สึก “พอ” ในความเป็นตัวตนของเขาเสียก่อน ซึ่งบุคคลประเภทนี้มักได้รับประสบการณ์สูงสุด คือได้รับประสบการณ์เข้มข้นบางประการด้วยตนเอง จนตระหนักในสภาพความเป็นจริงแห่งชีวิต ซึ่งบางคนกล่าวว่าเข้าถึงปรัชญาชีวิต หรือสัจธรรมแห่งชีวิต (จิตวิทยาอุตสาหกรรม, Online, ๒๕๕๔)

ความต้องการในด้านต่างๆ นี้ ถ้าได้รับการตอบสนองมากก็จะทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกพึงพอใจในชีวิตและมีความสุขหรือมีคุณค่าชีวิตที่ดี นั่นคือ การมีคุณภาพที่ดี แต่ถ้าความต้องการได้รับการตอบสนองน้อย บุคคลย่อมมีรู้สึกพึงพอใจในชีวิตน้อย หรือไม่พึงพอใจในชีวิต นั่นก็คือ การมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดีนั่นเอง

สรุปคุณภาพชีวิต หมายถึง ความพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ และการได้รับการตอบสนองในสิ่งที่ตนเองต้องการ อันจะส่งผลให้มีความเป็นอยู่ที่ดียิ่งขึ้น และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้มีความสุข

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

(พ.ศ.๒๕๕๓ – ๒๕๖๐)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ก้าวเข้าสู่ทศวรรษที่ ๓ สำหรับปี ๒๕๕๓ นับเป็นก้าวที่สำคัญของ สกว. โดย สกว.ได้เริ่มใช้แผนยุทธศาสตร์ฉบับใหม่ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ – ๒๕๖๐ ซึ่งแผนยุทธศาสตร์ ๔ ปีของ สกว. ได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นกรอบกำกับการดำเนินการ ตามยุทธศาสตร์การสนับสนุนการวิจัย ซึ่งจัดทำให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศ (Country strategy) ๓ ด้าน ได้แก่

๑. การสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (Growth and Competitiveness)

๒. การสร้างความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม (Inclusive growth)

๓. การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green growth)

โดยที่ยุทธศาสตร์ของ สกว. จะเน้นการสนับสนุนงานวิจัย การพัฒนานักวิจัย และพัฒนาระบบวิจัย การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ที่สอดคล้องเชื่อมประสานและผนึกกำลัง (Synergy) กัน ทั้ง ๓ ยุทธศาสตร์ไปพร้อมกัน เพื่อให้งานวิจัยได้ประโยชน์สูงสุด และเป็นงานวิจัยที่มีคุณภาพในการเติบโตด้านต่างๆ ไปด้วยกัน เพื่อสร้างการเติบโตที่ยั่งยืน (Sustainable Growth)

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะกำกับทั้งเป้าหมายผลลัพธ์ของการสร้างความเติบโตอย่างยั่งยืน และกระบวนการสนับสนุนการสร้างความรู้ สร้างคน และพัฒนาระบบวิจัยของ สกว. ให้เน้นความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกัน บนเงื่อนไขของความรอบรู้ และคุณธรรม โดยยุทธศาสตร์ สกว. ปี ๒๕๕๓ – ๒๕๖๐ มีดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาในประเด็นสำคัญ เพื่อสร้างองค์ความรู้นวัตกรรมทรัพย์สินทางปัญญาและนโยบายที่ถูกต้องและเพียงพอ ตรงกับปัญหา และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาชุมชน สังคมและประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การสร้างและการเพิ่มศักยภาพของนักวิจัย บุคลากรวิจัย เครือข่ายวิจัย และองค์กรวิจัยให้มีขีดความสามารถในระดับนานาชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การพัฒนาระบบวิจัยให้มีประสิทธิภาพ โดยมีการทำงานเป็นเครือข่ายและเชื่อมโยงสู่สากล

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การบริหารจัดการเพื่อนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การพัฒนาระบบการสื่อสารและการเชื่อมโยงกับสังคมและฝ่ายนโยบาย

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ : การพัฒนาองค์กรเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง

มีรายละเอียดแต่ละยุทธศาสตร์ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาในประเด็นสำคัญ เพื่อสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรม ทรัพย์สินทางปัญญา นโยบายที่ถูกต้องและเพียงพอ ตรงกับปัญหา และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาชุมชน สังคมและประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การสนับสนุนการวิจัย มีหลักการที่สำคัญ คือ

๑. เพื่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อสนับสนุนภาคการผลิตและบริการของประเทศ

๒. เพื่อส่งเสริมให้เกิดนโยบายและการพัฒนาที่มุ่งให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

๒.๑ กระบวนการผลิตที่มุ่งสู่ความยั่งยืน (Sustainable Production) เน้นประเด็นสำคัญ ได้แก่ Green Innovation, Green Technology, Green Investment, Green Job

๒.๒ กระบวนการบริโภคที่มุ่งสู่ความยั่งยืน (Sustainable Consumption) เน้นประเด็น สำคัญ ได้แก่ Green Education, Green Marketing, Low - Carbon Society

๓. เพื่อส่งเสริมการกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจไปสู่ภูมิภาค (Sustainable Growth Poles/Pillars) ที่มุ่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นและทุนทางสังคม พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมบนฐานการศึกษา การเรียนรู้และส่งเสริมการเข้าถึงฐานทรัพยากรและสวัสดิการอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

๔. เพื่อส่งเสริมศักยภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึง ชำรงคุณค่าทางจริยธรรมในสังคม

๕. เพื่อเสริมสร้าง ขจัดอุปสรรคต่อความร่วมมือ และการอยู่ร่วมกันในภูมิภาค

๖. ให้การสนับสนุนการวิจัยในมิติ การวิจัยพื้นฐาน การวิจัยและพัฒนา (รวมการวิจัยและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและเชิงพื้นที่) สัดส่วนงบประมาณเป็น ๕๐ : ๕๐

๗. ให้การสนับสนุนการวิจัยทุกสาขาวิชา สัดส่วนการสนับสนุนการวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับการวิจัยด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็น ๗๐ : ๓๐

สกว. ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยครอบคลุมทุกสาขาวิชา ทุกมิติของการวิจัย แต่เพื่อให้เกิดเป้าหมาย การให้ทุนวิจัยและก่อให้เกิดผลงานวิจัยที่มีผลลัพธ์และผลกระทบสูงขึ้น สกว. จึงได้กำหนดกรอบ ประเด็นการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ของ สกว. (Strategic Research Issues, SRI) และกำหนดพื้นที่การวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Research Areas, SRA) นอกจากนี้ยังมีกรอบประเด็นการวิจัยมุ่งเป้าที่ คอบช. เป็นผู้กำหนด (Targeted Research Issues, TRI) ซึ่ง ๓ กลุ่มนี้อาจมีการปรับเปลี่ยนได้ตามพลวัตของปัญหาและสถานการณ์การพัฒนาของประเทศและภูมิภาค

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การสร้างและการเพิ่มศักยภาพของนักวิจัย บุคลากรวิจัย เครือข่ายวิจัย และองค์กรวิจัย ให้มีขีดความสามารถในระดับนานาชาติ

เน้นการเพิ่มจำนวนบุคลากรด้านการวิจัยที่มีขีดความสามารถสูง พัฒนาสถาบันและหน่วยวิจัย เพื่อให้สามารถ สร้างงานวิจัยที่ตอบโจทย์การพัฒนาของประเทศได้มากยิ่งขึ้น โดยพัฒนาต่อยอด จากจุดแข็งของการพัฒนานักวิจัยของฝ่ายวิชาการและโครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษกโดย มีกลยุทธ์ ดังนี้

๑. สร้างเครือข่ายนักวิจัยตามโจทย์การพัฒนาและความต้องการของประเทศ
๒. จัดระบบการสนับสนุนทุนเป็นกลุ่มวิจัยและให้มีความต่อเนื่อง
๓. เพิ่มนักวิจัยที่มีคุณภาพโดยรวมมือกับสถาบันการศึกษาและกระทรวง ศึกษาธิการ
๔. จัดกระบวนการพัฒนานักวิจัยให้มีคุณภาพและพัฒนาวิชาชีพนักวิจัย รวมทั้งมาตรฐานจริยธรรมนักวิจัยร่วมกับเครือข่ายองค์กรบริหารงานวิจัยแห่งชาติ (คอบช.)

๕. สร้างความเข้มแข็งขององค์กรวิจัยทั้งระดับชาติและระดับสถาบันการศึกษา เช่น การจัดสรรทุนสนับสนุนเชิงสถาบัน (Institutional Grant) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถและผลงานวิจัยในระดับ International Research Institute เป็นการยกระดับขีดความสามารถของนักวิจัยไทย โดยพัฒนาความร่วมมือกับสถาบัน หรือหน่วยวิจัยระดับนานาชาติและพัฒนา โดยร่วมกับโครงการพัฒนาเครือข่ายวิจัยนานาชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การพัฒนาระบบการวิจัยที่มีประสิทธิภาพ มีการทำงานเป็นเครือข่าย และเชื่อมโยงสู่สากล

๑. พัฒนาระบบและฐานข้อมูลการให้ทุนสนับสนุนการวิจัย การกำกับติดตามและการประเมินผลงานวิจัยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๒. ร่วมกับเครือข่ายองค์กรบริหารงานวิจัยแห่งชาติ (คอบช.) ในการเพิ่มงบประมาณเพื่อการวิจัยที่เพียงพอและต่อเนื่อง รวมทั้งบูรณาการการทำงานให้มีกรอบการวิจัยและทิศทางที่ชัดเจนร่วมกัน

๓. พัฒนากลไกเชื่อมโยงระหว่างสถาบันและหน่วยวิจัย ตลอดจนนักวิจัยที่มีความสามารถสูง และผู้เชี่ยวชาญที่มีอยู่ เพื่อเป็นฐานการพัฒนาคุณภาพนักวิจัย และผลงานวิจัย

๔. สนับสนุนการสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศ และเพิ่มบทบาทของประเทศไทยในเวทีวิจัยระดับนานาชาติ

๕. พัฒนาผู้บริหารงานวิจัยให้มีความสามารถและเป็นมืออาชีพ

๖. ส่งเสริมให้เกิดการลงทุนวิจัยในภาคเอกชน โดยบริหารจัดการเทคโนโลยีที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ การถ่ายทอดเทคโนโลยี จากสถาบันและหน่วยวิจัยสู่ภาคเอกชนให้มีผลตอบแทนที่เหมาะสม สร้างระบบแรงจูงใจให้เกิดความร่วมมือ ระหว่างภาคอุตสาหกรรมกับสถาบันและหน่วยวิจัย

๗. เสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงานวิจัย

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การบริหารจัดการเพื่อนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ และการพัฒนาระบบการสื่อสารและการเชื่อมโยงกับสังคมและฝ่ายนโยบาย เพื่อขับเคลื่อนการวิจัยให้สามารถตอบสนองการแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศได้ตามเป้าหมายข้างต้น สกว. จะต้องพัฒนาระบบที่สำคัญ ได้แก่

๑. การสร้างระบบ และกลไกการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ทั้งเชิงวิชาการ เชิงสาธารณะ เชิงชุมชน เชิงนโยบาย และเชิงพาณิชย์ ซึ่งแต่ละประเภทของการใช้ประโยชน์จะต้องมีกลไกผลักดัน การนำผลงานวิจัยไปใช้ที่แตกต่างกัน

๒. การสื่อสารสังคม เพื่อสร้างความเข้าใจและความตระหนักของผู้ผลิต ผู้บริโภค ภาคสังคม ภาครัฐ และภาควิชาการ ต่อความจำเป็นในการใช้ผลงานวิจัย เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนา เศรษฐกิจ และสังคม

๓. การเชื่อมโยงกับฝ่ายการเมืองและนโยบาย ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และมองเห็นเป้าหมายร่วมกับฝ่ายวิชาการ รวมทั้งเห็นความสำคัญและใช้ข้อมูลความรู้มากขึ้นในการตัดสินใจกำหนดนโยบาย

๔. การปรับระบบการจัดการงานวิจัยพื้นฐานและงานวิจัยเพื่อพัฒนาให้เชื่อมโยงกัน และสามารถตอบโจทย์การพัฒนาในประเด็นใหญ่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๕. การพัฒนาจุดประสานในการรับโจทย์จากผู้ต้องการใช้งานวิจัย และเชื่อมกับการทำงานของนักวิจัยที่มาจากหลากหลายศาสตร์สาขาวิชาหรือหลายสถาบันได้ เพื่อให้ได้ผลงานวิจัยที่ได้ทั้งการตอบโจทย์ของผู้ใช้งานและสามารถตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติได้

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ : การพัฒนาองค์กรเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง

การพัฒนาองค์กรอย่างเร่งด่วนเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงในทุกกระดับโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อขับเคลื่อน สกว. ไปสู่วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ใหม่ โดยมีกลยุทธ์ ดังนี้

๑. การบูรณาการระหว่างกลุ่มภารกิจวิจัยพื้นฐานและกลุ่มภารกิจวิจัยและพัฒนา
๒. การสังเคราะห์ผลงานวิจัย ถอดบทเรียนและจัดการความรู้การบริหารองค์กร
๓. การพัฒนาบุคลากรและกระบวนการภายใน
๔. การจัดหาทุนวิจัยเพิ่มเติม
๕. การปรับโครงสร้างองค์กร
๖. การพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของฝ่ายต่าง ๆ ภายใน สกว.

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ได้กำหนดเป้าหมายที่จะต้องบรรลุใน ๕ ปีแรกอย่างชัดเจนทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม การกำหนดเป้าหมายที่จะบรรลุในระยะ ๕ ปีนั้น ได้พิจารณา และวิเคราะห์การต่อยอดให้เกิดผลสัมฤทธิ์ จากการดำเนินการต่อไปอีกใน ๓ แผนจบจนถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๕ ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๕-๒๕๖๙ ซึ่งเป็นช่วงสุดท้ายของยุทธศาสตร์ชาติ การพัฒนาจะบรรลุเป้าหมายอนาคตประเทศไทย เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วภายในปี ๒๕๖๙ ที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ เป้าหมายการพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ทั้งในระดับภาพรวมและรายสาขาของการพัฒนาจึงเป็น รายละเอียดและองค์ประกอบของเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปีในทุกด้าน โดยที่แผนพัฒนาฯ ฉบับต่อไป ก็กำหนดเป้าหมาย และแนวทางการพัฒนามารับช่วงเมื่อผ่าน ๕ ปีแรกของช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ผ่านไป

หลักการสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ จะมุ่งบรรลุเป้าหมายในระยะ ๕ ปีที่จะสามารถต่อยอดในระยะต่อไปเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาระยะยาวตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี โดยมี หลักการสำคัญของแผนพัฒนาฯ ดังนี้

๑. ยึด “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ต่อเนื่องมาตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕ เพื่อให้เกิดบูรณาการการพัฒนาในทุกมิติอย่างสมเหตุสมผล มีความพอประมาณ และมีระบบภูมิคุ้มกันและการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดี ซึ่งเป็นเงื่อนไขจำเป็นสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ สังคมไทยเป็นสังคมคุณภาพ สร้างโอกาส และมีที่ยืนให้กับทุกคนในสังคมได้ดำเนินชีวิตที่ดีมีความสุขและอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ ในขณะที่ระบบเศรษฐกิจของประเทศก็เจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพ และมีเสถียรภาพ การกระจายความมั่งคั่งอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เป็นการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รักษาความหลากหลายทางชีวภาพ ชุมชนวิถีชีวิต ค่านิยม ประเพณี และวัฒนธรรม

๒. ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคอนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม พัฒนาคอนทุกช่วงวัยและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ รวมถึงการสร้างคนให้ใช้ประโยชน์และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูล อนุรักษ์ ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม

๓. ยึด “วิสัยทัศน์ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี” มาเป็นกรอบของวิสัยทัศน์ประเทศไทยในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ” โดยที่วิสัยทัศน์ดังกล่าวสนองตอบต่อผลประโยชน์แห่งชาติ ได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย และบูรณาการแห่งเขตอำนาจรัฐ การดำรงอยู่อย่างมั่นคงยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติ การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่นมีความมั่นคงทางสังคม ท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรม และความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานอาหารและน้ำ ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อม ระหว่างประเทศและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี ประเทศไทยไม่เป็นภาระของโลกและสามารถเกื้อกูลประเทศที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจดีกว่า

๔. ยึด “เป้าหมายอนาคตประเทศไทยปี ๒๕๖๕” ที่เป็นเป้าหมายในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี มาเป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมายที่จะบรรลุใน ๕ ปีแรกและเป้าหมายในระดับย่อยลงมา โดยที่เป้าหมาย และตัวชี้วัดในด้านต่างๆ มีความสอดคล้องกับกรอบเป้าหมายที่ยั่งยืน (SDGs) ทั้งนี้เป้าหมายประเทศไทยใน ปี ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกันนั้นพิจารณาจากทั้งประเด็นหลักและ

ลักษณะของการพัฒนา ลักษณะฐานการผลิตและบริการสำคัญของประเทศ ลักษณะของคนไทย และสังคมไทยที่พึงปรารถนา และกลุ่มเป้าหมายในสังคมไทย โดย กำหนดไว้ดังนี้ “เศรษฐกิจและสังคมไทยมีการพัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืนบนฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน สังคมไทยเป็นสังคมที่เป็นธรรมมีความเหลื่อมล้ำน้อย คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นพลเมืองที่มีวินัย ตื่นรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดชีวิต มีความรู้ มีทักษะและทัศนคติที่เป็นค่านิยมที่ดี มีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์ มีความเจริญเติบโตทางจิตวิญญาณ มีจิตสาธารณะและทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีความเป็นพลเมืองไทย พลเมืองอาเซียน และพลเมืองโลก ประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในเวทีนานาชาติ ระบบเศรษฐกิจตั้งอยู่บนฐานของการใช้นวัตกรรมนำดิจิทัล สามารถแข่งขันในการผลิตได้และค้าขายเป็น มีความเป็นสังคมประกอบการ มีฐานการผลิตและบริการที่มีคุณภาพ และรูปแบบที่โดดเด่น เป็นที่ต้องการในตลาดโลก เป็นฐานการผลิตและบริการที่สำคัญ เช่น การให้บริการคุณภาพทั้งด้านการเงิน ระบบโลจิสติกส์ บริการด้านสุขภาพ และท่องเที่ยวคุณภาพ เป็นครัวโลกของอาหารคุณภาพและปลอดภัย เป็นฐานอุตสาหกรรมและบริการอัจฉริยะที่เป็นอุตสาหกรรมแห่งอนาคตที่ใช้นวัตกรรม ทูมมนุษย์ทักษะสูงและเทคโนโลยีอัจฉริยะมาต่อยอดฐานการผลิตและบริการที่มีศักยภาพในปัจจุบันและพัฒนาฐานการผลิตและบริการใหม่ๆ เพื่อนำประเทศไทยไปสู่การมีระบบเศรษฐกิจ สังคม และประชาชนที่มีความเป็นอัจฉริยะ”

๕. ยึด “หลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำและขับเคลื่อนการเจริญเติบโต จากการเพิ่มผลิตภาพการผลิตบนฐานของการใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรม” แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ มุ่งเน้น การสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่มีความครอบคลุมทั่วถึง เพื่อเพิ่มขยายฐานกลุ่มประชากรชั้นกลางให้กว้างขึ้น โดยกำหนดเป้าหมายในการเพิ่ม โอกาสทางเศรษฐกิจ โอกาสทางสังคม และรายได้ของกลุ่มประชากร รายได้ต่ำสุดร้อยละ ๔๐ ให้สูงขึ้น นอกจากนี้การเพิ่มผลิตภาพการผลิตบนฐานของการใช้ภูมิปัญญาและพัฒนานวัตกรรมนับเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาในระยะต่อไปสำหรับทุกภาคส่วนในสังคมไทย โดยที่เส้นทางการพัฒนาที่มุ่งสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วนั้นกำหนดเป้าหมายทั้งในด้านรายได้ ความเป็นธรรม การลดความเหลื่อมล้ำ และขยายฐานคนชั้นกลาง การสร้างสังคมที่มีคุณภาพและมีธรรมาภิบาล และความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๖. ยึด “หลักการนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจังใน ๕ ปีที่ต่อยอดไปสู่ผลสัมฤทธิ์ที่เป็นเป้าหมายระยะยาว” จากการที่แผนพัฒนาฯ เป็นกลไกเชื่อมต่อในลำดับแรกที่จะกำกับและส่งต่อแนวทางการพัฒนาและเป้าหมายในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีให้เกิดการปฏิบัติในทุกระดับและในแต่ละด้านอย่างสอดคล้องกัน แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ จึงให้ความสำคัญกับการใช้กลไกประชารัฐที่เป็นการรวมพลังขับเคลื่อนจากทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน และการ

กำหนดประเด็นบูรณาการของการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูง และได้กำหนดในระดับแผนงาน/โครงการสำคัญที่จะตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาได้อย่างแท้จริง รวมทั้งการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดที่มีความครอบคลุมหลากหลายมิติมากกว่าในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ผ่านมา มา ในการกำหนดเป้าหมายได้คำนึงถึงความสอดคล้องกับเป้าหมายระยะยาวของยุทธศาสตร์ชาติ และการเป็นกรอบกำกับเป้าหมายและตัวชี้วัดในระดับย่อยลงมาที่จะต้องถูกส่งต่อและกำกับให้สามารถดำเนินการให้เกิดขึ้นอย่างมีผลสัมฤทธิ์ภายใต้กรอบการจัดสรรงบประมาณ การติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินและการติดตามประเมินผลการปฏิบัติราชการ รวมทั้งการพัฒนากระบวนการที่สอดคล้องเป็นสาระเดียวกันหรือเสริมหนุนซึ่งกันและกัน แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ จึงกำหนดประเด็นบูรณาการ เพื่อการพัฒนาเพื่อเป็นแนวทางสำคัญประกอบการจัดสรรงบประมาณแผ่นดิน รวบรวม และกำหนดแผนงาน/โครงการสำคัญในระดับปฏิบัติ และกำหนดจุดเน้นในการพัฒนาเชิงพื้นที่ในระดับสาขาการผลิตและบริการและจังหวัดที่เป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญในด้านต่างๆ

จุดเปลี่ยนสำคัญในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ ๑๒ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ นับว่าเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในหลายเรื่อง ได้แก่

(๑) การกำกับกรอบเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาหลักในระยะยาวด้วย ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี โดยที่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ เป็นกลไกเชื่อมโยงสู่การขับเคลื่อนการพัฒนาโดยกำหนดเป้าหมายที่จะต้องบรรลุและแนวทางพัฒนาที่ต้องดำเนินการในช่วง ๕ ปีแรกของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

(๒) การปรับเปลี่ยนเรื่องการเชื่อมต่อการแปลงแผนสู่การปฏิบัติให้มีกรอบและทิศทางในการกำกับที่ชัดเจนขึ้น นั่นคือ แผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาในรายละเอียดที่จะเชื่อมต่อการปฏิบัติโดยได้กำหนดแผนงาน/โครงการกลุ่มสำคัญๆ ที่ต้องดำเนินการในระดับแผนงานและโครงการสำคัญในช่วง ๕ ปีแรกของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติโดยใช้กลไกแผนเฉพาะด้านยุทธศาสตร์กระทรวง แผนการพัฒนาภาค แผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด และแผนปฏิบัติการประจำปีของหน่วยงานต่างๆ ในการขับเคลื่อนตามแนวยุทธศาสตร์นั้นๆ ให้บรรลุผล โดยจะต้องมีการจัดสรรงบประมาณแบบบูรณาการประเด็นการพัฒนาและเชิงพื้นที่และมีการกำหนดตัวชี้วัดในการติดตาม และประเมินผลที่เป็นระบบเชื่อมโยงที่สามารถสะท้อนถึงผลลัพธ์และผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาได้อย่างแท้จริง ซึ่งในช่วง ๕ ปีต่อจากนี้ไประบบการจัดสรรงบประมาณ การบริหารจัดการงบประมาณแผ่นดิน แผนสำหรับการบริหารราชการแผ่นดิน กฎระเบียบเรื่องวินัยการเงินการคลัง ภาครัฐ และระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาและระบบการติดตาม

และประเมินผลการปฏิบัติราชการของหน่วยงานภาครัฐจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก เพื่อการรองรับความท้าทายในการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติที่สัมฤทธิ์ผล ในขณะเดียวกันแนวทางการพัฒนา ซึ่งเป็นรายละเอียดภายใต้ยุทธศาสตร์ทั้ง ๑๐ ยุทธศาสตร์นั้น ได้กำหนดให้ครอบคลุมในหลากหลาย ประเด็นและแนวทางการพัฒนาเฉพาะด้าน ซึ่งหน่วยงานรับผิดชอบได้กำหนดไว้แล้วภายใต้ แผนเฉพาะด้านหรือกำลังดำเนินการ ทั้งนี้ มีจุดประสงค์เพื่อการบูรณาการประเด็นการพัฒนาและ เพื่อสนับสนุนให้เกิดการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และเกิดการต่อยอดให้สามารถดำเนินการได้ สัมฤทธิ์ผล

(๓) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ กำหนดแนวทางการพัฒนาจังหวัด ภาค และเมือง ที่กำหนดพื้นที่เป้าหมายและสาขาการผลิตและบริการเป้าหมายที่เป็นแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนลงไป เพื่อกำกับให้การขับเคลื่อนการพัฒนาเชิงพื้นที่ จังหวัด ภาค และเมืองเกิดผลสัมฤทธิ์ โดยสอดคล้อง กับเป้าหมายรวมของประเทศ และ (๔) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ได้กำหนดประเด็นและแนวทางที่ สนับสนุนการขับเคลื่อนประเด็นการปฏิรูปประเทศที่สภาพัฒนาฯ แห่งชาติและสภาขับเคลื่อนการ ปฏิรูปได้เสนอ โดยมุ่งเน้นในเรื่องที่มีความชัดเจนและต้องเร่งดำเนินการให้แล้วเสร็จในช่วง ๕ ปี ต่อจากนี้ไป ซึ่งนับว่าเป็นทั้งช่วงเวลาสำคัญของการปฏิรูปประเทศและวางรากฐานเพื่อการพัฒนา ในระยะยาวให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

นอกจากนั้น แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ยังคงมุ่งเสริมสร้างกลไกการพัฒนาให้มี ประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นปัจจุบันมากขึ้นทั้งกลไกที่เป็นกฎหมายและกฎ ระเบียบต่างๆ และกลไกการทำงานในรูปแบบของคณะกรรมการหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบการ ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในทุกระดับให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ ลดความ ซ้ำซ้อนทั้งในระดับประเทศ และระดับพื้นที่ให้ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ ในขณะเดียวกันก็เพิ่มบทบาทของกลไกภาคองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิด สร้างสรรค์ให้เป็นเครื่องมือหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกภาคส่วน

ในด้านสังคม ศักยภาพ และระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยหลายด้านยังต่ำกว่าเป้าหมาย และไม่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม บนฐานความรู้ ปัญหาสำคัญ เช่น การศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทยยังมีปัญหาเชิงคุณภาพ เด็กปฐมวัยยังมีพัฒนาการที่ล่าช้ากว่าวัย เพราะครอบครัวไม่มีความรู้ และขาดเวลาในการเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม และเด็กวัยเรียนยังมีปัญหา ด้านสติปัญญาเพราะคุณภาพการศึกษาไทยอยู่ในระดับต่ำ ประกอบกับการขาดการฝึกทักษะที่แปลง ความรู้สู่ทักษะที่เพียงพอ จึงส่งผลให้วัยแรงงานมีผลิตภาพการผลิตต่ำ อีกปัญหาหนึ่งที่สำคัญและเป็นข้อจำกัดต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ของไทย สศช. คาดการณ์เศรษฐกิจไทยขยายตัวร้อยละ ๓.๐-๓.๕ ในปี ๒๕๕๕ คือการที่คนไทยส่วนใหญ่ยังมีพฤติกรรมและปัจจัยแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการทำลาย

สุขภาพ จนทำให้ประชากรที่เจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังเพิ่มมากขึ้นและเสียชีวิตก่อนวัยอันควร จากโรคไม่ติดต่อเนื่องจากมีพฤติกรรมการบริโภคที่ไม่เหมาะสมและขาดการออกกำลังกายอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ ได้แก่ การมีการศึกษาและรายได้ที่น้อย ทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจและทางเลือกในการดำเนินชีวิต อาทิ ความเสี่ยงในการบริโภคอาหารไม่ปลอดภัย การผจญกับปัญหามลพิษในอากาศ และการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน

ในขณะเดียวกัน ประเทศไทยก็มีความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต สักยภาพทางเศรษฐกิจ และสภาพทางสังคมในด้านต่างๆ โครงสร้างประชากรไทยได้ เปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมสูงวัยมากขึ้นตามลำดับและจะเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ โดยที่สัดส่วนผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๑๕.๘ ของจำนวนประชากรทั้งหมด ในขณะที่จำนวนประชากรวัยแรงงานได้เริ่มลดลงมาตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ เป็นต้นมา ส่งผลให้เกิดการขาดแคลนแรงงานในภาวะที่ผลิตภาพแรงงานไทยยังต่ำ เนื่องจากปัญหาคุณภาพแรงงาน ความล่าช้าในการพัฒนาเทคโนโลยี และปัญหาการบริหารจัดการจึงเป็นข้อจำกัดในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและศักยภาพการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งการสร้างรายได้และการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนด้วย และเมื่อประกอบกับคุณภาพคนที่ยังต่ำในทุกช่วงวัยที่จะส่งผลกระทบต่อเนื่องกันก็จะยังเป็นอุปสรรคสำหรับการพัฒนาประเทศ ตั้งแต่พัฒนาการไม่สมวัยในเด็กปฐมวัย ผลลัพธ์ทางการศึกษาของเด็กวัยเรียนค่อนข้างต่ำ การพัฒนาความรู้และทักษะของแรงงานไม่ตรงกับตลาดงาน ขณะที่ผู้สูงอายุมิปัญหาสุขภาพและมีแนวโน้มอยู่คนเดียวสูงขึ้น รวมทั้งการเคลื่อนไหลของวัฒนธรรมต่างชาติที่เข้ามาในประเทศไทยผ่านสังคมยุคดิจิทัลโดยที่ คนไทยจำนวนไม่น้อยยังไม่สามารถคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม ส่งผลต่อวิกฤตค่านิยม ทัศนคติและพฤติกรรมในการดำเนินชีวิต

นอกจากนี้ การแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำยังต้องเร่งดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย ปัจจุบันความยากจนยังกระจุกตัวหนาแน่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ในขณะที่ความแตกต่างของรายได้ระหว่างกลุ่มคนรวยที่สุดกับกลุ่มคนจนที่สุดแตกต่างกันถึง ๓๔.๕ เท่าในปี ๒๕๕๖ สาเหตุพื้นฐานสำคัญมาจากคุณภาพบริการทางสังคมที่เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาคนมีความแตกต่างกันระหว่างในพื้นที่และเมือง โครงสร้างเศรษฐกิจที่ไม่สมดุล การกระจายโอกาสของการพัฒนายังไม่ทั่วถึง และการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมยังมีความเหลื่อมล้ำ รวมทั้งโอกาสการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้ แหล่งทุน และบริการทางสังคมที่มีคุณภาพสำหรับประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลก็มีในวงแคบกว่าซึ่งในอนาคตนั้นมิ แนวโน้มที่จะมีความเสี่ยงมากขึ้น ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีที่รวดเร็วในทุกด้าน ความเหลื่อมล้ำมีความรุนแรงมากขึ้น แต่ในด้านการพัฒนาชุมชนซึ่งเป็นจุดเน้นสำคัญมาตลอดช่วง ๓ แผนพัฒนาฯ ที่ผ่านมา ส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้น มีการรวมกลุ่ม เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายเพื่อทำกิจกรรมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อแก้ปัญหาและสนองตอบความต้องการของชุมชนได้ดีขึ้น อาทิ

ชุมชนจัดการภัยพิบัติ การจัดทำแผนชุมชนที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ และบูรณาการเป็นแผนตำบล เพื่อเชื่อมโยงกับแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แผนพัฒนาอำเภอ และแผนพัฒนาจังหวัด และการรวมกันเป็นกลุ่มธุรกิจชุมชนและอาชีพ ร้อยละ ๓๒.๕๑ และองค์กรการเงินร้อยละ ๒๖.๗๗ ขององค์กรทั้งหมด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ดวงพร ศรีชัย. (๒๕๕๐) “การศึกษาการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนเตรียมทหาร” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (๒๕๕๐)

จากการศึกษานักเรียนเตรียมทหารที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนเตรียมทหาร ปีการศึกษา ๒๕๕๐ พบว่า มีการนำความรู้เรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติอย่างมากในการดำเนินชีวิตประจำวัน เรียงตามลำดับดังนี้

๑. ด้านวัฒนธรรมในประเด็นแสดงความภาคภูมิใจในวีรกรรมของบรรพบุรุษของชาติ เมื่อมีโอกาส ซึ่งสอดคล้องกับโครงการวีรบุรุษในดวงใจวีรชนคนต้นแบบการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด และได้รับการปลูกฝังในการให้ความสำคัญกับสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

๒. ด้านสังคม ในประเด็นไม่ลักขโมยหรือหยิบของผู้อื่น ไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นการนำคุณธรรมของศาสนามาเป็นกรอบในการดำเนินชีวิตตามสายกลางแสดงความประพฤติดี ทำตนเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

๓. ด้านสิ่งแวดล้อม ในประเด็นดูแลและรักษาสาธารณสมบัติของโรงเรียน ชุมชนและการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่าแสดงถึงความตระหนักและปฏิบัติได้จริงในการรักษาสมดุลของสิ่งแวดล้อม นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

๔. ด้านเศรษฐกิจ ในประเด็นการเลือกใช้สิ่งของโดยคำนึงถึงประโยชน์และความจำเป็นมากกว่าความอยากได้ ไม่ใช่จ่ายหรือใช้สิ่งของเกินฐานะ

นอกจากนี้ ระดับการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเตรียมทหาร ในชั้นปีต่างๆ ไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นถึงการเรียนการสอนในเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบรรลุวัตถุประสงค์ เพราะนักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ และปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างน่าพอใจ.

สัททยา พลบัลพี. “การนำเสนอแนวทางการพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (๒๕๔๘)

การวิจัยนี้ได้เลือกชุมชนที่ดำเนินการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน ๓ ชุมชน ในพื้นที่ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ กำหนดชื่อเป็นชุมชนพอเพียง ๑, ๒ และ ๓ โดยเน้นการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย ความพอประมาณกับศักยภาพตนเอง สภาพแวดล้อม และความไม่โลภเกินไปจนเบียดเบียนผู้อื่น ความมีเหตุผล ได้แก่ การไม่ประมาท การรู้ถึงสาเหตุ พิจารณาค้นหาปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกระทำและความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ครอบคลุมถึงการพึ่งตนเองได้ทาง เศรษฐกิจ สังคม การคำนึงถึงผลระยะยาว การรู้เท่าทันและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง พบว่า ชุมชน ๓ แห่งมีความคล้ายคลึงกันในลักษณะความเป็นชุมชนเกษตรกรรมพึ่งตนเอง มีทัศนคติและค่านิยม ที่ดีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่แตกต่างกันที่พื้นที่ที่ตั้งและสภาพปัญหาของชุมชน ในด้านการ เรียนรู้ของชุมชนมี ๒ ระดับ คือ ระดับบุคคลและระดับกลุ่ม/ชุมชน ผ่านการทำกิจกรรมและ ปฏิสัมพันธ์ ซึ่งคุณลักษณะของคนในชุมชนดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ต้องมีความรู้และคุณธรรมที่จะ เชื่อมโยงไปสู่แนวทางการพัฒนาคนให้มีการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการเรียนรู้ ของชุมชน ๔ ด้าน คือ ความพอเพียงด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และจิตใจ อาจเริ่มต้นที่ความ พอเพียงด้านจิตใจเป็นลำดับแรก สานต่อด้วยความสามัคคีและเอื้ออาทรในสังคม และดำเนินชีวิต อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างมั่นคง แล้วจึงพัฒนากิจกรรมด้านเศรษฐกิจ เพื่อให้สมาชิกในชุมชนมี คุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาชุมชนอย่างสมดุลและยั่งยืน

ศิริกุล ดำรงมณี “เศรษฐกิจพอเพียงกับวิถีชีวิตแบบพุทธ” วิทยานิพนธ์ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (๒๕๕๖)

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาในการดำเนินชีวิตในด้านเศรษฐกิจ สังคมและ วัฒนธรรม ไม่ใช่ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่มุ่งเฉพาะกำไรสูงสุดหรือประโยชน์สูงสุด แนวทางของ เศรษฐกิจพอเพียงอาจไม่ใช่ระบบเศรษฐกิจที่ดีที่สุดที่จะสามารถนำพาให้คนในสังคมนั้นๆ ประสบ กับความอยู่ดีมีสุขได้อย่างสมบูรณ์ที่สุด แต่เศรษฐกิจพอเพียงสามารถอุ้มชูให้เศรษฐกิจพื้นตัวได้ นำไปสู่การแก้ปัญหาและป้องกันปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมก่อนที่จะเกิด ด้วยการให้ความ เข้าใจในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง เช่น ภาคการเกษตรใช้วิถีชีวิตแบบไทยที่มีเป้าหมายเน้นความพอ อยู่พอกิน ความพอประมาณ ความสมดุลและทางสายกลางสอดคล้องกับหลักพุทธธรรมในการ ดำเนินชีวิต ภาคอุตสาหกรรมมีการผนวกแนวคิดการคืนประโยชน์ให้แก่สังคม และสิ่งแวดล้อม ภาคการค้าระหว่างประเทศประกอบด้วยความพอประมาณและมีเหตุผล ภาคการบริการควรมี ผู้ดำเนินการที่มีคุณภาพ ขยัน ซื่อสัตย์ อดทน เน้นการใช้ปัจจัยการผลิตในประเทศให้เกิดประโยชน์ สูงสุด ตลอดจนเศรษฐกิจพอเพียงสามารถเสริมส่วนที่เป็นข้อด้อยของเศรษฐกิจระบบทุนนิยม ทั้งด้านการกระจายรายได้ ความมั่นคงในอาหาร ปัญหาการผูกขาด และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

สุทธาทิพย์ พิศนลาด. “การศึกษาความเข้าใจและการปฏิบัติของครูในโรงเรียนแกนนำตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (๒๕๕๑)

ผลการวิจัยประเด็นที่ ๑ ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านความหมายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ครูมีความเข้าใจในเรื่องความพอประมาณ ความมีเหตุผล และเงื่อนไขคุณธรรมอยู่ในระดับปานกลาง มีระดับความเข้าใจในด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีสูงกว่าด้านอื่นๆ โดยพิจารณาจากความตระหนักและการใช้สิ่งของอย่างรู้คุณค่า ด้านการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ครูมีความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ทางด้านจิตใจ สังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี และด้านการดำเนินชีวิต อยู่ในระดับสูง ประเด็นที่ ๒ การปฏิบัติของครูเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านแรกครูได้รับความรู้ในระดับดี ได้รับการปลูกจิตสำนึกและสร้างความตระหนักด้วยวิธีหลากหลาย ในด้านการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้พบว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับพอใช้ เป็นผลจากการจัดการเรียนการสอน อาจเป็นเพราะไม่มีความรู้ มีภาระงานมาก จึงไม่มีเวลาในการจัดทำสารสนเทศและรายงานผลการจัดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ผลจากการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อาจเป็นเพราะภาระงานและข้อจำกัดของเวลา ทำให้การปฏิบัติหน้าที่แนะแนว จัดระบบดูแลผู้เรียน และการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความสามารถของผู้เรียน ไม่เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมได้อย่างเต็มที่ ส่วนผลจากการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับพอใช้ อาจเป็นเพราะภาระงานมากและภาระหน้าที่แตกต่างกัน ในด้านการขยายผล เพื่อเผยแพร่หลักปรัชญาอยู่ในระดับพอใช้ อาจเป็นเพราะการถ่ายทอดความรู้ การขยายผล กิจกรรม การสร้างชิ้นงาน และการส่งเสริมให้ชุมชนเป็นผู้นำอยู่ที่คณะทำงานกลุ่มหนึ่ง ไม่ได้เกิดจากการปฏิบัติของครูทุกคน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมและปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนมากขึ้น

ชนิดดา ภูหงษ์ทอง. “ความสัมพันธ์ระหว่างการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับความสุขเชิงอัตวิสัยในเกษตรกร” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (๒๕๕๑)

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการดำรงชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับความสุขเชิงอัตวิสัย หมายถึง การที่บุคคลประเมินชีวิตในภาพรวมของตนเองตามมาตรฐานของตน ประกอบด้วย ความพึงพอใจในชีวิต ความรู้สึกทางบวก และความรู้สึกทางลบ ในกลุ่มอาชีพเกษตรกรในจังหวัดขอนแก่น พบว่าการดำรงชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขเชิงอัตวิสัย กลุ่มเกษตรกรที่อาศัยอยู่ในชุมชนตัวอย่างในด้าน

เศรษฐกิจพอเพียง มีคะแนนความสุขเชิงอัตวิสัยสูงกว่าในกลุ่มเกษตรกรทั่วไป กลุ่มเกษตรกรทั้งหมด กลุ่มเกษตรกรที่อาศัยอยู่ในชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง และกลุ่มเกษตรกรที่อาศัยอยู่ในชุมชนทั่วไป การดำรงชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขนาดของที่ดินในการทำเกษตร รายได้ของครัวเรือน และจำนวนสมาชิกในครอบครัว สามารถร่วมกันทำนายความสุขเชิงอัตวิสัยได้ โดยการดำรงชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถทำนายความสุขเชิงอัตวิสัยได้สูงสุด ดังนั้น กลุ่มอาชีพเกษตรกรควรได้รับการส่งเสริมและการเรียนรู้เรื่องการยึดหลักปรัชญาดำรงชีพของเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้น รวมไปถึงระดับบุคคล ชุมชน องค์กร สถาบันอื่นๆ ในสังคมควรได้รับการสนับสนุนในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างยิ่ง

เกศรา บุรพาเดชะ. “การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (๒๕๔๕)

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาในพื้นที่ ผู้นำชุมชน และเกษตรกรที่เข้ารับการอบรมในศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในโครงการเศรษฐกิจพอเพียงที่ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดนครนายก พบว่า การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมได้ผ่านกระบวนการการทำประชาคม และมีความสามารถในการเข้าถึงสื่อท้องถิ่นอย่างทั่วถึงได้แก่ หอกระจายข่าว เสียงตามสายและสื่อบุคคล ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำทางความคิดในท้องถิ่นเป้าหมาย สาเหตุหนึ่งที่เกษตรกรให้ความสนใจโครงการ เนื่องมาจากแรงจูงใจคือ การได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินเมื่อผ่านการอบรมจากศูนย์เรียนรู้ ส่งผลให้สมาชิกเห็นตัวอย่างความสำเร็จ จึงเริ่มเปลี่ยนทัศนคติมาเป็นการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง เลี้ยงตัวเองได้ มีการรวมกลุ่มปรึกษากันเพื่อร่วมระดมสมองหาทางแก้ไขปัญหาในชุมชน และสร้างความเข้มแข็งในอำนาจการต่อรอง เชื่อมโยงระหว่างชุมชนกับเครือข่ายและองค์กรภายนอกที่เกี่ยวข้องอย่างบูรณาการ ซึ่งสื่อมวลชนในโครงการมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้แจ้งข่าวสารที่เป็นประโยชน์ ส่งเสริมโครงการรณรงค์ต่างๆ สร้างความเข้าใจร่วมกัน และกระตุ้นให้เกิดบรรยากาศแห่งการพัฒนา อย่างไรก็ตามก็ตีภาครัฐ หน่วยงานในชุมชน และสื่อมวลชนต้องเข้ามามีบทบาทในการปลูกฝังและเผยแพร่แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้มากขึ้น

ปวีร์ โมราราชกูร์. “การขยายกรอบการถกเถียงเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง : การศึกษาวิเคราะห์ถึงข้อดีและข้อจำกัดของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในฐานะแนวคิดทางเลือกการพัฒนาในประเทศไทย” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (๒๕๕๐)

ผลงานวิจัยนี้นำเสนอเป็นภาษาอังกฤษ โดยศึกษาในเรื่องการพิจารณาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงภายใต้มิติทางเลือกการพัฒนาที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม จุดแข็ง จุดอ่อน

ข้อจำกัดของแนวคิดทางทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติของเศรษฐกิจพอเพียง ในประเด็นเรื่องความเท่าเทียมกันมากกว่าการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชนในระดับรากหญ้า พบว่ามีการกำหนดเป้าหมายที่มุ่งสู่ความพอเพียง แต่ยังไม่ชัดเจนในการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ดังนั้น การที่แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอาศัยเพียงหลักการพึ่งพาตนเอง สามารถทำได้เพียงสร้างความเข้มแข็งให้กลุ่มคนบางกลุ่มและบางชุมชน ในการผลิตวัตถุดิบหรืออาหารที่จำเป็นสำหรับตนเองเท่านั้น ผู้วิจัยเห็นว่ายังไม่สามารถเรียกแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นทางเลือกการพัฒนาได้ เพราะแนวคิดดังกล่าวไม่ได้ตั้งคำถามกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจ การกระจายอำนาจ หรือการเปลี่ยนแปลงเชิงสถาบัน หากยังคงเน้นการรักษาโครงสร้างทางอำนาจในสังคมไทยไว้เช่นเดิม

เยาวदनัย ภูเจริญยศ การดำเนินงานโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน กองทัพบก เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (๒๕๕๔)

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน กองทัพบก มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานตลอดจนปัญหา และอุปสรรคของการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ฯ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ฯ เป็นการทำกิจกรรมการเกษตรแบบผสมผสาน เช่น การเพาะปลูกพืชผัก การสาธิตทำนาข้าว การเลี้ยงสัตว์ ได้ผลิตผลจำหน่ายให้แก่กำลังพลและชุมชนใกล้เคียง สามารถสร้างรายได้ให้แก่ศูนย์ฯ สามารถเลี้ยงตนเองได้ อีกทั้งเป็นแหล่งสาธิต เป็นเวทีกลาง เป็นเครื่องมือในการให้บริการแก่ประชาชนทั่วไปได้เข้าศึกษาการทำสวนแบบอินทรีย์ ไม่ใช่สารเคมี ศูนย์การเรียนรู้ฯ มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ มีประสบการณ์ เป็นวิทยากรให้ความรู้ การทำเกษตรอินทรีย์ และการเลี้ยงสัตว์ต่าง ๆ การดำเนินการแต่ละฐานความรู้จะใช้วัสดุที่เหลือใช้หรือใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ เป็นการใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติอย่างคุ้มค่า

หฤษฎ์ พุ่มหิรัญ ยุทธศาสตร์กองทัพไทยในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (๒๕๕๓)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการศึกษาวเคราะห์ กระบวนการ รูปแบบการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้มุ่งเน้นการวิเคราะห์ ความชัดเจน ความเฉพาะเจาะจง ความสามารถในการแปลงไปสู่การปฏิบัติด้วยการใช้แบบสอบถามนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๒๐๒ คน และเพื่อให้ได้แนวทางในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงผลการวิจัยพบว่า การให้ความรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ปัจเจกบุคคลจะสามารถปรับเปลี่ยนแนวคิดทัศนคติของแต่ละบุคคลในการดำเนินชีวิตให้ดีขึ้น ดังจะเห็นได้จากกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยทั้งหมดแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตไปในทางที่ดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญ

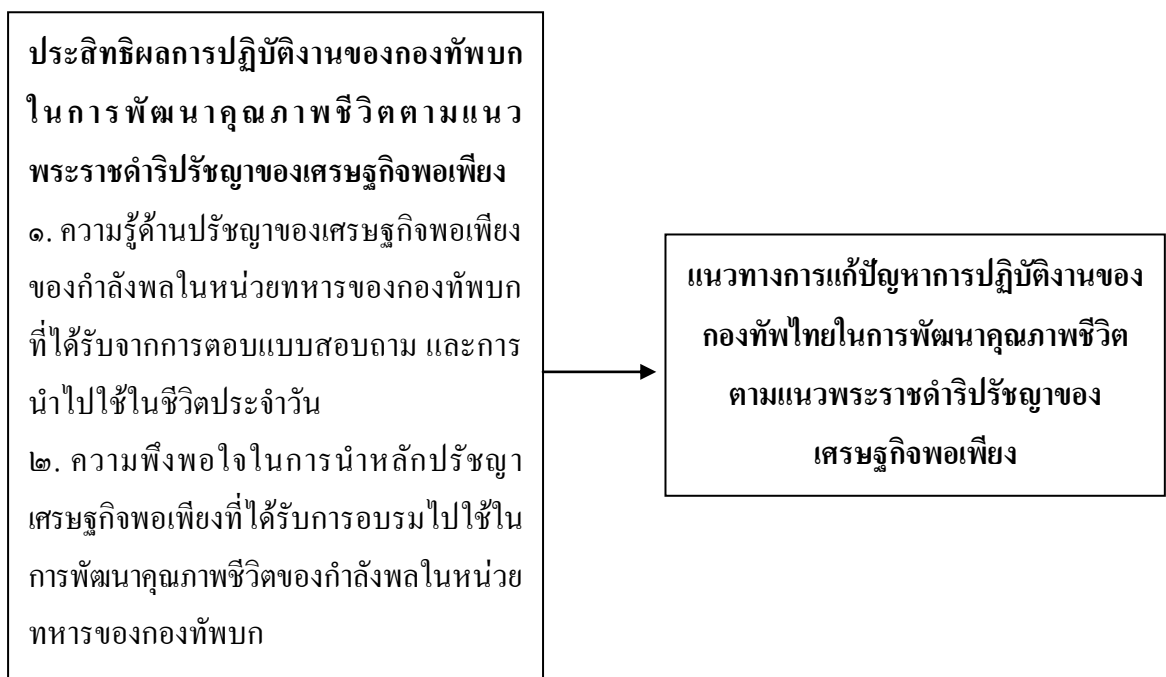
สรุป

แนวทางของกองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลในหน่วยทหารของกองทัพบกตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควรที่จะต้องน้อมนำแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและกิจกรรมการดำเนินงานมาเป็นพื้นฐานในการสร้างแบบสอบถามโดยเน้นความรู้ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของของกำลังพลในหน่วยทหารของกองทัพบกที่ได้รับ และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เกิดการยอมรับในการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม และการกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหการปฏิบัติงานของกองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

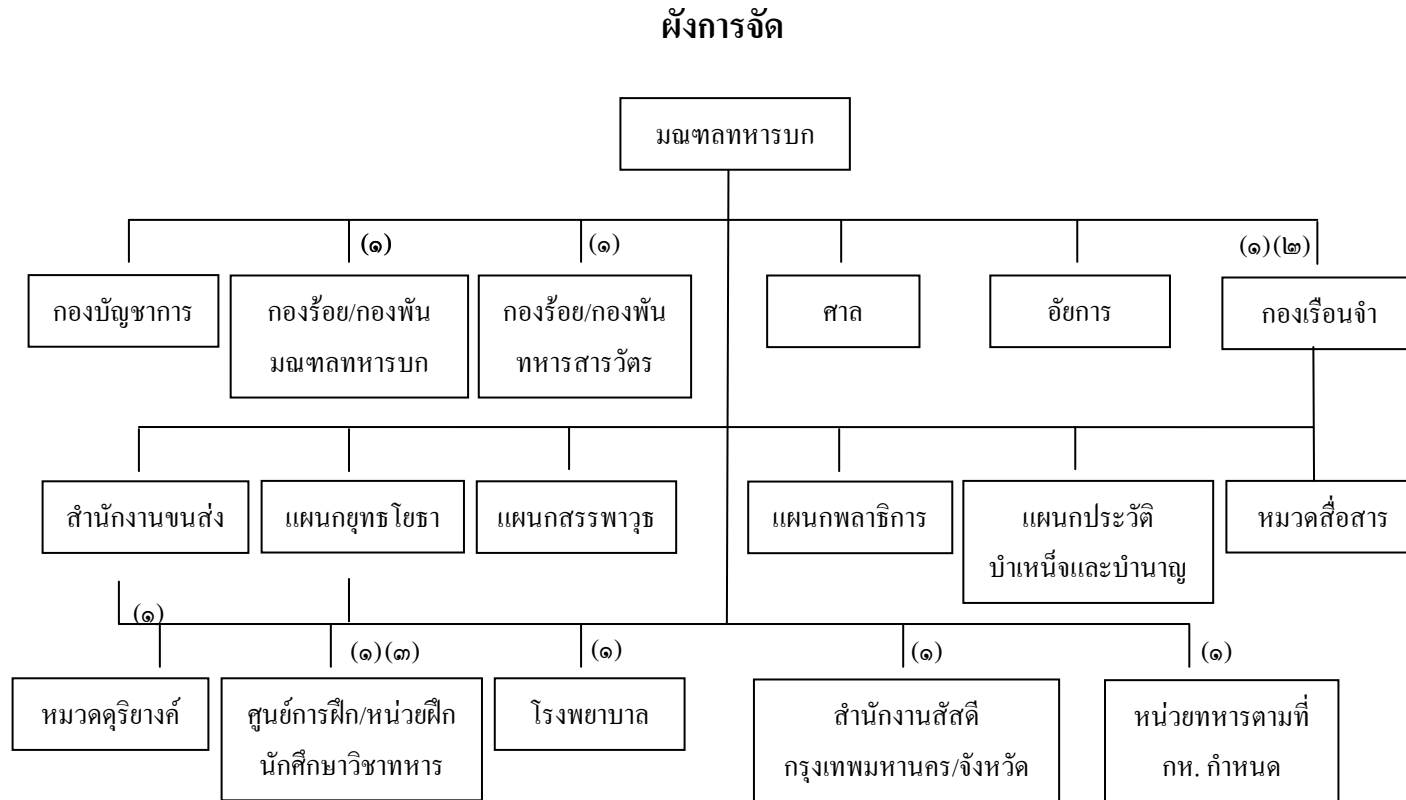
กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากวัตถุประสงค์และแนวคิดทฤษฎีที่กล่าวมา สามารถนำมาสู่การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ ๒ – ๒ กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ ๓-๑ ผังการจัดหน่วย

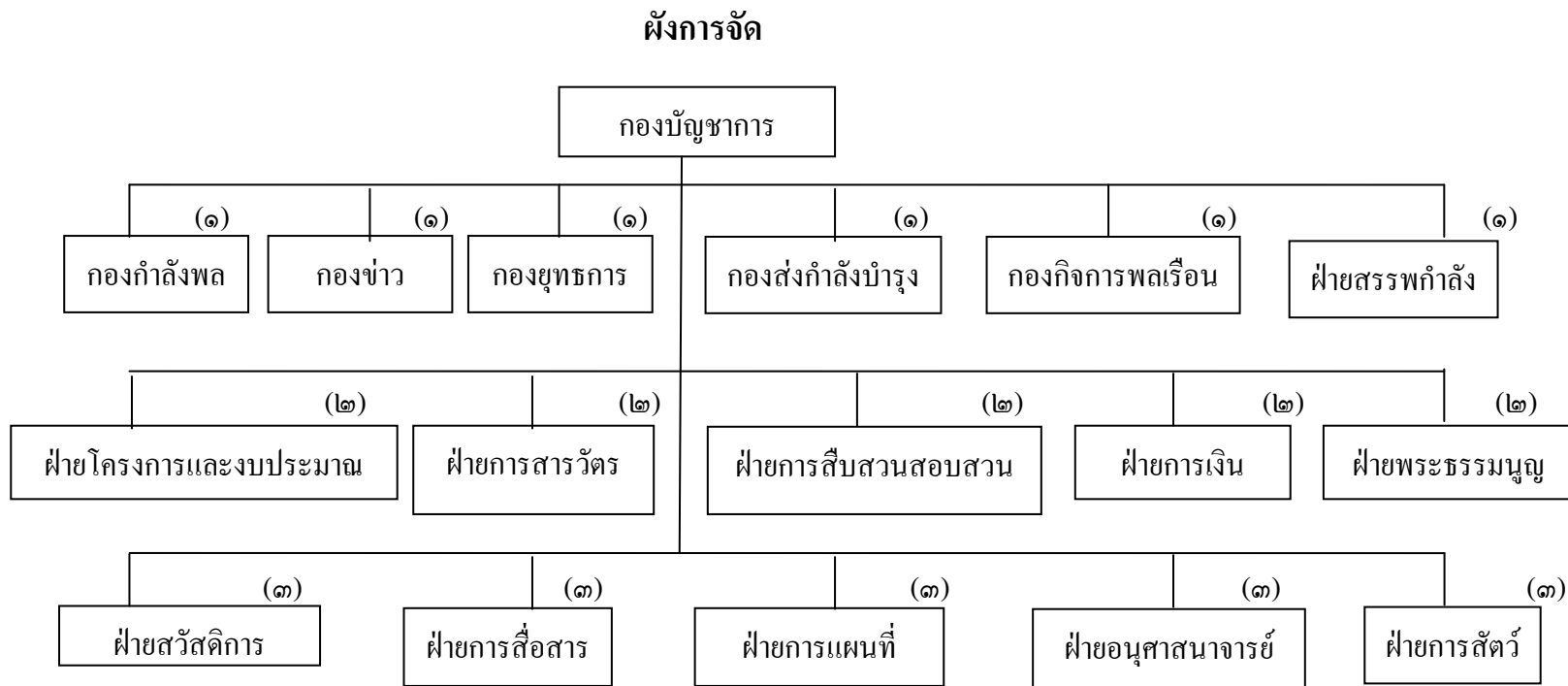
หมายเหตุ

(๑) .ใช้อัตราแยกต่างหาก

(๒) มทบ. ที่จัดตั้ง กองเรือนจำ และใช้อัตราแยกต่างหาก ได้แก่ มทบ.๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๒๑,๒๒,๒๓,๒๔,๓๑, ๓๒,๓๓,๔๑ และ ๔๒ ส่วน มทบ. อื่น จัดเป็นเรือนจำ และเป็น นขต.มทบ.

(๓) มทบ. ที่จัดตั้งศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร และใช้อัตราแยกต่างหาก ได้แก่ มทบ.๑๒,๑๓,๑๔,๒๑,๒๒,๒๓, ๒๔,๓๑,๓๒,๓๓,๔๑ และ ๔๒ ส่วน มทบ. อื่น จัดเป็นหน่วย ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ยกเว้น มทบ.๑๑ ไม่จัดตั้งศูนย์การฝึก/หน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหาร เนื่องจาก นศท. ฝึกที่ ศสร.นรค.

แผนภาพที่ ๓-๒ ฝั่งการจัดการบังคับบัญชา

หมายเหตุ

- (๑) มีภารกิจ และอำนาจหน้าที่ตามสายงานที่รับผิดชอบ หรือตามที่ ผบ.มทบ. มอบหมาย โดยแต่ละกอง/ฝ่ายมี หน.กอง/หน.ฝ่าย ชั้นยศ พ.อ. เป็นผู้บังคับบัญชา
- (๒) มีภารกิจ และอำนาจหน้าที่ตามสายงานที่รับผิดชอบ หรือตามที่ ผบ.มทบ. มอบหมาย โดยแต่ละกอง/ฝ่ายมี นายทหาร ชั้นยศ พ.ท. เป็นผู้บังคับบัญชา
- (๓) มีภารกิจ และอำนาจหน้าที่ตามสายงานที่รับผิดชอบ หรือตามที่ ผบ.มทบ. มอบหมาย โดยแต่ละกอง/ฝ่ายมี นายทหาร ชั้นยศ พ.ต. เป็นผู้บังคับบัญชา

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการวิจัย

ในการวิจัยแนวทางของกองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ มีลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยแบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น ๒ ขั้นตอน ได้แก่

๑. ศึกษาระดับประสิทธิผลและแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของกองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒. กำหนดแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของกองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แสดงขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาคงแผนภาพต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กำลังพลและครอบครัวของมณฑลทหารบกที่ ๑๘ จัดตั้งขึ้น จำนวน ๔๐๐ คน โดยพิจารณาจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากประชากร ที่ความเชื่อมั่นร้อยละ ๙๕ สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๕๓ คน แต่เพื่อให้การเก็บข้อมูลสามารถกระทำได้สะดวกมากขึ้น จึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๔๐๐ คน

ตัวแปรและการวัดตัวแปร

ในการศึกษาแนวทางของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลในกองทัพบกตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในขั้นต้นได้กำหนดให้มีการศึกษาระดับประสิทธิผลของการพัฒนาการปฏิบัติงานของกองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยวัดประสิทธิผลจาก ระดับความรู้ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่กำลังพลและครอบครัวได้รับจากศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง และระดับความพึงพอใจในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับการอบรมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลและครอบครัว เพื่อนำระดับประสิทธิผลที่ได้มาสู่การกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานของ

กองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้น ตัวแปรในการศึกษาระดับประสิทธิผลและแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของกองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถกำหนดได้ ดังนี้

ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย ๒ ตัวแปร ได้แก่

๑. ความรู้ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลและครอบครัว ที่ได้รับจากศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๒. ความพึงพอใจในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับการอบรมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลและครอบครัว

ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิผลและแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของกองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การวัดค่าตัวแปร

๑. การวัดระดับความรู้ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับจากศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยการหาค่าร้อยละของผู้ที่ตอบแบบทดสอบได้ถูกต้อง โดยกำหนดเกณฑ์ที่ได้คะแนนมากกว่า ร้อยละ ๗๐ ขึ้นไป จึงจะระบุได้ว่าความรู้ที่หน่วยให้มีประสิทธิผลในการพัฒนาการปฏิบัติงานของกองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒. ระดับความพึงพอใจในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับการอบรมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลและครอบครัว โดยค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจจะต้องมากกว่า ๓.๔๑ ขึ้นไป จึงจะระบุได้ว่าการเผยแพร่และการบริหารของศูนย์การเรียนรู้มีประสิทธิผลในการพัฒนาการปฏิบัติงานของกองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สามารถแบ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามขั้นตอนของการวิจัยได้ ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ เป็นขั้นตอนของการศึกษาระดับประสิทธิผลและแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของกองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยจะสร้างขึ้นเอง ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งเป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ แบบสอบถาม แบบเลือกตอบ เพื่อสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบทดสอบ แบบเลือกตอบ เพื่อสอบถามความรู้ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับจากศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นแบบสอบถาม ๒ ตัวเลือก ได้แก่ ถูก และ ผิด

ตอนที่ ๓ แบบสอบถาม เพื่อสอบถามระดับความพึงพอใจในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับการอบรมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลและครอบครัว เป็นแบบประเมินค่า ๕ ระดับ ตามวิธีของไลเคิร์ต (Likert's Scale) โดยมีการค่าระดับคะแนน ๕ ระดับ ดังนี้

๕ คะแนน หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความในระดับมากที่สุด หรือมีระดับความพึงพอใจมากที่สุด

๔ คะแนน หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความในระดับมาก หรือมีระดับความพึงพอใจมาก

๓ คะแนน หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความในระดับปานกลาง หรือมีระดับความพึงพอใจปานกลาง

๒ คะแนน หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความในระดับน้อย หรือมีระดับความพึงพอใจน้อย

๑ คะแนน หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความในระดับน้อยที่สุด หรือมีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามปลายเปิด ใช้ในการสอบถาม เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยสอบถามข้อคิดเห็นในการพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพชีวิตของกำลังพลมณฑลทหารบกที่ ๑๘

ขั้นตอนที่ ๒ เป็นขั้นตอนของการกำหนดแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของกองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนนี้ ได้แก่ การสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยกำหนดประเด็นในการสนทนา คือ แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานที่เหมาะสม สำหรับกองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ ๑ เป็นแนวทางในการสนทนา

การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือแบบสอบถามในการวิจัย ผู้วิจัยมีวิธีการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อกำหนดขอบเขตและกำหนดเนื้อหาของแบบสอบถามให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์
2. ทำการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามว่าตรงกับวัตถุประสงค์และครอบคลุมเนื้อหาของการวิจัย
3. ทำการหาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มที่ต้องการจะศึกษา (Try Out)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

๑. ขั้นตอนที่ ๑ ดำเนินการแจกแบบสอบถามผ่านกำลังพลและครอบครัว ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติ โดยให้เจ้าหน้าที่แต่ละหน่วยแจกจ่ายในการกรอกข้อมูล และรับเก็บคืน เพื่อนำมาสู่การวิเคราะห์ข้อมูลของระดับประสิทธิผลและแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของกองทัพบก ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่กำลังพลและครอบครัวต้องการ
๒. ขั้นตอนที่ ๒ นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากจากขั้นตอนที่ ๑ มาเป็นข้อมูลสำคัญในการสนทนากลุ่มผู้บริหาร เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของกองทัพบก ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๓. ขั้นตอนที่ ๓ นำผลการประชุมกลุ่มที่ได้มาสรุปผล เป็นแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของกองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การวิเคราะห์ข้อมูล

สามารถแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

- ขั้นตอนที่ ๑ เป็นขั้นตอนของการศึกษาระดับประสิทธิผลและแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของกองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียง ซึ่งเป็นการแจกแบบสอบถามให้กับกำลังพลและครอบครัว โดยผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

๑. ค่าความถี่ และ ค่าร้อยละ ใช้อธิบายเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และความรู้ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๒. ค่าเฉลี่ย ใช้อธิบายระดับความพึงพอใจในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยแปรค่าความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

๔.๒๑ - ๕.๐๐	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับสูงมาก
๓.๔๑ - ๔.๒๐	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับสูง
๒.๖๑ - ๓.๔๐	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
๑.๘๑ - ๒.๖๐	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับต่ำ
๑.๐๑ - ๑.๘๐	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับต่ำมาก

๓. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้อธิบายการกระจายข้อมูลของระดับความพึงพอใจในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับการอบรมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลและครอบครัว

ขั้นตอนที่ ๒ เป็นขั้นตอนของการกำหนดแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของกองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำผลการสนทนากลุ่ม มาสรุปรวบรวมและกำหนดเป็นประเด็นหัวข้อ ในการพัฒนาการปฏิบัติงานของกองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

มณฑลทหารบกที่ ๑๘

มณฑลทหารบกที่ ๑๘ ก่อนแปรสภาพเป็น มณฑลทหารบกที่ ๑๘ เดิมเป็นหน่วยจังหวัดทหารบกสระบุรี จัดตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกตามพระราชกฤษฎีกา จัดวางระเบียบราชการกองทัพบก กระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๔๕๕ เมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ.๒๔๕๕ โดยกำหนดเป็นหน่วยส่วนภูมิภาค ขึ้นตรงต่อกองทัพภาคที่ ๑ มีพื้นที่ในความดูแลรับผิดชอบขึ้นตรง ๒ จังหวัด คือ จังหวัดสระบุรี และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีลำดับห้วงเวลาในการปฏิบัติราชการและการแปรสภาพหน่วยดังนี้

วันที่ ๘ ตุลาคม พ.ศ.๒๔๙๙ จังหวัดทหารบกสระบุรี ได้เริ่มปฏิบัติราชการ โดยมี พลตรี กฤษ ภูณณกัณฑ์ ผู้บัญชาการศูนย์การทหารม้า เป็นผู้บังคับการจังหวัดทหารบกสระบุรี ท่านแรก ได้ใช้ห้องริมด้านตะวันออกของกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า ค่ายอดิศร (ข้างสโมสร นายทหารปัจจุบัน) เป็นกองบังคับการจังหวัดทหารบกสระบุรี

วันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๐๐ จังหวัดทหารบกสระบุรี แปรสภาพเป็นหน่วยขึ้นตรงต่อมณฑลทหารบกที่ ๑ ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ และกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองทัพบกกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๐๐

วันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ.๒๕๐๑ ได้ย้ายอาคารสถานที่กองบังคับการจังหวัดทหารบกสระบุรี ไปอยู่ ณ เรือนจำจังหวัดสระบุรี ซึ่งกระทรวงมหาดไทยมอบให้ศูนย์การทหารม้าใช้ เป็นกองบังคับการจังหวัดทหารบกสระบุรี ตั้งแต่วันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ.๒๕๐๑ จนถึงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๐๑

วันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ.๒๕๐๑ ได้ย้ายกองบังคับการจังหวัดทหารบกสระบุรี เข้าปฏิบัติราชการในสำนักงานใหม่ที่บ้าน พันโท ประเสริฐ สุกบรรทัด ซึ่งกองทัพบกซื้อให้ศูนย์การทหารม้า และใช้เป็นกองบังคับการจังหวัดทหารบกสระบุรี ตั้งแต่วันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๑ จนถึงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๑๔

วันที่ ๑๒ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๑๔ จังหวัดทหารบกสระบุรี ได้เคลื่อนย้ายกองบังคับการจากบ้าน พันโท ประเสริฐ สุกบรรทัด ไปยังพื้นที่แห่งใหม่ ซึ่งอยู่ติดริมถนนมิตรภาพ โดยใช้อาคารสำนักงานการเงินจังหวัดทหารบกสระบุรีเป็นกองบังคับการชั่วคราว ทั้งนี้ เพื่อรอการก่อสร้างอาคารกองบังคับการถาวรที่กำลังดำเนินการสร้างใหม่

วันที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๑๔ ผู้บัญชาการทหารบกได้อนุมัติให้ จังหวัดทหารบกสระบุรี สร้างสำนักงานกองบังคับการจังหวัดทหารบกสระบุรีเป็นอาคารถาวรโดยใช้งบประมาณในการก่อสร้างวงเงิน ๑,๒๐๘,๗๐๐.- บาท โดยเริ่มก่อสร้างเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๑๔ แล้วเสร็จในวันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ.๒๕๑๕ และได้ย้ายกองบังคับการจังหวัดทหารบกสระบุรีเข้าที่ตั้งอาคารแห่งใหม่ เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๑๕ ซึ่งขณะนั้น พลตรี เปรม ติณสูลานนท์ ผู้บัญชาการศูนย์การทหารม้า เป็นผู้บังคับการจังหวัดทหารบกสระบุรี

หลังจากนั้นในปี พ.ศ.๒๕๑๓ จังหวัดทหารบกสระบุรี ได้แปรสภาพจากการใช้ออกก. หมายเลข ๕๑๒๐ มาเป็นหน่วยใช้อจย.หมายเลข ๕๑-๓๐๑ ลง ๕ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๑๓ ตามคำสั่งทบ. (เฉพาะ) ลับ ที่ ๑๐๓/๓๓ ลง ๑๒ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๑๓ ให้เป็นจังหวัดทหารบก ชั้น ๑ และกองทัพบกได้โอนการบังคับบัญชาจากมณฑลทหารบกที่ ๑๑ เป็นขึ้นการบังคับบัญชากับมณฑลทหารบกที่ ๑๓

และในปัจจุบัน มณฑลทหารบกที่ ๑๘ ได้จัดตั้งขึ้นตามคำสั่ง กองทัพบก (เฉพาะ) ฉบับที่ ๓๖/๕๘ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๘ ซึ่งได้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๘ เป็นต้นมา โดยการแปรสภาพจาก จังหวัดทหารบกสระบุรี เป็น มณฑลทหารบกที่ ๑๘ แปรสภาพจากการใช้ อพย.หมายเลข ๕๑ - ๓๐๑ ลง ๕ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๓๑ มาเป็นหน่วยใช้ อพย.หมายเลข ๕๑ - ๒๐๑ ลง ๕ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๓๑ โดยปัจจุบันมี พลตรี อัครวิญญู บุญธรรมเจริญ เป็น ผู้บัญชาการ มณฑลทหารบกที่ ๑๘

ภารกิจ

๑. บังคับบัญชากำลังประจำถิ่นของกองทัพบก ตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด
๒. รักษาความสงบเรียบร้อยในเขตพื้นที่ รวมทั้งการศาลทหาร การคดี การช่วยดำเนินการคุ้มครองพยานในคดีอาญา และการเรือนจำ
 ๓. ดำเนินการสืบคดี การเกณฑ์ช่วยราชการทหาร และระดมสรรพกำลังในเขตพื้นที่
 ๔. สนับสนุนหน่วยทหารที่อยู่ในเขตพื้นที่
 ๕. ดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์การต่อสู้เบ็ดเสร็จ เพื่อรักษาความสงบภายในและการป้องกันประเทศ

ขีดความสามารถ

๑. รักษาระเบียบวินัยและแบบธรรมเนียมของทหารภายนอกที่ตั้งหน่วยทหาร และมีอำนาจสั่งการแก่หน่วยทหารในเขตพื้นที่ ในกรณีเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมาย และตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด
๒. ใช้อำนาจตามกฎหมายในการสั่งการแก่หน่วยทหาร เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยให้กับบุคคลสำคัญ สถานที่ และอสังหาริมทรัพย์ของทหารในเขตพื้นที่ รวมทั้งจัดการเฝ้ารักษาสถานที่ตั้งที่สำคัญอย่างต่อเนื่อง
 ๓. อำนาจการรักษาความปลอดภัย และสถานที่สำคัญทางทหารในเขตพื้นที่ในเรื่องการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ การพิทักษ์พื้นที่ส่วนหลัง การรักษาสถานที่และตำบลสำคัญในสถานการณ์ฉุกเฉิน การข่าวกรอง และการต่อต้านการข่าวกรอง
 ๔. ดำเนินการเกี่ยวกับ การศาลทหาร การคดี การช่วยดำเนินการคุ้มครองพยานในคดีอาญา และการเรือนจำ

๕. ดำเนินการระดมสรรพกำลังทางด้านกำลังพล การสถิติ การส่งกำลังบำรุง และการเกณฑ์ช่วยราชการทหาร

๖. จัดการฝึกศึกษานักศึกษาวิชาทหาร

๗. ดำเนินการกำลังพลในเรื่องการจัดทำประวัติรับราชการ การดำเนินการเกี่ยวกับบำเหน็จ บำนาญ สนับสนุนหน่วยทหารในเขตพื้นที่

๘. บำรุงขวัญทหารในเขตพื้นที่ด้วยการสวัสดิการและการบำรุงขวัญอื่นๆ เช่น การร้านค้า การสหกรณ์ การสโมสรทหาร การสงเคราะห์ทางการเงิน การออมทรัพย์ การสงเคราะห์ทางฌาปนกิจ การพิทักษ์ทหาร การกีฬา การบันเทิง การพักผ่อนหย่อนใจ การไปรษณีย์ กิจการสงเคราะห์ทหารผ่านศึก การอบรมจิตใจ และการบริการด้านการศึกษา

๙. จัดการสนับสนุนการฝึกให้กับหน่วยทหารในเขตพื้นที่ ในเรื่องเครื่องช่วยฝึก การบริการสนามฝึก และสนามยิงปืน

๑๐. รักษาและควบคุมอสังหาริมทรัพย์ของทหารในเขตพื้นที่ รวมทั้งการเก็บผลประโยชน์จากสถานที่หรืออสังหาริมทรัพย์เหล่านั้น

๑๑. สนับสนุนทางการส่งกำลังให้แก่ตนเองและหน่วยทหารในเขตพื้นที่ตามที่หน่วยเหนือกำหนด เช่น

๑๑.๑ การเคลื่อนย้ายและการขนส่งสิ่งอุปกรณ์

๑๑.๒ การดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน การก่อสร้าง การซ่อมแซมตบแต่งอาคารสถานที่ การติดตั้งและซ่อมแซมสิ่งอำนวยความสะดวก

๑๑.๓ การรักษาพยาบาลและการส่งกลับกำลังทหาร รวมทั้งครอบครัวในเขตพื้นที่

๑๑.๔ เป็นตำบลส่งกำลังของกองบัญชาการช่วยรบหรือตามที่กองทัพบกกำหนด เพื่อทำหน้าที่เก็บรักษาแจกจ่ายและจำหน่ายสิ่งอุปกรณ์บางประเภท

๑๒. จัดการเก็บรักษาและบริการแบบธรรมเนียมแก่หน่วยทหาร และแจกจ่ายแบบธรรมเนียมของกองทัพบกของหน่วยทหารในเขตพื้นที่

๑๓. ดำเนินการบริหารการเงินราชการ ทำการเบิกจ่าย เก็บรักษา จัดทำบัญชีเงินราชการให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการและรวบรวมจัดทำ บริหาร ควบคุมงบประมาณ ตลอดจนรายงานผลการใช้งบประมาณของหน่วยทหารในเขตพื้นที่ที่ต้องรับการสนับสนุนงบประมาณจากมณฑลทหารบก

๑๔. จัดการติดต่อสื่อสารระหว่างที่ตั้งหน่วยทหารในเขตพื้นที่

๑๕. จัดการประชาสัมพันธ์เพื่อประโยชน์ทางทหาร ตลอดจนติดต่อกับหน่วยพลเรือนในเขตพื้นที่

๑๖. กำกับดูแล ประสานงาน และดำเนินงานกิจการพลเรือนในเขตพื้นที่

๑๗. ดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์การต่อสู้เบ็ดเสร็จในยามปกติ เช่น

๑๗.๑ ทำหน้าที่เป็นกองบัญชาการ พลเรือน ดำรวจ ทหาร ควบคุมกองกำลังเพื่อการต่อสู้เบ็ดเสร็จ เพื่อป้องกันและต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ รวมทั้งขบวนการก่อการร้ายทุกรูปแบบ

๑๗.๒ จัดตั้งมวลชนในหมู่บ้านยุทธศาสตร์พัฒนา

๑๗.๓ ดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์พัฒนา โดยการพัฒนามูลบ้านเป้าหมายในพื้นที่ยุทธศาสตร์พัฒนา เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของกำลังพลและครอบครัวให้ดีขึ้น ทำให้เกิดความรักและหวงแหนแผ่นดิน เสียสละ และอาสาสมัครเข้าต่อสู้กับข้าศึกเมื่อมีภัยคุกคาม

๑๘. ดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์การต่อสู้เบ็ดเสร็จในยามสงคราม เช่น

๑๘.๑ ควบคุมบังคับบัญชาหน่วยกำลังประจำถิ่น ทั้งที่อยู่ในความควบคุมของกองทัพบกโดยตรงและขึ้นควบคุมทางยุทธการต่อกองทัพบก ได้แก่ หน่วยกองพันทหารราบเบา กองพันทหารม้าเบา ทหารพราน ตำรวจตระเวนชายแดน กองร้อยอาสาสมัคร หน่วยปฏิบัติการพิเศษ และกำลังกึ่งทหารอื่นๆ รวมทั้งกำลังกำลังพลและครอบครัวในหมู่บ้านยุทธศาสตร์พัฒนา

๑๘.๒ ควบคุมและอำนวยความสะดวกกำลังประจำถิ่น ในการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ในเขตพื้นที่ รวมทั้งขบวนการก่อการร้ายทุกรูปแบบ

๑๘.๓ ควบคุมบังคับบัญชากำลังประจำถิ่น สนับสนุนการต่อสู้ของกำลังรบหลักในเรื่องการกำบังหรือรั้งหน่วง การป้องกันการแทรกซึม การปฏิบัติสงครามกองโจร การระวังป้องกันพื้นที่ส่วนหลัง การรักษาความสงบของท้องถิ่น การรักษาความปลอดภัยต่อที่ตั้ง และควบคุมความเสียหายเป็นพื้นที่

๑๘.๔ ควบคุมและอำนวยความสะดวกกำลังกำลังพลและครอบครัวในหมู่บ้านยุทธศาสตร์พัฒนาให้ปฏิบัติการในเรื่องการรวบรวมข่าวสาร การแจ้งเตือนการเข้ามาของข้าศึก การป้องกันการก่อวินาศกรรม และการบ่อนทำลายของข้าศึก เป็นแกนนำของกำลังพลและครอบครัวในเขตพื้นที่ การร่วมปฏิบัติการสงครามกองโจร การรักษาความปลอดภัยในหมู่บ้าน รวมทั้งการป้องกันชายแดนในขั้นต้น

๑๙. ปกครองบังคับบัญชากำลังประจำถิ่นของกองทัพบกตามที่ได้รับมอบหมาย

๒๐. วางแผน อำนวยความสะดวก ประสานงาน กำกับดูแล และควบคุมหน่วยทหาร หรือหน่วยอื่นๆ ในการปฏิบัติการทางทหารที่มีใช้สงครามตามที่ได้รับมอบหมายในเขตพื้นที่

ปัญหาข้อขัดข้อง

๑. กำลังพลประสบปัญหาสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันทำให้ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต ต่อครอบครัว และหน้าที่การงาน

๒. กำลังพลขาดความเข้าใจในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันในปัจจุบัน

ตารางที่ ๓ – ๑ ผังอัตรากำลังพลของหน่วยมณฑลทหารบกที่ ๑๘

หน่วย	อัตรารเต็ม					อัตรานอ้ตมัติ					อัตรารรจจวริง				
	น.	ส.	พ.	อส.	รวม	น.	ส.	พ	อส.	รวม	น.	ส.	พ.	อส.	รวม
บก.มทบ.๑๘	๑๒๕	๓๓๘	๑๑๕	๑๕	๖๐๕	๑๐๔	๒๒๓	๑๑๕	๓	๔๕๓	๑๐๐	๑๕๓	๕๖	๖	๓๕๕
ร้อย.มทบ.๑๘	๑๘	๓๘	๔๐๒	๐	๔๕๘	๑๓	๔๑	๔๐๒	๐	๔๕๖	๘	๒๕	๓๐๓	๐	๓๔๐
ร้อย.สท.มทบ.๑๘	๑๑	๘๕	๘	๔๘	๑๕๖	๑๑	๘๕	๘	๔	๑๕๖	๕	๕๓	๘	๓๕	๑๐๕
นฝ.นศท.มทบ.๑๘	๒๓	๔๕	๓๓	๐	๑๐๑	๑๘	๓๘	๓๓	๐	๘๕	๘	๒๑	๓๑	๐	๖๐
มา.คย.มทบ.๑๘	๓	๓๔	๐	๑๐	๔๗	๓	๒๕	๐	๘	๓๖	๑	๒๑	๐	๓	๒๕
สจ.สค.จว.ส.บ.	๕๓	๕๐	๐	๐	๑๐๓	๔๔	๕๐	๐	๐	๙๔	๑๖	๒๕	๐	๐	๔๑
สจ.สค.จว.อ.ย.	๖๕	๕๕	๐	๐	๑๒๐	๓๓	๔๔	๐	๐	๘๑	๑๕	๒๕	๐	๐	๔๔
รพ.ค่ายอศิศร	๓๘	๑๐๓	๓๐	๐	๒๕๑	๓๘	๑๐๓	๓๐	๐	๒๕๑	๒๓	๓๖	๕๕	๐	๑๑๘

หมายเหตุ

- นายทหารปฏิบัติการประจำ มทบ.๑๘ จำนวน ๑ นาย
- นายทหารประจำ มทบ.๑๘ จำนวน ๔๓ นาย
- ลูกจ้างประจำ จำนวน ๑๓ นาย
- พนักงานราชการ จำนวน ๑๕ นาย
- กำลังพลที่มาช่วยราชการ จำนวน ๔ นาย

ตารางที่ ๑ - ๒ รายนามผู้บังคับบัญชา มทบ.๑๘ (จทบ.ส.บ.)

ลำดับ	ยศ - ชื่อ	ระยะเวลา		หมายเหตุ
		ตั้งแต่	ถึง	
จังหวัดทหารบกสระบุรี				
๑.	พลตรี กฤษ บุญณกันต์	๑๕ ก.ย. ๕๕	๒๕ ธ.ค. ๖๐	
๒.	พลตรี จำเป็น จารุเสถียร	๓๐ ธ.ค. ๖๐	๒๕ ธ.ค. ๖๓	
๓.	พลตรี บุญชัย บำรุงพงษ์	๓๐ ธ.ค. ๖๓	๑ ต.ค. ๖๖	
๔.	พลตรี ชลิต ชุณศิริรักษ์	๑ ก.ก. ๖๖	๓๐ ก.ย. ๖๖	
๕.	พลตรี เปรม คิณสุถานนท์	๑ ต.ค. ๖๖	๓๐ ก.ย. ๖๖	
๖.	พลตรี แวว เกกิงพล	๑ ต.ค. ๖๖	๑ ต.ค. ๖๕	
๗.	พลตรี สุรินทร์ ผลประไพ	๑ ต.ค. ๖๕	๓๐ ก.ย. ๖๓	
๘.	พลตรี ประสงค์ กรีกูล	๑ ต.ค. ๖๓	๓๐ ก.ย. ๖๓	
๙.	พลตรี รัศมี วงศ์พรหมเมฆ	๑ ต.ค. ๖๓	๓๐ ก.ย. ๖๓	
๑๐.	พลตรี ยุทธพันธุ์ มกรมณี	๑ ต.ค. ๖๓	๑๑ ต.ค. ๖๓	
๑๑.	พันเอก ชาญ สุภรพัฒน์	๑๒ ต.ค. ๖๓	๑๖ มิ.ย. ๖๓	
๑๒.	พันเอก วีระชัย พฤกษาชีวะ	๑๒ มิ.ย. ๖๓	๑๑ พ.ย. ๖๕	
๑๓.	พันเอก คุณิต เครือไย	๑๒ พ.ย. ๖๕	๑๗ ต.ค. ๖๒	
๑๔.	พันเอก อิทธิพงษ์ ศรีแมน	๑๘ ต.ค. ๖๒	๓๐ ก.ย. ๖๓	
๑๕.	พันเอก สุนันท์ เขี่ยมสถาน	๒๘ ต.ค. ๖๓	๔ เม.ย. ๕๐	
๑๖.	พันเอก วัชร สัตยวงศ์ทิพย์	๑๒ เม.ย. ๕๐	๒๑ ต.ค. ๕๑	
๑๗.	พันเอก คำรที สุขพันธุ์	๒๑ ต.ค. ๕๑	๑ เม.ย. ๕๒	
๑๘.	พลตรี ประสงค์ บุตรขวัญ	๑ เม.ย. ๕๒	๑ ต.ค. ๕๓	
๑๙.	พลตรี ประพนธ์ ศักดิ์สุภา	๑ ต.ค. ๕๓	๑ ต.ค. ๕๕	
๒๐.	พลตรี สุชัย บุญรัตน์	๑ ต.ค. ๕๕	๑ ต.ค. ๕๖	
๒๑.	พลตรี วิบูลย์พงศ์ อินทะพงษ์	๑ ต.ค. ๕๖	๑ ต.ค. ๕๗	
๒๒.	พลตรี อติสร โกรพ	๑ ต.ค. ๕๗	๑ ต.ค. ๕๘	
มณฑลทหารบกที่ ๑๘				
๑.	พลตรี อัสวิน บุญธรรมเจริญ	๑ ต.ค. ๕๘	ปัจจุบัน	

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงระดับประสิทธิผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลในหน่วยทหารของกองทัพบก โดยแบ่งการนำเสนอเป็น ๒ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การศึกษาระดับประสิทธิผลและแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของกองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนนี้เป็นแบบสอบถาม ดำเนินการสอบถามต่อกำลังพลของกำลังพลมณฑลทหารบกที่ ๑๘ และครอบครัว จำนวน ๔๐๐ คน สามารถนำเสนอได้เป็น ๔ ตอน ดังนี้

๑. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

๒. ข้อมูลความรู้ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลมณฑลทหารบกที่ ๑๘ และครอบครัวที่ได้รับจากศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นตอนที่ ๒ การกำหนดแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของกองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนนี้ได้แก่ การสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยกำหนดประเด็นในการสนทนาคือ แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานที่เหมาะสม สำหรับกองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ ๑ เป็นแนวทางในการสนทนา

**ขั้นตอนที่ ๑ ขั้นตอนของการศึกษาระดับประสิทธิผลและแนวทางการพัฒนา
การปฏิบัติงานของกองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนว
พระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**

๑. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔ - ๑ แสดงข้อมูลทั่วไปด้าน เพศ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	๒๕๓	๖๓.๓
หญิง	๑๔๗	๓๖.๗
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔ - ๑ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศชาย จำนวน ๒๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๓ ส่วนเพศหญิง มีจำนวน ๑๔๗ คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๗

ตารางที่ ๔ - ๒ แสดงข้อมูลทั่วไปด้าน อายุ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุราชการ	จำนวน	ร้อยละ
๑๕ - ๒๔ ปี	๓๔	๘.๕
๒๕ - ๓๔ ปี	๗๖	๑๙.๐
๓๕ - ๔๔ ปี	๑๒๑	๓๐.๓
๔๕ - ๕๔ ปี	๑๑๕	๒๘.๗
๕๕ ปี ขึ้นไป	๕๐	๑๒.๕
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔ - ๒ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ ห้วง ๓๕ - ๔๔ ปี จำนวน ๑๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๓ รองลงมาได้แก่ ผู้ที่มีอายุ อยู่ในห้วง ๔๕ - ๕๔ จำนวน ๑๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๗

ตารางที่ ๔ - ๓ แสดงข้อมูลทั่วไปด้าน รายได้ต่อเดือน ของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ยังไม่ได้ประกอบอาชีพจึงไม่มีรายได้	๕๐	๑๒.๕
ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท	๑๕๔	๓๘.๕
๕,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท	๑๓๐	๓๒.๕
๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๔๐	๑๐.๐
๒๐,๐๐๑ - ๒๕,๐๐๐ บาท	๑๕	๓.๘
๒๕,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	๘	๒.๐
๓๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป	๓	๐.๘
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔ - ๓ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๕ รองลงมา ได้แก่ มีรายได้ต่อเดือน ระหว่าง ๕,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๕

ตารางที่ ๔ - ๔ แสดงข้อมูลทั่วไปด้าน วุฒิการศึกษา ของผู้ตอบแบบสอบถาม

วุฒิการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ ๓	๑๕๕	๓๘.๘
มัธยมศึกษาปีที่ ๓	๖๓	๑๖.๘
มัธยมศึกษาปีที่ ๖	๗๖	๑๙.๐
ปวช./ปวส.	๔๓	๑๑.๘
ปริญญาตรี	๕๔	๑๓.๕
สูงกว่าปริญญาตรี	๑	๐.๓
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔ - ๔ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิมัธยมศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๘ รองลงมา ได้แก่ ผู้ที่มีวุฒิมัธยมศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๐

๒. ข้อมูลความรู้ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของมณฑลทหารบกที่ ๑๘ และ
ครอบครัวที่ได้รับจากศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและการนำไปใช้ใน
ชีวิตประจำวัน

ตารางที่ ๔ - ๕ แสดงผลการทดสอบความรู้ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของมณฑลทหารบก
ที่ ๑๘ และครอบครัวที่ได้รับจากศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและการ
นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

คำถาม	คำตอบที่ ถูกต้อง	ทำเครื่อง หมายถูก	ทำเครื่อง หมายผิด	จำนวนผู้ ที่ตอบ ถูกต้อง	ร้อยละ ของผู้ที่ ตอบถูก
1. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้กับมณฑล ทหารบกที่ ๑๘ และครอบครัวทุกระดับ	ถูก	๓๕๕	๕	๓๕๕	๘๘.๘
2. การดำรงชีวิตอย่างไม่เดือดร้อน เป็นการ นำหลักวิธีของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับ ชีวิตประจำวัน	ถูก	๓๕๐	๑๐	๓๕๐	๘๗.๕
3. เศรษฐกิจพอเพียง มีความหมายตรง กับการอยู่ดีกินดีอย่างไม่เดือดร้อนตนเอง และสังคม	ถูก	๒๗๕	๑๒๑	๒๗๕	๖๙.๘
4. ความพอเพียง หมายถึง มีความพอ ประมาณ มีเหตุผล และมีระบบภูมิคุ้มกัน ในตัวที่ดี	ถูก	๓๘๓	๑๓	๓๘๓	๙๖.๘
5. คำกล่าวที่ว่า “มือใครยาวสาวได้สาวเอา” เป็นคำกล่าวที่เหมาะสมกับการนำมา เปรียบเทียบกับระบบเศรษฐกิจแบบ พอเพียง	ผิด	๓๗	๓๖๓	๓๖๓	๙๐.๘
6. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ความ สำคัญกับเรื่องรายได้ และ ความร่ำรวย	ผิด	๕๑	๓๔๕	๓๔๕	๘๗.๓
7. เงื่อนไข ที่จะนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงไปใช้ให้ประสบความสำเร็จ ได้แก่ ความรู้ และคุณธรรม	ถูก	๓๗๗	๒๓	๓๗๗	๙๔.๓
8. ระบบเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งเน้น ใน ด้านการเก็บออมโดยไม่ใช้จ่าย ไม่ แบ่งปัน เพื่อรักษาทรัพย์ที่หาได้ให้มาก ยิ่งขึ้นไป	ผิด	๕๗	๓๔๓	๓๔๓	๘๕.๘

ตารางที่ ๔ - ๕ แสดงผลการทดสอบความรู้ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของมณฑลทหารบกที่ ๑๘ และครอบครัว ที่ได้รับจากศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน (ต่อ)

คำถาม	คำตอบที่ถูกต้อง	ทำเครื่องหมายถูก	ทำเครื่องหมายผิด	จำนวนผู้ที่ตอบถูกต้อง	ร้อยละของผู้ที่ตอบถูก
9. ความพอประมาณ ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ชีดหลักการ พออยู่ พอกิน พอใช้ เป็นการกินอยู่ตามกำลังฐานะไม่เป็นหนี้เป็นสิน	ถูก	๓๓๓	๒๓	๓๓๓	๙๓.๓
10. ความหมายของคำว่า “พอประมาณ” หมายถึงใช้จ่ายอย่างประหยัดโดยไม่ซื้ออะไรเลย	ผิด	๓๘	๓๒๒	๓๒๒	๘๐.๕
11. การพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ เป็นการตัดสินใจด้วยความมีเหตุผล	ถูก	๓๘๕	๑๕	๓๘๕	๙๖.๓
12. ผู้ที่มีความพร้อมที่จะเผชิญต่อผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงถือว่าเป็นผู้ที่มีภูมิคุ้มกันที่ดี	ถูก	๓๔๑	๕๙	๓๔๑	๘๕.๓
13. เงื่อนไขความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง	ถูก	๒๙๐	๑๑๐	๒๙๐	๗๒.๕
14. การใช้ความอดทน ความเพียร และใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต อยู่ในเงื่อนไขคุณธรรม	ถูก	๓๕๘	๔๒	๓๕๘	๘๙.๕
15. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นผู้คิดค้นหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ถูก	๓๕๐	๕๐	๓๕๐	๘๗.๕
รวม					๘๘.๔

จากตารางที่ ๔ - ๕ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบคำถามถูกต้องในภาพรวมคิดเป็น ร้อยละ ๘๘.๔ สำหรับข้อคำถามที่ผู้ตอบแบบสอบถามถูกต้องมากที่สุด ได้แก่ หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้กับกำลังพลมณฑลทหารบกที่ ๑๘ และครอบครัวทุกระดับ มีผู้ตอบถูกต้องจำนวน ๓๕๕ คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๘ ส่วนข้อคำถามที่ผู้ตอบแบบสอบถามตอบ ถูกต้องน้อยที่สุด ได้แก่ เศรษฐกิจพอเพียง มีความหมายตรงกับการอยู่ดีกินดีตามมาตรฐานสากล มี ผู้ตอบถูกต้องจำนวน ๒๗๕ คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๘

๓. ข้อมูลระดับความพึงพอใจในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับการ อบรมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลมณฑลทหารบกที่ ๑๘ และครอบครัว

ตารางที่ ๔ - ๖ แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยคะแนน ความพึงพอใจในการนำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับการอบรมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลมณฑลทหารบกที่ ๑๘ และครอบครัว

ประเด็นคำถาม	มากที่สุด	มาก	กลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	SD
1. หลังรับการอบรมแล้วท่านเกิดแรงบันดาลใจในการค้นหาความต้องการของตนเอง	๑๔๓	๑๗๕	๘๗	๒	-	๔.๑๔	๐.๗๕
2. ท่านสามารถวิเคราะห์ข้อมูลของตนเอง ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นของตนเอง	๑๒๐	๑๖๘	๕๒	๑๗	๓	๓.๕๖	๐.๘๗
3. ท่านทราบถึงศักยภาพของตนเอง ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ (ทักษะ) ชื่อเสียง ประสบการณ์ ความมั่นคง ความก้าวหน้า สภาพทางการเงิน การสร้างรายได้การใช้จ่าย การออม คุณธรรมและศีลธรรม	๑๐๓	๑๕๓	๘๕	๑๓	๒	๓.๕๕	๐.๘๑
4. ท่านทราบถึง ศักยภาพของ ครอบครัว เช่น ภาวะเศรษฐกิจของ ครอบครัว คุณภาพชีวิตของคนใน ครอบครัว ฐานะทางสังคม ฐานะทางการเงิน ที่เป็นทรัพย์สินและหนี้สิน ของครัวเรือน รายได้ รายจ่าย ของ ครัวเรือน	๑๑๒	๑๘๐	๘๖	๑๖	๖	๓.๕๔	๐.๘๘

ตารางที่ ๔ - ๖ แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยคะแนน ความพึงพอใจในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับการอบรมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลมณฑลทหารบกที่ ๑๘ และครอบครัว (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	มากที่สุด	มาก	กลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	SD
5. หลังรับการอบรมแล้วท่านเกิดแรงบันดาลใจ ในการพัฒนาตนเอง	๑๒๕	๑๘๗	๗๕	๖	๓	๔.๐๘	๐.๗๕
6. ท่านเกิดแรงบันดาลใจในการตั้งเป้าหมายในชีวิตและพิจารณาความคิดตัดสินใจแก้ปัญหา เป็นระบบ โดยใช้ความรู้รวมทั้งมีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคมและครอบครัว	๑๕๒	๑๓๐	๖๘	๔	๖	๔.๑๔	๐.๘๔
7. ท่านหมั่นบริหารจัดการใจของตนเอง อยู่เสมอ	๑๑๐	๑๖๖	๑๑๐	๗	๗	๓.๕๑	๐.๘๗
8. ท่านสามารถควบคุมจิตใจตนเอง ให้ประพฤติในสิ่งที่ดีงาม สร้างสรรค์ความเจริญรุ่งเรือง	๑๐๕	๑๘๖	๘๕	๑๔	๒	๓.๕๖	๐.๘๒
9. ท่านได้ เสริมสร้างและฟื้นฟูความรู้และคุณธรรมของตนเองและครอบครัว เช่น เข้ารับการฝึกอบรมฝึกทักษะ ในวิชาการต่างๆ หรือวิชาชีพ หมั่นตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องอย่างสม่ำเสมอ	๑๐๔	๑๘๕	๑๐๑	๕	๕	๓.๕๒	๐.๘๔
10. ท่านมีทัศนคติในเชิงบวก มากขึ้น	๕๕	๑๗๕	๑๑๒	๑๖	๒	๓.๘๖	๐.๘๓
11. ท่านเห็นด้วยกับการจัดบันทึกและทำบัญชี รับ - จ่าย	๑๑๕	๑๗๘	๕๑	๑๑	๕	๓.๕๖	๐.๘๖
12. ปัจจุบันท่านมีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง มากขึ้น	๑๑๘	๑๖๔	๑๐๒	๑๒	๔	๓.๕๕	๐.๘๓

ตารางที่ ๔ - ๖ แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยคะแนน ความพึงพอใจในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับการอบรมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลมณฑลทหารบกที่ ๑๘ และครอบครัว (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	มากที่สุด	มาก	กลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	SD
13. ท่านคิดว่าหลังจากการอบรมและทดลองปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ท่านมีเหตุมีผล มีความเชื่อมั่น คิดเป็นระบบเป็นขั้นเป็นตอน มีแรงจูงใจ กล้าคิดกล้าทำ ไม่ท้อถอย หรือหมดกำลังใจ เมื่อประสบปัญหาในชีวิต	๑๒๐	๑๘๖	๘๑	๕	๔	๔.๐๒	๐.๘๒
14. ท่านสามารถลด ละ เลิก สิ่งฟุ่มเฟือย ได้มากขึ้น	๑๒๑	๑๓๖	๘๐	๒๐	๓	๓.๕๘	๐.๘๓
15. หลังจากท่านได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ได้รับการอบรม ไปใช้ในชีวิตประจำวันแล้ว ในภาพรวมท่านมีความพึงพอใจในระดับใด	๑๔๑	๑๕๖	๕๓	๔	๖	๔.๐๕	๐.๘๓
รวม						๓.๕๕	๐.๕๖

จากตารางที่ ๔ - ๖ แสดงให้เห็นความพึงพอใจในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับการอบรมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลมณฑลทหารบกที่ ๑๘ และครอบครัว ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง คิดเป็นค่าเฉลี่ย ๓.๕๕ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๕๖ ประเด็นคำถามที่กำลังพลมณฑลทหารบกที่ ๑๘ และครอบครัวมีความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ หลังจากท่านได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ได้รับการอบรมไปใช้ในชีวิตประจำวันแล้ว ในภาพรวมท่านมีความพึงพอใจในระดับใด มีค่าเฉลี่ย ๔.๐๕ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๘๓ รองลงมาคือประเด็นคำถาม ท่านคิดว่าหลังจากการอบรมและทดลองปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ท่านมีเหตุมีผลมีความเชื่อมั่น คิดเป็นระบบเป็นขั้นเป็นตอน มีแรงจูงใจ กล้าคิดกล้าทำ ไม่ท้อถอย หรือหมดกำลังใจ เมื่อประสบปัญหาในชีวิต มีค่าเฉลี่ย ๔.๐๒ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๘๒ ส่วนประเด็นคำถามที่มีความพึงพอใจต่ำสุด ได้แก่ ท่านมีทัศนคติในเชิงบวกมากขึ้น มีค่าเฉลี่ย ๓.๘๖ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๘๓

ขั้นตอนที่ ๒ การกำหนดแนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลในหน่วยทหารของกองทัพบก

จากการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group) สามารถกำหนดแนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลในหน่วยทหารของกองทัพบก ได้ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญลงความเห็นในการสนทนาแนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลในหน่วยทหารของกองทัพบก โดยเริ่มจากการวิเคราะห์บริบททั่วไปและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลมณฑลทหารบกที่ ๑๘ ถึงจุดที่ควรเน้นในการส่งเสริมและปรับปรุง โดยใช้รูปแบบจาก ตัวแบบพื้นฐานของการจัดการเชิงกลยุทธ์ (Basic Model of Strategic Management) มาเป็นตัวกำหนดในการวิเคราะห์ ซึ่งการจัดการเชิงกลยุทธ์มีองค์ประกอบพื้นฐาน (Basic Elements) แบ่งออกได้เป็น ๔ ส่วน คือ

1. การตรวจวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environmental Scanning) ทั้งภายในและภายนอก
2. การวางกลยุทธ์ (Strategy Formulation)
3. การนำกลยุทธ์สู่ภาคปฏิบัติ (Strategy Implementation)
4. การประเมินผลและการควบคุม (Evaluation and Control)

มีรายละเอียดการวิเคราะห์บริบททั่วไปและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลในกองทัพบกมณฑลทหารบกที่ ๑๘ จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

๑. การตรวจวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environmental Scanning)

ในการดำเนินงานของหน่วย หลายหน่วยยังไม่มี การตรวจวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม ทั้งภายนอกและภายในของกำลังพล เพื่อกำหนดกิจกรรมในการเรียนรู้ที่หลากหลายให้กับกำลังพล และครอบครัว และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ดังนั้นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานของกำลังพล ก็จะต้องวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ๓ ระดับ ดังนี้

๑. สภาพแวดล้อมด้านสังคม (Societal Environment) โดยทำการวิเคราะห์ถึงกิจกรรมหรือองค์ความรู้ที่จะส่งเสริมให้สอดคล้องกับ สังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี โดยการกำหนดกิจกรรมต่างๆ ที่ไม่จำเป็นจะต้องกำหนดเฉพาะการเรียนรู้ในเรื่องการเกษตรและปศุสัตว์ ประมงอย่างเดียว แต่ยังสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ในเรื่องอื่นๆ ได้ โดยเฉพาะการเรียนรู้ในการใช้ชีวิตประจำวันอย่างมีความสุขตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การนำเสนอการเรียนรู้

ในเรื่องอุตสาหกรรมครัวเรือนที่เหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจในพื้นที่นั้น อันได้แก่ วัตถุประสงค์ที่สามารถหาได้ในพื้นที่ การตลาดที่สามารถรองรับผลผลิตของครัวเรือน ทำให้กำลังพลมณฑลทหารบกที่ ๑๘ และครอบครัวมีความคิดเพิ่มขึ้นในการประกอบอาชีพเสริมหารายได้ โดยที่สามารถทำได้ในครัวเรือน โดยต้นทุนด้านเวลาที่มีให้กับครอบครัวไม่สูญเสียไป เป็นต้น

๒. สภาพแวดล้อมด้านงาน อุตสาหกรรม (Task Environment Industry) ในกรณีที่หน่วยส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นการค้าขายผลผลิต โดยเฉพาะผลผลิตทางการเกษตร ควรที่จะต้องวิเคราะห์ถึงกิจกรรมในการส่งเสริมที่สอดคล้องกับคู่แข่ง ลูกค้าหรือผู้ใช้บริการ ผู้ส่งมอบอุปทาน สภาพแรงงาน ผู้ให้สินเชื่อ ทั้งนี้ เพื่อให้การส่งเสริมเป็นไปได้ครบระบบ

๓. สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment) ในการดำเนินงานของกำลังพลของหน่วยควรที่จะวิเคราะห์ถึงสภาพแวดล้อมภายในของหน่วย ได้แก่ โครงสร้างของการจัด ความพร้อมของทรัพยากรต่างๆ การบริหารจัดการภายในที่สามารถดำรงสภาพและพัฒนาให้ต่อเนื่องและมีความหลากหลายในกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะใช้ในการส่งเสริม

หากมีการประเมินโดยใช้หลักการดังกล่าว อาจเกิดกิจกรรมที่มีความน่าสนใจเป็นความรู้ใหม่ๆ ที่หลากหลาย และเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ สร้างแนวความคิดใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นกับกำลังพลมณฑลทหารบกที่ ๑๘ และครอบครัว ก่อให้เกิดความต้องการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้สำเร็จ

๒. การวางกลยุทธ์ (Strategy Formulation)

ภารกิจหลัก (Mission Statement)

การส่งเสริมและให้ความรู้กับกำลังพลมณฑลทหารบกที่ ๑๘ และครอบครัว เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ดังนั้น ควรมีภารกิจหลัก ๓ ประการ คือ

๑. เผยแพร่การเรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียง

๒. ส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดี มีขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติงานตอบสนองต่อภารกิจของกองทัพกให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙

วัตถุประสงค์ (Objectives)

ควรถูกกำหนดผลลัพธ์สุดท้ายของกิจกรรมที่ได้รับการวางแผนเอาไว้ และสอดคล้องกับภารกิจหลักของกิจกรรมที่ตั้งขึ้น เพื่อให้หน่วยสามารถนำไปยึดถือปฏิบัติดังนี้

๑. เผยแพร่พระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒. เผยแพร่นวัตกรรม การลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ในครัวเรือน

กลยุทธ์ (Strategies)

ควรเน้นในการกำหนดวัตถุประสงค์ของแต่ละกิจกรรม ให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับโครงการตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙

๓. การนำกลยุทธ์สู่ภาคปฏิบัติ (Strategy Implementation)

๓.๑ กิจกรรม

จากกลยุทธ์ที่ได้กล่าวมา จึงนำมาสู่การกำหนดกิจกรรมพื้นฐานที่จะต้องมีการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่สามารถนำไปใช้ได้กับทุกภูมิสังคม โดยจากผลการสนทนากลุ่มสามารถกำหนดกิจกรรมพื้นฐานของกำลังพลมณฑลทหารบกที่ ๑๘ ดังนี้

๓.๑.๑ กิจกรรมเผยแพร่การบริหารจัดการตามทฤษฎีใหม่ในพื้นที่ ๑ ไร่ ที่สามารถดำเนินการได้อย่างพอเพียงโดยไม่ต้องพึ่งพาทรัพยากรเพิ่มเติมจากนอกระบบ ๑ ไร่ พอเพียง

๓.๑.๒ กิจกรรมเผยแพร่การเรียนรู้เกี่ยวกับความสำเร็จของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้แก่ การสร้างฝายในหลวง การปลูกหญ้าแฝก และความสำเร็จของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่มีความโดดเด่น

๓.๑.๑.๓ กิจกรรมเผยแพร่วิถีการอนุรักษ์ป่า ด้วยการปลูกป่า ๓ อย่างประโยชน์ ๔ อย่าง

๓.๑.๑.๔ ต้องมีการเผยแพร่และเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙

๓.๑.๑.๕ กิจกรรมเผยแพร่นวัตกรรมด้านการเกษตรให้สอดคล้องกับภูมิสังคม

๓.๑.๑.๖ กิจกรรมเผยแพร่นวัตกรรมด้านการปศุสัตว์ให้สอดคล้องกับภูมิสังคม

๓.๑.๑.๗ กิจกรรมเผยแพร่นวัตกรรมด้านการส่งเสริมอาชีพ โดยแต่ละกิจกรรมต้องเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ วิถีชีวิตของกำลังพลมณฑลทหารบกที่ ๑๘ และครอบครัว ผลผลิตจากการส่งเสริมเป็นสิ่งที่กำลังพลมณฑลทหารบกที่ ๑๘ และครอบครัวในพื้นที่สนใจ มีตลาดรองรับ สามารถให้ความรู้ในขั้นตอนการดำเนินงานของกิจกรรมนั้นๆ เพื่อให้ผู้ที่สนใจนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้

๓.๑.๑.๘ กิจกรรมเผยแพร่นวัตกรรมด้านความรู้อื่นๆ เช่น การใช้พลังงานทดแทนในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ผู้ที่สนใจนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตเพื่อลดรายจ่าย

๔. การประเมินผลและการควบคุม (Evaluation and Control)

การประเมินผลภายใน ตรวจสอบการดำเนินงานตามกลยุทธ์ที่กำหนดและความคุ้มค่าในแต่ละกิจกรรม เพื่อปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการ โครงการศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยมณฑลทหารบกที่ ๑๘ กำหนดเป็นหัวข้อการตรวจของชุดตรวจติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ โดยผู้บังคับบัญชาประจำปีงบประมาณ

การประเมินผลภายนอก ควรตรวจสอบความพึงพอใจของกำลังพลมณฑลทหารบกที่ ๑๘ และครอบครัวอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริให้ตรงกับความต้องการของมณฑลทหารบกที่ ๑๘ และครอบครัวมากที่สุด

ในการวัดระดับความรู้ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลมณฑลทหารบกที่ ๑๘ และครอบครัวที่ได้รับจากศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้ตอบแบบสอบถามตอบคำถามถูกต้องในภาพรวม คิดเป็นร้อยละ ๘๘ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดให้ระดับความรู้ต้องมากกว่า ร้อยละ ๘๐ สำหรับในด้านความพึงพอใจในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับการอบรมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลมณฑลทหารบกที่ ๑๘ และครอบครัว พบว่า ระดับความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับสูง คิดเป็นค่าเฉลี่ย ๓.๕๕ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๕๖ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดว่า ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับสูง

สำหรับผลการวิจัยในขั้นตอนที่ ๑ การศึกษาระดับประสิทธิผลและแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของกองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ ขั้นตอนที่ ๒ การกำหนดแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของกองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ตามที่ ในขั้นตอนที่ ๑ ได้มีการสอบถามถึงความรู้ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลมณฑลทหารบกที่ ๑๘ และครอบครัวที่ได้รับจากศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน รวมไปถึงระดับความพึงพอใจในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับการอบรมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลมณฑลทหารบกที่ ๑๘ และครอบครัว ผลดังที่ได้สรุปแล้วข้างต้น สามารถสรุปผลได้ว่า ระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของกองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับสูง ทำให้ได้ทราบถึงปัญหาการปฏิบัติงานของกองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อันนำไปสู่การกำหนดแนวทางและการเสนอแนะการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานของกองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งผลการวิจัยสามารถตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ครบทุกข้อ

ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกต

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์พูดคุยกับผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลในกองทัพบก เจ้าหน้าที่ของศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และกลุ่มประชากรตัวอย่าง ทั้ง ๔ กลุ่มด้วยตนเอง โดยเฉพาะนายทหาร นายสิบ พลทหารกองประจำการ กำลังพลมณฑลทหารบกที่ ๑๘ และครอบครัว อีกทั้งกำลังพลของหน่วยทหารอื่นๆ ซึ่งเป็นข้อมูลทางกว้าง ทางลึก ในเรื่องประสิทธิผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลในหน่วยทหารของกองทัพบก สรุปได้ดังนี้

ความเข้าใจในเรื่องภาระหน้าที่และบทบาทของทหารในการสนองโครงการพระราชดำริทหาร เป็นผู้ที่มิระบียบวินัย มีเครื่องมือและยุทธโศปกรณ์ต่างๆ ที่มีความสมบูรณ์ในตัวเองมีขีดความสามารถและศักยภาพที่จะเข้าไปดำเนินการช่วยเหลือและสนับสนุนส่วนราชการต่างๆ ของรัฐในการพัฒนาประเทศได้ในพื้นที่ใช้ยุทธศาสตร์การปฏิบัติการจิตวิทยาและช่วยเหลือทหารมีความใกล้ชิดและผูกพัน โดยเฉพาะการสนับสนุนโครงการพระราชดำริต่างๆ ทหารมีความรู้และความเข้าใจเป็นแกนนำออกทำการแนะนำและช่วยเหลือ ทหารเป็นส่วนร่วมปฏิบัติและเป็นวิทยากร ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เผยแพร่ไปยังกลุ่มเป้าหมาย หรือกำลังพลทหารในพื้นที่ต่างๆ

การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับรัฐหรือระดับประเทศ เป็นการวางนโยบายและกลยุทธ์การพัฒนาให้สังคมเจริญก้าวหน้าได้อย่างสมดุล และยั่งยืน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถประยุกต์ใช้ได้ทุกระดับและทุกสาขา โดยมีหลักการที่คล้ายคลึงกัน คือ เน้นการเลือกปฏิบัติอย่างพอประมาณ มีเหตุมีผล และสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ตนเองและสังคม การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นกระบวนการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับความพอดี พอประมาณ ยึดทางสายกลาง ไม่สุดโต่งไปข้างใดข้างหนึ่ง เป็นระบบขั้นตอนไม่รีบร้อนก้าวกระโดด บนพื้นฐานของการรู้จักตนเองและรู้จักเลือกสิ่งต่างๆ มาใช้ได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมให้เกิดประโยชน์อย่างมีเหตุผล ตลอดจนสร้างภูมิคุ้มกันความเสี่ยงภัยให้กับตนเอง และกำลังพลในกองทัพบกจากผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาในโลกยุคโลกาภิวัตน์

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยามวิกฤตในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น เราสามารถใช้ของแพงหรือคู่ยืมเงินได้ トラบเท่าที่เราเบียดเบียนใคร รวมทั้งไม่เบียดเบียนตนเอง เพราะเศรษฐกิจพอเพียง คือการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดในการผลิตเพื่อบริโภคเองบ้าง หรือเพื่อแลกเปลี่ยนบ้างตามความเหมาะสม โดยไม่เกินระดับความสามารถในการใช้จ่ายของตนเอง ทั้งในปัจจุบันและอนาคตหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกำหนดเงื่อนไขในการพัฒนาอย่าง

ยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับวิธีการใช้ความรู้อย่างรอบคอบและระมัดระวังตลอดจนคำนึงถึงคุณธรรม ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความไม่โลภ ความรู้จักพอ ความขยันหมั่นเพียร การไม่เบียดเบียนกัน การรู้จักแบ่งปัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งระบบคุณค่านี้นี้เป็นพื้นฐานของวิถีปฏิบัติที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน คนส่วนใหญ่เข้าใจว่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถประยุกต์ใช้ได้ ในภาคเกษตรกรรมเท่านั้น การพัฒนาระบบการศึกษาไทยบนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควรมุ่งไปสู่การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ที่มีการบูรณาการความรู้ ทั้งเนื้อหา วิธีการ แหล่งเรียนรู้และผู้รู้อย่างกว้างขวาง ไม่จำเป็นต้องจำกัดอยู่ในระบบโรงเรียนแบบเดิม แต่ควรพัฒนากระบวนการเรียนรู้ไปพร้อมๆ กับการสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและต่อเนื่องตลอดชีวิต

กลไกและวิธีการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เริ่มจากการกำหนดยุทธศาสตร์การขับเคลื่อน ได้รวบรวมแนวคิดจากผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ นักการเมือง องค์กรภาครัฐ และภาคเอกชน สื่อมวลชน และทหารในกองทัพบก ผู้มีประสบการณ์ การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ต้องวิเคราะห์ศักยภาพของประเทศ เช่น ศักยภาพ ทรัพยากร โครงสร้างพื้นฐาน ทรัพยากร ธรรมชาติ สังคม วัฒนธรรม การเงินของประเทศ ซึ่งจะเป็นกรอบนำการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความสุข มีความเสมอภาค เป็นธรรมและมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง การขับเคลื่อนต้องดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป เป็นขั้นเป็นตอน สร้างให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ให้ตระหนัก และลงมือปฏิบัติ พร้อมสร้างคุณธรรมเป็นพื้นฐานในสังคม มีการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น ความซื่อสัตย์ รับผิดชอบต่อสังคมและป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ที่สำคัญต้องสร้างเสริมความรู้และจิตสำนึกให้แก่งานกำลังพลในกองทัพบกอย่างเหมาะสม การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับกำลังพลในกองทัพบก ควรมีเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับจังหวัด เช่น ผู้บริหาร นักวิชาการ วิทยากร หน่วยงานที่เข้าถึงกำลังพลในกองทัพบก เช่น เกษตรจังหวัด เกษตรอำเภอ ประมง ปศุสัตว์ สถานีพัฒนาที่ดิน ศูนย์วิจัยข้าว ฯลฯ องค์กรส่วนบริหารตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้เชี่ยวชาญ ประชาชนชาวบ้าน ต้องมีแกนนำเข้าไปให้ความรู้แก่งานกำลังพลในกองทัพบกในพื้นที่รับผิดชอบ เป้าหมายคือการช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในกำลังพลในกองทัพบกบนหลักของความรู้ รัก สามัคคีกันของกำลังพลในกองทัพบก และส่งเสริมให้ความรู้ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างเสริมกำลังพลในกองทัพบกให้มีความเข้มแข็งและมีความเป็นอยู่ที่พอเพียง ครอบคลุมตลอดจนบุคคลอันเป็นที่รักควรมีการร่วมมือกันขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับลูกหลานที่อยู่ในความดูแล ให้กำลังพลในกองทัพบกมีความรู้ ความเข้าใจ และซึมซับคุณธรรมเข้าในจิตใจ รัฐต้องเร่งทำให้กำลังพลในกองทัพบกทุกระดับ ทุกหมู่เหล่า ทุกพื้นที่มีความรู้

แท้จริงในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเตรียมความพร้อม เตรียมตนในการที่จะดำเนินชีวิตในยุคไทยแลนด์ ๔.๐

การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเชื่อมโยงกับกำลังพลในกองทัพบก โดยได้น้อมนำทุกองค์ประกอบและเงื่อนไขอย่างเป็นขั้นตอนมาปฏิบัติ เช่น

ด้าน “ความพอประมาณ” กล่าวคือ ได้จัดสรรทรัพยากรพื้นดินให้เกิดประโยชน์สูงสุดในเนื้อที่ ๑ ไร่ ๒ งาน ๓๖ ตารางวา โดยปรับพื้นที่แบ่งเป็นส่วนๆ อย่างเหมาะสมไม่เล็กไม่ใหญ่เกินไป ได้พิจารณาปัจจัยต่างๆ อย่างรอบคอบและประหยัด เรียบง่าย แต่เป็นไปตามอัตราและสภาพแวดล้อม การก่อสร้างโรงเรียนใช้วัสดุเก่าเก็บเหลือใช้น่ากลับมาใช้ใหม่ (ใช้น้อยใช้ซ้ำกลับมาใช้ใหม่) บางส่วนจัดหาวัสดุที่เรียบง่ายราคาประหยัดเท่าที่จำเป็น

ด้าน “ความมีเหตุผล” มีพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ เกี่ยวกับความมีเหตุผลในระบบเศรษฐกิจพอเพียงที่ว่า “ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นเป็นอยู่แก่เราในวันนี้ ย่อมมีต้นเรื่องมาก่อน ต้นเรื่องนั้นคือเหตุ สิ่งที่ได้รับคือผล และผลที่เกิดขึ้นจะเป็นเหตุให้เกิดผลอื่นๆ เนื่องกันไปอีกไม่หยุดยั้ง ดังนั้นที่พูดกันว่า ให้พิจารณาเหตุผลให้ดีนั้น กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ให้พิจารณาการกระทำหรือกรรมของตนให้ดีนั่นเอง คนเราโดยมากมักนึกว่า อนาคตจะเป็นอย่างไร เราทราบไม่ได้ แต่ที่จริงเราย่อมจะทราบได้บ้างเหมือนกัน เพราะอนาคตก็ไม่ควรจะตกต่ำ ฉะนั้นเมื่อกระทำการใดๆ ควรจะได้นึกว่า การนั้นจะมีผลสืบไปในอนาคต จักได้มีสติ กระทำสิ่งต่างๆ ด้วยความรู้ตัวและระมัดระวัง ทั้งควรจะทำนุถุกรรมด้วยว่า การพิจารณาการกระทำของตนเองในปัจจุบันนั้น นับว่าสำคัญที่สุด จะต้องคิดพิจารณาให้รอบคอบและถ่องแท้ทุกครั้งไป มิฉะนั้นผลที่เกิดขึ้นอาจทำให้ต้องผิดหวังอย่างมากที่สุดก็เป็นได้” สามารถสรุปได้ว่า “ความมีเหตุผล” คือ มีเหตุ มีผล และมีความรอบคอบในการดำเนินชีวิต ซึ่งมี ๓ เรื่องใหญ่ๆ ด้วยกัน ได้แก่ การใช้จ่าย การก่อหนี้ และการลงทุน

๑. การใช้จ่าย กำลังพลในหน่วยทหารของกองทัพบกควรมีเหตุผลในการใช้จ่ายเงิน เพื่อซื้อของแต่ละครั้งว่า สิ่งของชิ้นนั้น ซื้อเพราะความจำเป็น หรือเพราะความอยากได้เท่านั้น ตัวอย่างเช่น การซื้อรถยนต์ โดยก่อนซื้อรถยนต์ เราต้องตอบตัวเองก่อนว่าซื้อเพื่ออะไร จำเป็นหรือไม่ หากซื้อเพื่อใช้ในการทำธุรกิจ รับส่งสินค้า หรือซื้อเพื่อเป็นรถสำหรับครอบครัว แบบนี้จัดเป็นการใช้จ่ายที่มีเหตุผล แต่หากซื้อเพราะอยากมีรถคันใหม่เหมือนคนอื่นๆ แบบนี้อาจจัดเป็นการใช้จ่ายที่ไม่มีเหตุผล

๒. การก่อหนี้ ในเบื้องต้น กำลังพลในหน่วยทหารของกองทัพบกต้องพิจารณาให้ดีกว่า มีกำลังพอจะชำระหนี้ก้อนนั้นหรือไม่ โดยต้องตอบตัวเองให้ได้ก่อนว่า สร้างหนี้ก้อนนี้ขึ้นมาเพื่ออะไร เป็นหนี้ที่ดีมีความสมเหตุสมผลหรือไม่ เช่น กู้เงินมาซื้อบ้านเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยของตนเอง

หรือครอบครัว หรือกู่เงินมาลงทุนขยายกิจการ แบบนี้จัดเป็นหนี้ที่ดี แต่หากกู่เงินเพื่อการบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ หรือชื่อของฟุ่มเฟือย แบบนี้จัดเป็นหนี้ไม่ดี ก็ไม่ควรที่จะก่อหนี้ก้อนนี้ขึ้นมา

นอกจากนี้ ทุกครั้งก่อนคิดจะเป็นหนี้ ไม่ว่าจะหนี้สินเชื่อรถยนต์ หนี้สินเชื่อส่วนบุคคล หรือแม้แต่หนี้สินเชื่อที่อยู่อาศัย เราจะต้องคำนึงว่า ค่าผ่อนชำระหนี้โดยรวมในแต่ละเดือนนั้นจะต้องไม่มากเกินไปกว่า ๑ ใน ๓ ของรายได้ที่เราได้รับมาในแต่ละเดือนอีกด้วย ทั้งนี้ ก็เพื่อความมั่นคง และมั่นใจว่าเราจะมีความสามารถในการผ่อนชำระหนี้ก้อนนั้นได้อย่างไม่มีปัญหาในอนาคต

๓. การลงทุน กำลึงพลในหน่วยทหารของกองทัพบกยอมคาดหวังผลตอบแทนจากเงินลงทุนนั้น แต่ผลตอบแทนก็ต้องสมเหตุสมผลกับการลงทุนนั้นๆ ด้วย ตัวอย่างง่ายๆ การลงทุนในสินทรัพย์การเงิน สินทรัพย์ใดที่มีความเสี่ยงต่ำ ก็ยอมให้ผลตอบแทนคาดหวังต่ำ และสินทรัพย์ใดที่มีความเสี่ยงสูง ย่อมมีโอกาสสร้างผลตอบแทนคาดหวังสูง เช่น หุ้น เป็นสินทรัพย์ความเสี่ยงสูงกว่าเงินฝาก หุ้นจึงมีโอกาสให้ผลตอบแทนที่สูงกว่า เป็นต้น การลงทุนต้องมีเหตุมีผล หากการลงทุนใดที่โฆษณาว่าจะได้กำไร หรือผลตอบแทนสูง แบบนี้เป็นการลงทุนที่ไม่มีเหตุผล ก็ไม่ควรนำเงินไปลงทุน

ด้าน “การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว” กำลึงพลในหน่วยทหารของกองทัพบกมีการดำเนินการจัดทำกิจกรรมบนพื้นฐานของการรู้จักตนเอง รู้จักพัฒนาตนเอง การคิดพึ่งพาตนเองและพึ่งพาซึ่งกันและกัน ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเครือข่าย แลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกันและการประชาสัมพันธ์ ไตร่ตรองหาสาเหตุของปัญหาและการแก้ไขไปตามเหตุและปัจจัย ด้วยความสามารถ และศักยภาพที่มีอยู่ มุ่งเน้นการจัดทำ “บัญชี” รัวรายจ่าย – รายรับ รู้กำไร-ขาดทุน

เงื่อนไขด้าน “ความรู้” มีการส่งกำลึงพลในหน่วยทหารของกองทัพบกและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าฝึกอบรมศึกษาและดูงานยังศูนย์การเรียนรู้ฯ ต่างๆ หน่วยงานภาครัฐและเอกชนและปราชญ์ชาวบ้าน ศึกษาข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ทางกว้างทางลึก มาวางแผน อย่างความระมัดระวัง ศึกษาภูมิอากาศ หนาวเย็นหรือฝนชุก ฤดูกาล การสังเกต เพื่อเป็นแกนนำในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาฯ ด้าน “คุณธรรม” กำลึงพลในหน่วยทหารของกองทัพบกทุกคนต้องคิด พุด ทำ ด้วยความเมตตา มุ่งดี มุ่งเจริญต่อกัน และการที่แต่ละคนต่างช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ประสานงาน ประสานประโยชน์กันให้ งานที่ทำสำเร็จผล ทั้งแก่ตน แก่ผู้อื่น และกับประเทศชาติ โดยทุกคนต้องประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในความสุจริต ในกฎกติกา และในระเบียบแบบแผน โดยเท่าเทียมเสมอกัน อีกทั้งการที่ต่างคนต่างพยายามทำความคิด ความเห็นของตนให้ถูกต้อง เทียบตรง และมั่นคงอยู่ในเหตุในผล หากความคิดจิตใจ และการประพฤติปฏิบัติที่ลงรอยเดียวกันในทางที่ดี ย่อมทำให้กำลึงพลในหน่วยทหารที่มีปฏิสัมพันธ์กันนั้น รับรู้ได้ถึงความจริงใจที่สื่อออกไป นอกจากนี้ การที่ประกอบการทำงานอยู่ในความสัตย์สุจริต และพยายามมีหลักการสำหรับความคิดเห็นของตนเองให้ถูกต้อง มีเหตุผล จะนำมาซึ่ง

ความไว้วางใจจากเพื่อนร่วมงาน หัวหน้างาน หุ้นส่วน และลูกค้า ทำให้งานแต่ละอย่าง สำเร็จลุล่วง
ไปด้วยดี ไม่เกิดความเสียหายจากการทุจริต ทุกคนที่เกี่ยวข้องก็ย่อมมีความสุขความเจริญกันถ้วนหน้า
เป็นการได้ใช้ความรู้ของตนเองยกระดับสังคมให้น่าอยู่ขึ้นด้วยการมีคุณธรรมประจำใจ และมีการ
ปลูกฝังเสริมสร้างอุดมการณ์ความรักชาติ รักสถาบัน โดยอิงประวัติศาสตร์ชาติไทย พร้อมสอดแทรก
หลักคุณธรรม

บทที่ ๕

สรุป และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่องแนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลในหน่วยทหารของกองทัพบก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผล และแนวทางการพัฒนา ตลอดจนแนวทางการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานของกองทัพบก ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินการวิจัยแบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น ๒ ขั้นตอน ได้แก่

๑. ศึกษาระดับประสิทธิผลและแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของกองทัพบก ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒. กำหนดแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของกองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใช้แบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยกำหนดประเด็นในการสนทนา คือ แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานที่เหมาะสมสำหรับกองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามจำนวน ๔๐๐ คน ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

สรุป

จากการวัดระดับความรู้ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลมณฑลทหารบกที่ ๑๘ ที่ได้รับจากศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบคำถามถูกต้องในภาพรวม คิดเป็นร้อยละ ๘๘ อยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับระดับความพึงพอใจในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับการอบรมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลมณฑลทหารบกที่ ๑๘ พบว่า ระดับความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับสูง คิดเป็นค่าเฉลี่ย ๓.๕๕ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๕๖ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย แสดงให้เห็นว่า หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา มีขีดความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อยู่ในระดับสูง ส่งผลต่อการเกิดประสิทธิผลการปฏิบัติงานของกองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับสูง

จากการศึกษาระดับประสิทธิผลและแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของกองทัพบก ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จะเห็นได้ว่า ระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของกองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับสูง ส่วนปัญหาการปฏิบัติงานที่ได้จากแบบสอบถาม ได้ไปสู่ประเด็นในการกำหนดแนวทางและการเสนอแนะการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานของกองทัพบก ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยนั้น ทำให้เกิดความมั่นใจว่าแนวทางที่ได้ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาสามารถนำไปสู่การใช้ได้จริงและสามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด เนื่องจากได้ผ่านกระบวนการในการค้นหาปัญหาอย่างเป็นขั้นตอนจนได้ปัญหาที่แท้จริง ตลอดจนได้รับแนวทางในการแก้ปัญหาจากผู้รับทราบโดยตรง และได้นำแนวทางดังกล่าวมาผ่านกระบวนการวิเคราะห์ตามการจัดการเชิงกลยุทธ์ (Basic Model of Strategic Management) จนสามารถสรุปเป็นหัวข้อในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาได้ครบระบบ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องแนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลในหน่วยทหารของกองทัพบก ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

ระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของกองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากผลการวิจัยพบว่า หลังจากที่ผู้ตอบแบบสอบถามเข้ารับการเยี่ยมชมศูนย์ประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สามารถตอบคำถามเกี่ยวกับความรู้ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับจากศูนย์ประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ถูกต้องในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ ๘๘.๔ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ความรู้ระดับสูงมาก และความพึงพอใจในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับการอบรมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลมณฑลทหารบกที่ ๑๘ ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง

แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของกองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานมีความสอดคล้องกับข้อมูลข้อคิดเห็นในการดำเนินชีวิต และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ดังนี้

๑. มีความพอประมาณโดยการพึ่งพาตนเอง และมีความขยันอดทนในการทำมาหากิน เลี้ยงชีพ เพื่อสร้างรายได้ให้กับตนเอง และครอบครัว การทำงานหนักจะทำให้เห็นคุณค่าของเงินมากยิ่งขึ้น

๒. รู้จักประมาณตน โดยการใช้จ่ายให้เหมาะสมกับระดับฐานะความเป็นอยู่

๓. วางแผนทางการเงิน โดยการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย เพื่อตัดทอนค่าใช้จ่าย

๔. ใช้จ่ายให้เหมาะสมกับฐานะของตนเอง

๕. รู้จักประหยัด โดยใช้สิ่งของส่วนตัวและทรัพยากรต่างๆ อย่างมีระบบ มีเหตุผล และคุ้มค่าให้มากที่สุด

๖. ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ โดยการประกอบอาชีพเสริม เพื่อสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว

๗. ใช้หลักเหตุผลในการทำงานและการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยรู้จักคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ แยกแยะว่าสิ่งใดควรทำ หรือไม่สมควรทำ คำนึงถึงผลได้ผลเสียของการกระทำนั้นๆ ตลอดจนรู้จักจัดระดับความสำคัญว่าอะไรควรทำก่อนและควรทำทีหลัง

๘. สร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเอง เพื่อเป็นหลักประกันตนเอง

๙. มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่นเป็นประจำ และไม่แก่งแย่งผลประโยชน์กับเพื่อนร่วมงาน และหวังความก้าวหน้าในราชการ

๑๐. ประพฤติปฏิบัติตนให้คำนึงถึงความซื่อสัตย์สุจริตและความถูกต้อง

๑๑. มีวินัยในตนเองรับผิดชอบต่อครอบครัว สังคม และหน้าที่การงาน

๑๒. เพิ่มพูนความรู้ให้กับตนเอง

๑๓. ไม่เพื่อฝันหรือคาดหวังในโชคกลาง ไม่เล่นการพนัน หรือเกี่ยวข้องกับอบายมุขใดๆ

๑๔. หลีกเลี่ยงการกู้เงินนอกระบบ

๑๕. หลีกเลี่ยงการดื่มสุราตามสถานที่บันเทิงต่างๆ

เมื่อคุณภาพชีวิตของบุคคลเกิดจากการที่บุคคลได้รับการตอบสนองต่อสิ่งที่ต้องการ ทั้งร่างกาย และจิตใจ เพื่อการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขกาย และสุขภาพจิตดี มีความพึงพอใจ สิ่งที่มีผลต่อการตอบสนองความต้องการของมนุษย์คือ ทรัพยากร ซึ่งเป็นปัจจัยหลักในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง คือการพัฒนาทรัพยากรคน การจัดการทรัพยากร และวิธีเป้าหมายการใช้ทรัพยากร ดังนั้นหลักเศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นแนวทางให้เกิดการตอบสนองที่ดีต่อชีวิตบุคคลต้องการ และความพอเพียงของทรัพยากร จึงทำให้เกิดความพอใจ ซึ่งนำมาประยุกต์ทำให้เกิดความมีคุณภาพชีวิต จากหลักการข้างต้น สามารถกำหนดสมมติฐาน เพื่อพัฒนาเป็นทฤษฎีคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้คือ กระบวนการพัฒนาคนให้มีความพอประมาณ มีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกัน เพื่อให้สามารถจัดการทรัพยากรในการดำรงชีวิตได้ สามารถพึ่งพาตนเอง สามารถพึ่งพากันในชุมชน และสามารถพึ่งพาเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การดำรงชีวิตที่มีความพอเพียงทั้งสุขภาพกาย และสุขภาพจิตดี

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของกองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้จากผลการวิจัยขั้นตอนที่ ๒ ควรกำหนดหน่วยนำร่องในแต่ละส่วนงาน เพื่อนำแนวทางดังกล่าวไปทดลองใช้ หากสามารถปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลที่ดี จึงขยายผลสู่แต่ละหน่วยทหารของกองทัพบก เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเดียวกัน

๒. ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติ

๒.๑ จากผลการทดสอบความรู้ ในข้อคำถามที่กล่าว เศรษฐกิจพอเพียง มีความหมายตรงกับการอยู่ดีกินดี อย่างไม่เดือดร้อนตนเองและสังคม มีผู้ตอบถูกต้อง ร้อยละ ๖๕.๘ ซึ่งเป็นข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามตอบถูกน้อยที่สุด ดังนั้น ในการให้ความรู้กับกำลังพลมณฑลทหารบกที่ ๑๘ ในศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริควรที่จะเน้นในเนื้อหาจำกัดความของคำว่า เศรษฐกิจพอเพียงให้มากขึ้น

๒.๒ จากการสอบถามความพึงพอใจในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับการอบรมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลมณฑลทหารบกที่ ๑๘ มีประเด็นคำถามที่มีความพึงพอใจต่ำสุด ได้แก่ ท่านมีทัศนคติในเชิงบวกมากขึ้น ข้อนี้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบระดับความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ย ๓.๘๖ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๘๑ ดังนั้น ควรที่จะเสริมในเรื่องของการประชาสัมพันธ์ในส่วนของผลการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กำลังพลได้ทราบอย่างเป็นรูปธรรม เช่น แสดงผลในรูปแบบการนำเสนอทาง สติติ และควรเน้นกิจกรรมที่สร้างการมีส่วนร่วมให้กับกำลังพลของกองทัพบก

๒.๓ หน่วยงานควรสนับสนุนในการจัดฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับกำลังพลเพิ่มเติม โดยการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีประสบการณ์มาบรรยายให้กับกำลังพลโดยตรง เพื่อสร้างจิตสำนึกความพอเพียงและมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากยิ่งขึ้น

๒.๔ หน่วยงานควรใช้จ่ายงบประมาณและการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดภายในหน่วยให้เกื้อหนุนต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลมากที่สุด โดยเฉพาะการตอบสนองตามความต้องการของกำลังพล เช่น การให้สวัสดิการในด้านสุขภาพ จัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือกำลังพล การสนับสนุนให้กำลังพลรู้จักการออมและวางแผนการใช้จ่าย และอบรมวิชาชีพเสริม เป็นต้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

การพัฒนาชุมชน, กรม. กระทรวงมหาดไทย. บทบาทของกรมการพัฒนาชุมชนในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. กรุงเทพมหานคร : บริษัทการพิมพ์, ๒๕๓๕.

กองทัพบก. กองทัพบกในรอบสี่สิบปี. กรุงเทพมหานคร : บริษัท โอเอส พรินต์ติ้งเฮาส์จำกัด, ๒๕๓๘.

กปร., สำนักงาน. แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพมหานคร : ๒๑ เซ็นจูรี่, ๒๕๔๐.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. จอมปราชญ์นักการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ชักเชสมิเดีย จำกัด, ๒๕๔๑.

เจลีชว บุรีภักดี. ชุดการศึกษาค้นคว้ารายวิชา ทฤษฎีพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อประยุกต์ใช้ในการพัฒนา. กรุงเทพฯ : โครงการผนีกกำลังการเปิดสอนหลักสูตรปริญญาเอกสถาบันราชภัฏพระนคร, ๒๕๔๖.

ณัฐพันธ์ เขจรันท์. การจัดการทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ : บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน), ๒๕๔๗.

ดิเรก ทองอร่าม และ คณะ. ชุดการศึกษาค้นคว้ารายวิชา ๒๕๓๑๑๐๓ ยุทธศาสตร์การพัฒนาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, ๒๕๔๗.

วรรณช อุษณกร. ในหลวงกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๐.

วารี อัมไพวรรณ. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช...ในหลวงของเรา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ภัทรินทร์, ๒๕๔๐.

วีระพงษ์ เฉลิมจิระวัฒน์. คุณภาพในงานบริการ ๑. กรุงเทพมหานคร : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี, ๒๕๔๒.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. กลยุทธ์การตลาดและการบริหารการตลาด. กรุงเทพมหานคร : ซีรฟิล์ม และ ไซเท็กซ์, ๒๕๔๑.

ศุภนิตย์ โขครัตนชัย. การบริหารการบริการสู่ความเป็นเลิศ. หนังสือที่ระลึกประจำปี เล่มที่ ๑๐, กรุงเทพมหานคร : สถาบันข้าราชการพลเรือน, ๒๕๓๖.

สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. การบริหารเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อัมรินทร์, ๒๕๔๘.

อนุพงษ์ วาวงศ์มูล. การพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวชนบทในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจตามแนวพระราชดำริ ทฤษฎีใหม่ : ศึกษาเฉพาะกรณี สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๒.

วารสารและหนังสือพิมพ์

กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ, คุณหญิง. “พระมหากรุณาธิคุณ ทรงจัดการทรัพยากรน้ำ การแก้ไขปัญหาน้ำมาก - น้ำท่วม”, สกุลไทย. (๒๑๓๖), ๒๕๓๕. หน้า ๓.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ รัส. “การบริหารการตลาดยุคใหม่”, กรุงเทพมหานคร : ธรรมสาร. ๒๕๓๘. หน้า ๑๘.

สำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. “กระแสพระราชดำริในการจัดการทรัพยากรน้ำ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับงานจัดการทรัพยากรน้ำ ม.ป.ท”. ๒๕๓๕.

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารวิจัย

เกศรา บุรพาเดชะ. “การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

ชนิดดา ภูหงษ์ทอง. “ความสัมพันธ์ระหว่างการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับความสุขเชิงอัตวิสัยในเกษตรกร” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

ณัฐพร วุ่นสังธรรม. “ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อสำนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี สาขาบางละมุง”. ภาคนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๕.

ดวงพร ศรีชัย. (๒๕๕๐) “การศึกษาการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนเตรียมทหาร” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

- นิวัฒน์ ลีวงศ์วัฒน์. “การวางแผนกลยุทธ์”. เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงประสบการณ์ของ
กรุงเทพฯ สถาบันพัฒนานโยบายและการจัดการ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. ๒๕๔๖.
- ปวี โมรรายภูรี. “การขยายกรอบการถกเถียงเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง : การศึกษาวิเคราะห์ถึงข้อดี
และข้อจำกัดของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในฐานะแนวคิดทางเลือกการพัฒนา
ในประเทศไทย”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐.
- เยาวคนัย ภูเจริญยศ. “การดำเนินงานโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน กองทัพบก”.
เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๕๔.
- วิชโรจน์ จิตรภิมย์ศรี ว่าที่ร้อยตรี. “ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อการบริการตามนโยบาย
จุดเดียวเบ็ดเสร็จ ของสำนักงานเขตราชเทวี”. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐ
ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขา นโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๘.
- วุฒิสุธี วรเจริญ. “รูปแบบวิธีการบริหารจัดการองค์กรของหน่วยงานที่เป็นเลิศด้านการพัฒนา
ผู้นำ”. เอกสารรายงานผลการวิจัย, บทความย่อ. ๒๕๕๕.
- สหัทยา พลปัดพี. “การนำเสนอแนวทางการพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะตามปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
๒๕๔๘.
- ศิริกุล ดำรงมณี. “เศรษฐกิจพอเพียงกับวิถีชีวิตแบบพุทธ”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖.
- สุทธาทิพย์ พิศลลาด. “การศึกษาความเข้าใจและการปฏิบัติของครูในโรงเรียนแกนนำตามหลัก
เศรษฐกิจพอเพียง” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๑.
- หฤษณ์ พุ่มหิรัญ. “ยุทธศาสตร์กองทัพไทยในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”.
เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๕๓.
- อเนก อินทร์อำนาจ, พันเอก. “การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาคุณภาพชีวิต
นายทหารชั้นประทวนค่ายจรัลประวีติ”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกัน
ราชอาณาจักร, ๒๕๕๑.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

กันตยา มานะกุล. “การพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาชุมชนบ้านจอมจันทร์ หมู่ที่ ๒ ตำบลสันทราย อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย”, (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก : http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Adu_Ed/Kantaya_M.pdf, ๒๕๕๘.

ทิพาวดี เมฆสุวรรณค์, “แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของนักวิเทศน์สัมพันธ์ สำนักงานการต่างประเทศ”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <http://www.mfa.go.th/dvifa/contents/filemanager/files/nbt/nbt๗/IS/๗๐๓๒.pdf>

“ทฤษฎีการเผยแพร่นวัตกรรม”, (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.gotoknow.org/posts/๕๖๐๔๕๒,๒๕๕๗>.

ไพโรจน์ อุลัด. “แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://it.aru.ac.th/courseware๒/detail/chapter๒/c๒๒.htm>, ๒๕๕๘.

“เศรษฐกิจพอเพียง”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.chaipat.or.th/chaipat/content/porpeing/porpeing.html>, ๒๕๕๗.

ภาษาต่างประเทศ

Carolie Bayant Louise G. White. Managing Development in the Third World Boulder. Colorado : Westview Press, ๑๙๘๒.

Cleland David I and Ring, William R. System Analysis and Project Management. Tokyo : Kosaiko Printing, ๑๙๘๓.

Dudley Seer. The Meaning of Development. International Development Review Vol.๑๑, ๑๙๖๕.

Frederick H. Harbison. Human Resources as the Wealth as the Nations. New York : Oxford University Press, ๑๙๗๓.

Groonroos, C. Service Management and Marketing : Managing the Moment of Truth in Service Competition. Lexington : Lexington Books, ๑๙๕๐. p. ๕๕.

Ira Sharkansky. Policy Analysis in Political Science. Chicago : Markham, ๑๙๗๐.

Katz, E. and D. Brenda. Bureaucracy and the Public. New York : Basic Books, ๑๙๗๓. p. ๑๕.

Kotler, Phillip. Marketing Management : Analysis planning Implementation and Control. ๘th edition, Englewood Cliffs. New Jersey : Prentice - Hall Inc., ๑๙๕๗. p. ๔๗๓.

Mazmanian, Daniel A. and Paul A. Sabatier. Implementation public policy. Latham, Maryland :

University Press of America, ୧୯୯୯.

Thomas R. Dye. Understanding Publicly Englewood Cliffs. N.J. Prentice Hall, ୧୯୯୩.

Vroom, W.H.. Working and Motivation, New York : John Wiley and Sons, Inc., ୧୯୬୯. p. ୧୯୯.

Wolman, Thomus E.. Education and Organizational Leadership in Elementary School,

Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice - Hall, ୧୯୯୩. p. ୩୯୯.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ

พลตรี อัครวิน บุญธรรมเจริญ

วัน เดือน ปีเกิด

๑๘ เมษายน พ.ศ.๒๕๐๕

การศึกษา

- ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าฯ
- ปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- โรงเรียนนายเรือ รุ่นที่ ๗๗
- หลักสูตรเสนาธิการทหารเรือ (เสธ.ทร.) รุ่นที่ ๕๔
- หลักสูตรวิทยาลัยการทัพเรือ (วทร.) รุ่นที่ ๓๗
- วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๐ (ปัจจุบันกำลังศึกษาอยู่)

ประวัติการทำงานโดยย่อ

- ผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารเรือและรักษาราชการผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารไทย ณ กรุงโรม
- เจ้ากรมการขนส่งทหารเรือ
- ผู้บัญชาการฐานทัพเรือกรุงเทพ
- เจ้ากรมข่าวทหารเรือ

ตำแหน่งปัจจุบัน

ผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ ๑๘

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

เรื่อง แนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลในหน่วยทหารของกองทัพบก

ผู้วิจัย พลตรี อัสวิน บุญธรรมเจริญ หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 60

ตำแหน่ง ผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ 18

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชดำรัส ชี้แนะแนวทาง การดำเนินชีวิต แก่พสกนิกรชาวไทย มาโดยตลอด นานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลัง ได้ทรงเน้นย้ำ แนวทางการแก้ไข เพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง และยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นการ นำหลักธรรมมา ประยุกต์ใช้ ในการดำเนินชีวิตประจำวันนั่นเอง โดยเฉพาะ หลักธรรม เรียกว่า ทางสายกลาง หลักแห่งความเจริญ และหลักแห่งความสำเร็จ เป็นต้น

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทาง การดำรงอยู่ และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ และเป็น การมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤติ เพื่อ ความมั่นคง และความยั่งยืนของการพัฒนา หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และประเทศ โดยเน้น การ ปฏิบัติตนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์

นับแต่มีการประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙) เป็นต้นมา กำหนดหลักการสำคัญคือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการพัฒนาและในปัจจุบันแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ยึดวิสัยทัศน์ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี มาเป็นกรอบของวิสัยทัศน์ประเทศไทยสำหรับการพัฒนาในแผนฯ ฉบับที่ ๑๒ ได้ กำหนดไว้ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ, ๒๕๕๙ : ๓) โดยยึด “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” ตามแนวพระราชดำริที่เป็น

ตัวอย่างของการดำเนินงานที่สอดคล้องและเป็นไปตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นรูปธรรม (ชนากร สังเขป, ๒๕๕๕ : ๒๒-๒๖) เพื่อให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิต ขจัดความยากจนและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคง

ในการนี้กองทัพบกได้ตระหนักถึงการพัฒนาความเป็นอยู่ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพล และครอบครัวในพื้นที่ โดยได้ดำเนินการอบรมให้ความรู้ทั้งทางด้านเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้กำลังพลนำไปใช้ยึดถือปฏิบัติ เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิต สร้างความมั่นคงทางจิตใจให้มีคุณค่า และเป็นกำลังหลักที่สำคัญในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และถูกครอบงำด้วยวัฒนธรรมที่วิถีชีวิตแบบพอเพียง ทำให้สภาพลักษณะสังคมดั้งเดิมกำลังจะหมดไป จึงมีความจำเป็นอย่างมากที่ต่อเมื่อมีการส่งเสริมให้กำลังพลมีแนวทางในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔)

จากเหตุดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลในหน่วยทหารของกองทัพบก โดยผลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น และดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมกับตนเองและครอบครัว ตลอดจนถึงวัยเกษียณอายุราชการ อีกทั้งได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาลหรือหน่วยงานต่างๆ เพื่อช่วยเหลือ และสนับสนุนให้กำลังพลในหน่วยทหารของกองทัพบกสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาที่ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาริบททั่วไปและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลในกองทัพบก รวมทั้งการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒. เพื่อศึกษา ปัญหา อุปสรรค ในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลในกองทัพบก

๓. เพื่อศึกษาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิผล การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลในกองทัพบกให้มีความเป็นอยู่ที่ได้อย่างทั่วถึงต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยจะศึกษาเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลในกองทัพบก โดยมุ่งเน้นให้กำลังพลและครอบครัวของกำลังพลมีความเป็นอยู่ที่ดี มีขวัญ และกำลังใจ ในการปฏิบัติงานตอบสนองต่อภารกิจของกองทัพบกให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดเวลา

๒. ขอบเขตด้านพื้นที่ที่จะศึกษาในหน่วยมณฑลทหารบกที่ ๑๘ และครอบครัว เพื่อใช้เป็นโครงการนำร่อง เพื่อเป็นแนวทางให้กับหน่วยอื่นๆ ของกองทัพบกต่อไป

๓. ขอบเขตด้านประชากรจะใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญจากส่วนต่างๆ ดังนี้

๓.๑ ผู้เชี่ยวชาญจากศูนย์ประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและความมั่นคง จำนวน ๕ คน

๓.๒ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลในกองทัพบก จำนวน ๕ คน

๓.๓ กำลังพลของมณฑลทหารบกที่ ๑๘ และครอบครัว จำนวน ๔๐๐ คน

๓.๔ กำลังพลของหน่วยทหารอื่นๆ จำนวน ๕ คน

๔. ขอบเขตด้านเวลา ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะดำเนินการตั้งแต่ พ.ย.๖๐ – พ.ค.๖๑

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีการดำเนินการดังนี้

๑. การรวบรวมข้อมูล

๑.๑ ข้อมูลทุติยภูมิ รวบรวมข้อมูล แนวความคิด ทฤษฎี วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลในกองทัพบกจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น ห้องสมุดวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) ห้องสมุด ศปร. ห้องสมุดของหน่วยงานที่ดำเนินการตามโครงการพระราชดำริต่างๆ ห้องสมุดของหน่วยทหารที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

๑.๒ ข้อมูลปฐมภูมิ จะสัมภาษณ์เชิงลึกต่อผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มประชากรต่างๆ ที่กำหนดตามขอบเขตของประชากร จำนวน ๓๕ คน ดังนี้

๑.๒.๑ ผู้เชี่ยวชาญจากศูนย์ประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และความมั่นคง จำนวน ๕ คน

๑.๒.๒ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลในกองทัพบก
จำนวน ๕ คน

๑.๒.๓ กำลังพลของมณฑลทหารบกที่ ๑๘ และครอบครัว จำนวน ๔๐๐ คน

๑.๒.๔ กำลังพลของหน่วยทหารอื่นๆ จำนวน ๕ คน

๒. การวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้การวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูล (Content Analysis) จากข้อมูลที่ได้จากการรวบรวม ทั้งข้อมูลทัศนคติ และข้อมูลปฐมภูมิ นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ร่วมกับแนวคิด ทฤษฎี เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลในกองทัพบกตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป

ผลการวิจัย

จากการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group) สามารถกำหนดแนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลในหน่วยทหารของกองทัพบก ได้ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญลงความเห็นในการสนทนาแนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลในหน่วยทหารของกองทัพบก โดยเริ่มจากการวิเคราะห์บริบททั่วไปและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลมณฑลทหารบกที่ 18 ถึงจุดที่ควรเน้นในการส่งเสริมและปรับปรุง โดยใช้รูปแบบจาก ตัวแบบพื้นฐานของการจัดการเชิงกลยุทธ์ (Basic Model of Strategic Management) มาเป็นตัวกำหนดในการวิเคราะห์ ซึ่งการจัดการเชิงกลยุทธ์มีองค์ประกอบพื้นฐาน (Basic Elements) แบ่งออกได้เป็น 4 ส่วน คือ

1. การตรวจวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environmental Scanning) ทั้งภายในและภายนอก
2. การวางกลยุทธ์ (Strategy Formulation)
3. การนำกลยุทธ์สู่ภาคปฏิบัติ (Strategy Implementation)
4. การประเมินผลและการควบคุม (Evaluation and Control)

มีรายละเอียดการวิเคราะห์บริบททั่วไปและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลในกองทัพบกมณฑลทหารบกที่ 18 จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1. การตรวจวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environmental Scanning)

ในการดำเนินงานของหน่วย หลายหน่วยยังไม่มี การตรวจวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม ทั้งภายนอกและภายในของกำลังพล เพื่อกำหนดกิจกรรมในการเรียนรู้ที่หลากหลายให้กับกำลังพล และครอบครัว และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ดังนั้นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานของกำลังพล ก็จะต้องวิเคราะห์สภาพแวดล้อม 3 ระดับ ดังนี้

1.1 สภาพแวดล้อมด้านสังคม (Societal Environment) โดยทำการวิเคราะห์ถึงกิจกรรมหรือองค์ความรู้ที่จะส่งเสริมให้สอดคล้องกับ สังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี โดยการกำหนดกิจกรรมต่างๆ ที่ไม่จำเป็นจะต้องกำหนดเฉพาะการเรียนรู้ในเรื่องการเกษตรและปศุสัตว์ หรือประมงอย่างเดียว แต่ยังสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ในเรื่องอื่นๆ ได้ โดยเฉพาะการเรียนรู้ในการใช้ชีวิตประจำวันอย่างมีความสุขตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การนำเสนอการเรียนรู้ในเรื่องอุตสาหกรรมครัวเรือนที่เหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจในพื้นที่นั้น อันได้แก่ วัตถุประสงค์ที่สามารถหาได้ในพื้นที่ การตลาดที่สามารถรองรับผลผลิตของครัวเรือน ทำให้กำลังพลมณฑลทหารบกที่ 18 และครอบครัวมีแนวความคิดเพิ่มขึ้นในการประกอบอาชีพเสริมหารายได้ โดยที่สามารถทำได้ในครัวเรือน โดยต้นทุนด้านเวลาที่มีให้กับครอบครัวไม่สูญเสียไป เป็นต้น

1.2 สภาพแวดล้อมด้านงาน อุตสาหกรรม (Task Environment Industry) ในกรณีที่หน่วยส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นการค้าขายผลผลิต โดยเฉพาะผลผลิตทางการเกษตร ควรที่จะต้องวิเคราะห์ถึงกิจกรรมในการส่งเสริมที่สอดคล้องกับคู่แข่งชั้น ลูกค้าหรือผู้ใช้บริการ ผู้ส่งมอบอุปทาน สภาพแรงงาน ผู้ให้สินเชื่อ ทั้งนี้ เพื่อให้การส่งเสริมเป็นไปได้ครบระบบ

1.3 สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment) ในการดำเนินงานของกำลังพลของหน่วย ควรที่จะวิเคราะห์ถึงสภาพแวดล้อมภายในของหน่วย ได้แก่ โครงสร้างของการจัด ความพร้อมของทรัพยากรต่างๆ การบริหารจัดการภายในที่สามารถดำรงสภาพและพัฒนาให้ต่อเนื่องและมีความหลากหลายในกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะใช้ในการส่งเสริม

หากมีการประเมินโดยใช้หลักการดังกล่าว อาจเกิดกิจกรรมที่มีความน่าสนใจเป็นความรู้ใหม่ๆ ที่หลากหลาย และเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ สร้างแนวความคิดใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นกับกำลังพลมณฑลทหารบกที่ 18 และครอบครัว ก่อให้เกิดความต้องการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการชีวิตประจำวันตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้สำเร็จ

2. การวางกลยุทธ์ (Strategy Formulation)

ภารกิจหลัก (Mission Statement)

ส่งเสริมและให้ความรู้กับกำลังพลมณฑลทหารบกที่ 18 และครอบครัว เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ดังนั้น ควรมีภารกิจหลัก 3 ประการ คือ

1. เผยแพร่การเรียนรู้ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. ส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดี มีขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติงานตอบสนองต่อภารกิจของกองทัพกให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9

วัตถุประสงค์ (Objectives)

กำหนดผลลัพธ์สุดท้ายของกิจกรรมที่ได้รับการวางแผนเอาไว้ และสอดคล้องกับภารกิจหลักของกิจกรรมที่ตั้งขึ้น เพื่อให้หน่วยสามารถนำไปยึดถือปฏิบัติดังนี้

1. เผยแพร่พระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. เผยแพร่นวัตกรรม การลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ในครัวเรือน

กลยุทธ์ (Strategies)

ควรเน้นในการกำหนดวัตถุประสงค์ของแต่ละกิจกรรม ให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับ โครงการตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9

3. การนำกลยุทธ์สู่ภาคปฏิบัติ (Strategy Implementation)

3.1 กิจกรรม

จากกลยุทธ์ที่ได้กล่าวมา จึงนำมาสู่การกำหนดกิจกรรมพื้นฐานที่จะต้องมีการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่สามารถนำไปใช้ได้กับทุกภูมิสังคม โดยจากผลการสนทนากลุ่มสามารถกำหนดกิจกรรมพื้นฐานของกำลังพลมณฑลทหารบกที่ 18 ดังนี้

3.1.1 กิจกรรมเผยแพร่การบริหารจัดการตามทฤษฎีใหม่ในพื้นที่ 1 ไร่ ที่สามารถดำเนินการได้อย่างพอเพียงโดยไม่ต้องพึ่งพาทรัพยากรเพิ่มเติมจากนอกระบบ 1 ไร่ พอเพียง

3.1.2 กิจกรรมเผยแพร่การเรียนรู้เกี่ยวกับความสำเร็จของ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้แก่ การสร้างฝายในหลวง การปลูกหญ้าแฝก และความสำเร็จของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่มีความโดดเด่น

3.1.3 กิจกรรมเผยแพร่วิธีการอนุรักษ์ป่า ด้วยการปลูกป่า 3 อย่างประโยชน์ 4 อย่าง

3.1.4 ต้องมีการเผยแพร่และเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9

3.1.5 กิจกรรมเผยแพร่นวัตกรรมด้านการเกษตรให้สอดคล้องกับภูมิสังคม

3.1.6 กิจกรรมเผยแพร่นวัตกรรมด้านการปศุสัตว์ให้สอดคล้องกับภูมิสังคม

3.1.7 กิจกรรมเผยแพร่นวัตกรรมด้านการส่งเสริมอาชีพ โดยแต่ละกิจกรรมต้องเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ วิถีชีวิตของกำลังพลมณฑลทหารบกที่ 18 และครอบครัว ผลผลิตจากการส่งเสริมเป็นสิ่งที่กำลังพลมณฑลทหารบกที่ 18 และครอบครัวในพื้นที่

สนใจ มีตลาดรองรับ สามารถให้ความรู้ในขั้นตอนการดำเนินงานของกิจกรรมนั้นๆ เพื่อให้ผู้ที่สนใจนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้

3.1.8 กิจกรรมเผยแพร่ความรู้ด้านความรู้อื่นๆ เช่น การใช้พลังงานทดแทนในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ผู้ที่สนใจนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตเพื่อลดรายจ่าย

4. การประเมินผลและการควบคุม (Evaluation and Control)

การประเมินผลภายใน ตรวจสอบการดำเนินงานตามกลยุทธ์ที่กำหนดและความคุ้มค่าในแต่ละกิจกรรม เพื่อปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการ โครงการศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยมณฑลทหารบกที่ 18 กำหนดเป็นหัวข้อการตรวจของชุดตรวจติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ โดยผู้บังคับบัญชาประจำปีงบประมาณ

การประเมินผลภายนอก ควรตรวจสอบความพึงพอใจของกำลังพลมณฑลทหารบกที่ 18 และครอบครัวอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริให้ตรงกับความต้องการของมณฑลทหารบกที่ 18 และครอบครัวมากที่สุด

ในการวัดระดับความรู้ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลมณฑลทหารบกที่ 18 และครอบครัวที่ได้รับจากศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้ตอบแบบสอบถามตอบคำถามถูกต้องในภาพรวม คิดเป็นร้อยละ 88 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดให้ระดับความรู้ต้องมากกว่า ร้อยละ 80 สำหรับในด้านความพึงพอใจในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับการอบรมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลมณฑลทหารบกที่ 18 และครอบครัว พบว่า ระดับความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับสูง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.99 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.56 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดว่า ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับสูง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของกองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานมีความสอดคล้องกับข้อมูลข้อคิดเห็นในการดำเนินชีวิต และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ดังนี้

1. มีความพอประมาณ โดยการพึ่งพาตนเอง และมีความขยันอดทนในการทำมาหากิน เลี้ยงชีพ เพื่อสร้างรายได้ให้กับตนเอง และครอบครัว การทำงานหนักจะทำให้เห็นคุณค่าของเงินมากยิ่งขึ้น
2. รู้จักประมาณตน โดยการใช้จ่ายให้เหมาะสมกับระดับฐานะความเป็นอยู่

3. วางแผนทางการเงิน โดยการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย เพื่อตัดทอนค่าใช้จ่าย
4. ใช้จ่ายให้เหมาะสมกับฐานะของตนเอง
5. รู้จักประหยัด โดยใช้สิ่งของส่วนตัวและทรัพยากรต่างๆ อย่างมีระบบ มีเหตุผล และคุ้มค่าให้มากที่สุด
6. ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ โดยการประกอบอาชีพเสริม เพื่อสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว
7. ใช้หลักเหตุผลในการทำงานและการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยรู้จักคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ แยกแยะว่าสิ่งใดควรทำหรือไม่สมควรทำ คำนึงถึงผลได้ผลเสียของการกระทำนั้นๆ ตลอดจนรู้จักจัดระดับความสำคัญว่าอะไรควรทำก่อนและควรทำทีหลัง
8. สร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเอง เพื่อเป็นหลักประกันตนเอง
9. มีน้ำใจและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่นเป็นประจำ และไม่แก่งแย่งผลประโยชน์กับเพื่อนร่วมงาน และหวังความก้าวหน้าในราชการ
10. ประพฤติปฏิบัติตนให้คำนึงถึงความซื่อสัตย์สุจริตและความถูกต้อง
11. มีวินัยในตนเองรับผิดชอบต่อครอบครัว สังคม และหน้าที่การงาน
12. เพิ่มพูนความรู้ให้กับตนเอง
13. ไม่เพื่อฝันหรือคาดหวังในโชคกลาง ไม่เล่นการพนัน หรือเกี่ยวข้องกับอบายมุขใดๆ
14. หลีกเลี่ยงการกู้เงินนอกระบบ
15. หลีกเลี่ยงการดื่มสุราตามสถานที่บันเทิงต่างๆ และมีความสุขทั้งปวง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาวิจัยถึงสาเหตุ ปัญหา และอุปสรรค เพื่อวิเคราะห์ในด้านต่างๆ ต่อไป
2. ด้านการสร้างความรู้ ควรนำผลการสร้างความรู้ในกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว เพื่อให้เกิดความเข้าใจในทุกระดับ
3. ด้านการประเมินผล ควรนำผลการวิจัยถึงปัญหา อุปสรรคของการประเมินในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับปรุง พัฒนาเพิ่มเติมให้ได้ผลสัมฤทธิ์ได้จริง และเกิดประโยชน์ในอนาคตต่อไป